Leto LXVII | Poštnina plačana v gotovini. | V Ljubljani, v sredo, dne 10. maja 1939 | Štev. 106 a | Cena 2 din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Čekovni račun: Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Knez namestnik Pavle in kneginja Olga na obisku pri vladarski dvojici Italije

Danes sta prišla knez namestnik in njegova soproga v Rim, kjer so ju nad vse veličastno sprejeli

Velikanski odmev tega obiska po vsem evropskem tisku

Knez namestnik Pavle in kneginja Olga s sinom knezom Aleksandrom

S posebno zadovoljnostjo sta Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga sprejela pred dvema mesecema povabilo italijanskih vladarjev, da ju obiščeta. Knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta povabilo rada sprejela ter sta se včeraj odpeljala na obisk h kralju in cesarju Viktorju Emanuelu III. in kraljici in cesarici Jeleni.

V Rimu se že več dni pripravljajo za slovesen sprejem visokih jugoslovanskih gostov italijanskega kraljevskega doma, ki bodo stanovali v Kvirinalu ter bodo njima na čast v treh dneh njunega bivanja v Rimu velike slavnosti. Starodavni in gostoljubni Rim se pripravlja za slovesni sprejem najbolj poklicanih predstavnikov jugoslovanske države, da v njih in preko njih pozdravi veselo dejstvo sedanjih zelo prisrčnih in prijateljskih jugoslovansko-italijanskih odnošajev.

Jugoslovansko ljudstvo od svoje strani spremlja ta obisk svojega kneza namestnika in kneginje Olge z veseljem in zaupanjem, ker ve, da bosta onadva najboljša tolmača njegovih čustev do sosednjega italijanskega naroda, kakor tudi njegovih splošnih miroljubnih teženj.

Posebne simpatije Jugoslovanov in Italijanov so pričele prihajati javno do izraza že v teku minulega stoletja v dobi borb, ki so jih eni in drugi vodili za narodno osvobojenje in zedinjenje. Mnogi Italijani so tedaj bodrili in podpirali tedanje jugoslovanske napore za svobodo, a eden velikih sinov slovanskega juga in italjanskega duha Nicola Tomaseo je, ves prevzet od osvobodilnega boja obeh postal neumorni zagovornik nujnega naravnega prijateljstva in prerok srečе obeh pod pogojem, da tudi v bodočnosti ostanejo prijatelji. Poroka italijanskega kralja Viktorja Emanuela III. s črnogorsko kneginjo Jeleno je še bolj učvrstila rodbinske in prijateljske zveze med obema dinastijama in še bolj zbližala oba soseda. Italijanska kraljica odtlej nepresežano uživa ljubezen vsega italijanskega naroda, in to kot kraljica kakor tudi kot do skrajnosti vzorna in požrtvovalna mati. Tudi ta v resnici srečna okolnost je mnogo doprinesla do še večjih simpatij Italijanov do Jugoslovanov.

Ko je leta 1910 blagopokojni kralj Peter I. obiskal Rim, je imel obisk v prvi vrsti ta cilj, da poudari obstoj tega prijateljstva kakor tudi zahvalo Srbije za vse usluge, ki jih je tedaj storila Italija Srbiji.

V današnjem času vse bolj prihaja do izraza prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo, saj se je za časa svetovne vojne spremenilo v zavezništvo ter so na skupni zmagi zasnovane tudi današnje sosednje meje med nami. Danes, po neizbežnih težkih prilagoditvah povojnim razmeram, se je pokazalo, da jugoslovansko-italijansko prijateljstvo v celoti odgovarja osnovnim koristim obeh sosedov ter je bilo to prijateljstvo tudi uradno potrjeno z raznimi povojnimi pogodbami, nazadnje z belgrajskimi sporazumi leta 1937, ki temelje na medsebojnem spoštovanju in prijateljskem sodelovanju.

To prijateljstvo in spoštovanje medsebojnih interesov je najbolje označil sam predsednik italijanske vlade g. Benito Mussolini v svojem govoru z dne 27. marca, v katerem je dejal, da na Jadranu Italija ne izključuje interesov Slovanov in da zaradi tega že dve leti vlada na Jadranu mir. V teku preteklega meseca sta na sestanku v Benetkah jugoslovanski in italijanski zunanji minister učvrstila in še bolj poglobila to medsebojno prijateljstvo, tako da jugoslovansko-italijanski odnošaji niso bili nikdar tako dobri, kakor so danes.

Zasluge kneza namestnika za vzpostavitev jugoslovansko-italijanskih prijateljskih odnošajev na močni osnovi belgrajskih sporazumov so splošno znane in priznane. Znano je prav tako tudi to, da se knez namestnik Pavel ni ustrašil nobenega truda in napora, da bi se ti odnošaji še bolj okrepili in da bi tako v vsem odgovarjali tako prijateljskim čustvom kakor tudi koristim obeh držav.

Danes, ko bodo Rimljani pozdravljali draga jugoslovanska gosta, bodo istočasno pozdravljali v knezu namestniku tudi velikega zaščitnika italijansko-jugoslovanskega prijateljstva, ki je mnogo doprinesel — in to v zelo kritičnih dneh Evrope — da so ti odnošaji postali tudi eden najmočnejših pogojev za mir in napredek v tem delu Evrope.

Obisk kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Rimu potrjuje vsa zgoraj omenjena dejstva na nadvse slovesen način ter je zaradi tega njegov pomen velik. Ta prijateljski obisk v službi miru bo gotovo mnogo doprinesel ne samo za še močnejšo učvrstitev dosedanjega prijateljstva med obema državama, temveč tudi za ustalitev političnih razmer.

Knez namestnik Pavle in kneginja Olga, ki sta znana po svoji veliki simpatiji za kulturna dela Italije kakor tudi po svojih čustvih do marljivega in hrabrega italijanskega naroda, bosta v Italiji našla vse polno dokazov priljubljenosti in spoštovanja, kar bo brez dvoma vplivalo na vse lepši razvoj medsebojnega prijateljstva tudi pri najširših ljudskih slojih obeh sosednih držav.

Obisk kneza namestnika Pavla in kneginje Olge pri italijanski vladarski dvojici prihaja ob velikem času, prihaja ob pravem času, da postavi krono vsem dosedanjim mnogoštevilnim izrazom medsebojnega prijateljstva ter da utrdi temelje za nadaljnje sodelovanje, ki bo jamstvo za varnost obeh držav in najmočnejša opora za mir v tem delu Evrope.

Obisk za utrditev miru

Belgrad, 9. maja. AA. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta na vabilo italijanskega kralja in kraljice odpotovala snoči v Rim na uradni obisk. V spremstvu Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginje Olge se nahaja zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković, minister dvora Milan Antić, dvorna dama ga. Olga Lozanić, divizijski general in prvi adjutant Nj. Vel. kralja Nikola Hristić, poveljnik vojne mornarice viceadmiral Marjan Polić, šef kabineta zunanjega ministra Vukašin Sečerović, ter uradnik maršalata dvora Dimitrije Gavrilović. Odhodu s topčiderske železniške postaje sta prisostvovala kr. namestnika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, predsednik kr. vlade Dragiša Cvetković, prometni minister dr. Mehmed Spaho, osobje italijanskega poslaništva v Belgradu ter civilna in vojaška hiša Nj. Vel. kralja.

V Ljubljani

Ljubljana, 9. maja. Na svoji poti iz Belgrada v Rim sta se Nj. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga ob 8 ustavila v Ljubljani. Dvorni vlak je dospel v Ljubljano točno ob 8. Tu je pozdravil g. ban dr. Marko Natlačen ministra dvora Milana Antiča. Knez-namestnik je nato nadaljeval potovanje na Brdo, ob 16.15 pa se je vrnil v Ljubljano, od koder je odpotoval v Rim. Od njega so se poslovili zastopniki tukajšnjih oblasti.

Veličasten sprejem v Postojni

Postojna, 9. majnika. TG. Posebni vlak, s katerim potujeta knez namestnik Pavle in kneginja Olga, je prispel natančno ob določenem času na italijansko obmejno postajo Postojno, kjer so jugoslovanski knežji dvojici priredili veličasten sprejem, kot ga postojnska postaja še nikdar ni doživela. Ogromne množice ljudstva so obdajale kolodvorsko poslopje. Na peronu so bile postrojene čete redne vojske in fašistične milice ter raznih fašističnih organizacij. Godba je zaigrala jugoslovansko in italijansko narodno himno. Nato je vstopilo v vlak posebno odposlanstvo italijanskega kralja in cesarja, ki je jugoslovanskemu namestniku bilo poslano nasproti. Na čelu odposlanstva je član kraljevske rodbine genovski vojvoda Ferdinand. V njegovem spremstvu se nahajajo general grof Carlo Gloria, častni adjutant italijanskega kralja, general Julio Marinetti. V spremstvu kneginje Olge se bo nahajala v imenu italijanske kraljice in cesarice vojvodinja Elizabeta Zita de Marquezi di Torre Cuzzo, dvorna dama v Rimu. Med kraljevskim zastopstvom je tudi šef protokola don Marcello del Drago, ki ga spremlja grof Pignatti. V Postojni sta kneza namestnika pričakovala tudi naš poslanik v Rimu Boško Hristič in poslanik pri Vatikanu Miroševič-Sorgo. Ko je bilo kraljevsko odposlanstvo predstavljeno knezu namestniku in kneginji Olgi, se je vlak med navdušenimi vzkliki, sviranjem in petjem narodne himne in mogočnimi izrazi prijateljstva odpeljal dalje proti Trstu. Vsi, ki so imeli srečo, da so se udeležili tega sprejema, nikoli ne bodo pozabili veličastja, v katero je bil odet prihod zastopnika Jugoslavije na tla sosedne italijanske države.

Železniška postaja v Postojni na italijansko-jugoslovanski meji, kjer bo dvorni vlak pripeljal na italijanska tla, je bila že včeraj vsa v jugoslovanskih in italijanskih zastavah ter bogato okrašena z zelenjem. Peron na železniški postaji so razširili, da bi se na njem mogli zbrati častni oddelki italijanske vojske, razna zastopstva in mnogoštevilne ugledne osebnosti, ki bodo že na meji prisrčno pozdravila jugoslovanskega kneza-namestnika. Okoli postaje vihrajo po vseh hišah tudi zastave, hiše same pa so okrašene z zelenjem.

V Rimu nestrpno pričakujejo jugoslovanska gosta

Rim, 9. maja. AA. Tudi italijanska prestolnica Rim se pripravlja, da čim dostojnejše sprejme in pozdravi jugoslovanskega kneza namestnika. Železniška postaja Termini, kamor se bo jutri dopoldne pripeljal z dvornim vlakom Nj. kr. Vis. knez namestnik je v jugoslovanskih in italijanskih zastavah od visokega oboka do tal. Dolge girlande cvetja in zelenja, bogato in okusno krase peron, trg pred postajo pa ves plava v morju jugoslov. in italijanskih tribarvnic in rdeče-rumenih zastav mesta Rima. Po številnih zasebnih hišah so postavili svetilke, ki jih bodo jutri zvečer prižgali na čast vzvišenih gostov, tako da bo večno mesto vse v sijajni razsvetljavi.

Na trgu pred postajo so postavljeni odri za tuje in italijanske časnikarje, člane jugoslovanske kolonije in druge ugledne osebnosti. Pred vhodom v ulico Via Nazionale je postavljena še ena zasebna tribuna, na kateri stoji bronasti kip volkulje, znakom mesta Rima, pred katerim bo guverner italijanske prestolnice knez Colona izrekel dobrodošlico visokima gostoma.

Glede sprejema v Neaplju in v Firenci rimski časopisi objavljajo obširna poročila o pripravah za ta sprejem. Kakor se vidi iz teh poročil, bo sprejem Nj. kr. Visočanstev v teh mestih zares veličasten. Tako piše list »Tevere«, da se sprejem, ki ga pripravlja prebivalstvo mesta Firence knezu namestniku Pavlu in kneginji Olgi brez pretiravanja more imenovati triumfalen. Ostali italijanski listi posvečajo obširne stolpce jutrišnjemu svečanemu sprejemu kneza namestnika v Rimu ter tudi članke, posvečene visoki osebnosti jugoslovanskega kneza namestnika. Vsi časopisi objavljajo tudi poročilo o odhodu kneza namestnika Pavla in kneginje Olge iz Belgrada.

Viktor Emanuel, kralj Italije in cesar Abesinije.

Italijanski tisk podčrtava pomen vladarskega obiska

Rim, 9. maja. TG. Ves italijanski tisk že včeraj in danes posveča cele strani obisku jugoslovanskega kneza namestnika in kneginje Olge. Listi objavljajo tople članke, v katerih poveličujejo prijateljstvo med jadranskima sosedoma ter poudarjajo, da je vladarski sestanek v Rimu eden največji dogodkov sedanje dobe, ki bo služil utrditvi miru v Evropi. Listi prinašajo slike o jugoslovanskem kraljevskem domu ter objavljajo do vseh podrobnosti dnevni red slovesnosti, ki bodo prirejene na čast jugoslovanskemu knezu namestniku in po njem na čast sosedni Jugoslaviji. Vse italijanske radijske postaje dajejo izčrpna poročila o veličastnem sprejemu, ki ga je bil knez namestnik Pavle deležen že v Postojni, kakor tudi o vseh poklonitvah, ki so mu bile prirejene na potu od Postojne do Trsta in dalje proti Rimu.

Italijanski tisk objavlja tudi obširna poročila raznih svojih dopisnikov po evropskih prestolnicah. Vsi podčrtavajo silen odmev tega zgodovinskega dogodka po inozemskem tisku, ki enodušno naglaša mednarodno politično važnost vladarskega sestanka v Rimu. Mednarodni politični krogi z veliko pozornostjo sledijo jugoslovanskemu obisku v Rimu in poudarjajo brez pridržka, da bo služil utrditvi miru na južnovzhodnem delu Evrope, ki je zadnje tedne preživela v precejšnji mrzlici.

Prenos radio postaj

Zagreb, 9. maja. b. Zagrebška radijska postaja bo prenašala jutri ob 9.40 iz Rima svečani sprejem Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla in Nj. Vis. kneginje Olge.

Jedro zveze Rim - Berlin:

Nemčiji severno, Italiji sredozemsko Evropo

Rim, 9. majnika. TG. Glasilo zunanjega ministra grofa Ciana »Telegrafo di Livorno« objavlja na uvodnem mestu daljši članek o evropskih nalogah nove italijansko-nemške vojaške zveze. List pravi, da je za Italijo in Nemčijo Evropa sedaj razdeljena v dvoje velikih območij in sicer: v severno-baltsko področje, kjer naj prevladuje nemški vpliv in v sredozemsko področje, kjer so Italiji priznane poglavitne koristi.

Vojaška zveza med Italijo in Nemčijo ima potemtakem nalogo, da obema zaveznikoma pomaga, da bosta vsak na svojem pogodbeno določenem prostoru dosegla svoje stavljene cilje.

Dunajska vremenska napoved: Še zelo oblačno v dopoldanskih urah, lahne padavine, popoldne se bo zjasnilo, dvig temperature.

Zagrebška vremenska napoved: Nagibanje k oblačnosti.

Politični zapiski

Sporazum še vedno v ospredju

Dasi do srede maja ni pričakovati glede sporazuma kakih posebnih dogodkov, vendar hrvatski listi znova precej odločno pišejo za sporazum. V tem pogledu naj navedemo pisanje zagrebškega »Obzora«, ki je v torkovi številki napisal članek o sporazumu, kjer pravi, da so sedaj vse stranke za sporazum. Navaja Samostojno demokratsko stranko, v kateri so združeni Srbi, ki prebivajo na Hrvatskem, imenuje stranke združene opozicije, navaja celo JNS. Potem pa pravi takole: »Mislimo, da nam ni treba še posebej naglašati, da se je JRZ pod novo vlado Dragiše Cvetkoviča preusmerila ter da so danes za sporazum tudi pristaši dr. Stojadinoviča, **da ne govorimo o Slovencih in muslimanih, ki so šli v Stojadinovičevo vlado, prepričani, da bo dr. Stojadinović izvedel obljubljeno rešitev hrvatskega vprašanja, ki pa so ga tudi vrgli, kakor hitro je bilo jasno, da hrvatskega vprašanja nele noče rešiti, marveč, da pripravlja celo diktaturo.**« Nato pravi, da vse te stranke niso za sporazum iz nekake čustvenosti, marveč v svojem interesu, ker hrvatsko vprašanje ni le hrvatsko vprašanje, marveč tudi slovensko in srbsko. »To je namreč vprašanje ureditve države.« — Tako Obzor. Mi pravimo: In to vprašanje ni nerešljivo, dasi je težavno. Toda, če je bilo po ponedeljkovih besedah našega voditelja dr. Koroška doslej rešenih 90—95% vseh zamotanih medsebojnih vprašanj, je toliko lažje sedaj rešiti še tiste zadeve, ki so malenkostne v primeri s tistimi, ki se je glede njih sporazum že dosegel in ki so bila glavna ter osrednja vprašanja. Treba pa je potrpežljivosti ter se izogibati prenagljenosti.

Življenjsko vprašanje nas vseh

O tem piše list »Tribuna«, ki izhaja v Šibeniku: »Vsakemu pametnemu človeku je jasno, da danes naš obstanek kot samostojne države prihaja v škripce, če ne bomo duhovno zedinjeni, če ne bomo vsi enodušno pripravljeni braniti, kar je naše skupno dobro ter edino jamstvo za svoboden obstanek, kar pa je naša zedinjena in močna država Jugoslavija. V današnjih razmerah je vsaki državi rešitev v njeni moči, moči pa ni, kjer ni edinosti in sloge v dušah državljanov. Kjer tega ni v lastni hiši, tam so zaman vse zunanje obljube in prijateljstva. To nas uči tisočletna skušnja ter včerajšnji dogodki. To je danes življenjsko vprašanje i Hrvatov i Slovencev i Srbov. Ni in ne sme biti danes niti enega Jugoslovana, najsi že bo Hrvat, Slovenec ali Srb, ki bi ga danes ne bilo strah pred našo prihodnostjo, ko jasno vidi, da nam je rešitev ali poguba v naši slogi ali neslogi. Kdo bo o tem odločal? Predstavniki naših treh »plemen«, zbrani okoli tistih činiteljev, ki so že napravili načrt. Našo usodo torej ravnajo naši ljudje! Vse je na naših ljudeh, ki bodo, tako upamo, ravnali tako, kakor ravnajo ljudje, ki so na višini današnjih velikih dni.«

Za zgodovinske odločitve je treba časa

V članku o sporazumu piše zagrebški Jugoslavenski Lloyd« med drugim, da je sporazum postal najkrepkejše geslo, istočasno pa tudi največje upanje, da bomo končno krenili na boljša pota k srečnejši prihodnosti. Potem pa takole nadaljuje: »Zlasti gospodarski svet je v sporazum polagal največje zaupanje, vedoč, da je v sporazumu obsežena dobra državna uprava v duhu enakopravnosti, ki izključuje politične namere po nadvladi, izključuje samozvane strokovnjake za ta ali oni del države ali ljudstva, izključuje zlorabo oblasti ter radi tega v glavnem zagotavlja boljše in pravičnejše odnošaje med vsemi komponentami naroda in države.« Na koncu svojega članka list ostro obsoja početje, o katerem pravi, da je po njegovem mnenju nastalo zgolj iz nepotrpežljivosti ali pa iz prenagljene taktike. Tako ravnanje ni pametno, ker je za zgodovinske odločitve treba časa, preučevanja in sporazumevanja. List sicer ne pove, na kaj se ta njegova opomba nanaša, kar pa tudi ni važno. Dejstvo pa je, da naglica v takih odločilnih rečeh ni pravo sredstvo, zlasti pa ne prenagljenost.

List »Primorje« na račun hrvatskega Zagreba

Na Sušaku izhaja list »Primorje«, ki je prinesel pod naslovom »Zagreb zapostavlja Hrvatsko Primorje« tale poziv Zagrebu: »Nedavno je bilo v Zagrebu ustanovljeno predstavništvo hrvatskih trgovcev. Ustanovitev tega predstavništva mora pozdraviti vsak gospodarski človek, ker je docela pravilno, če imajo hrvatski trgovci svoje narodno predstavništvo. Žal pa v predstavništvu hrvatskih trgovcev pod imenom »Hrvatska s Hrvatskim Primorjem «ni niti enega Primorca. Čemu je potem sploh tista označba »Hrvatsko Primorje«, če ni v njem zastopan niti en trgovec z ozemlja Hrvatskega Primorja, čeprav ima to Hrvatsko Primorje na svojem ozemlju Sušak, ki je med najvažnejšimi trgovskimi in pristaniškimi mesti na hrvatskem Jadranu. Kdo naj bi Sušak bolje predstavljal in zastopal kakor tisti, ki v njem žive ter delajo. Ne delate prav, ljudje, pa bodite karkoli hočete! Če boste tako nadaljevali, bosta Sušak in Hrvatsko Primorje izvlekla iz pozabe tiste Supilove besede, ki jih je rekel: »Zagreb je naše središče, toda tudi naša nesreča!« Zato pazite, kaj počnete!«

Subotiško železniško ravnateljstvo v Belgradu

Kakor smo že poročali, je bilo sklenjeno, da se subotiško železniško ravnateljstvo prenese v Belgrad. Zaradi tega je kajpada Subotica močno prizadeta. Zato bo dobila tja nekaj drugih uradov. Subotiška občina je započela akcijo, da bi železniško ravnateljstvo ostalo tam. V Belgradu pa so odgovorili, da se na tem ne da nič spremeniti. Druga akcija gre pa za tem, da bi se železniško ravnateljstvo preneslo v Novi Sad. Novosadska deputacija je v Belgradu izjavila, da bi bilo mesto Novi Sad pripravljeno dati na razpolago potrebna poslopja. Dokler bi ne bilo zgrajeno novo poslopje, bi železniško ravnateljstvo bilo začasno nameščeno v novi banski palači, ki bo kmalu primerna za vselitev. Razlogi teh premestitev pa nam niso znani.

Belgrad, 9. maja. m. Združene mariborske in varaždinske tekstilne tovarne so ustanovile v Belgradu delniško družbo »Ma-Va« (Maribor-Varaždin). Družba se bo pečala z nakupom in prodajo surovin in tekstilnih proizvodov,

Pravična beseda o Slovencih

Med ustanovitelji »Jugoslavenskega kulturnega kluba«, ki je bil ustanovljen v Belgradu, beremo tudi ime profesorja belgrajskega vseučilišča g. dr. Jovana Erdeljanoviča. Ta je pred kratkim imel predavanje o etniških vprašanjih Jugoslavije, katero je bilo potem priobčeno tudi v reviji »Vidici«. V tem predavanju profesor g. dr. Erdeljanović naglaša, da je za pravilno razumevanje jugoslovanskega nacionalnega vprašanja treba dveh činilcev: iskrene ljubezni ter znanstvenega spoznavanja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Da med nami ni dovolj bratskega spoznavanja in razumevanja, to dokazuje profesor med drugim tudi s temle zgledom:

»Pri nas Srbih lahko večkrat slišimo, kako so se na primer Slovenci že v marsičem ločili od Srbov in Hrvatov, tako da je to prav za prav že separatizem. Zato potem zamerimo Slovencem celo to, ker pišejo in predavajo po šolah zgolj v svojem jeziku, ker so ustanovili svoje posebno vseučilišče, svojo posebno akademijo itd. Vendar bi te slabe volje in te pretiranosti od srbske strani nikakor ne bilo, ko bi o teh rečeh govorili z mnogo več ljubezni in razumevanja. Docela drugače bi sodili, ko bi pomislili, da so Slovenci več ko 11 in pol stoletja bili neprestano pod nemilo tujo oblastjo, da so med tem časom izgubili polovico svoje zemlje in polovico svojega naroda. (Slovenci so se nekdaj razprostirali tja do blizu Dunaja in Linca na Donavi ter so posedli poleg vse Štajerske in Koroške še znatne dele Avstrije, Tirola in Salcburga), da jim je tuja oblast kratila ne le prav vse narodne pravice, marveč tudi rabo materinskega jezika v vseh srednjih in strokovnih šolah, v katerih so se morali učiti le v nemščini, na ustanavljanje svojih višjih šol in ustanov, pa niso niti misliti mogli. Kdor to ve, bo lahko razumel, kako neizmerno veselje mora biti za Slovence, ko morejo sedaj po toliko stoletjih v svoji svobodni narodni državi na železniških postajah in drugih ustanovah brati napise samo v svojem materinskem jeziku, ko se morejo v šolah učiti in govoriti samo v slovenščini, ko morejo imeti tudi čisto svoje najvišje znanstvene in splošne kulturne ustanove.

Vendar zato nihče ne more reči, da Slovenci niso odlični Jugoslovani. In dobro je znano ter brez vsakega dvoma je, da se Slovenci ne žele ločiti od Srbov in Hrvatov v nekako svojo posebno državo.«

K temu članku, ki je brez dvoma tako pravičen do naših slovenskih zadev, da kaj podobnega od strani svojih bratov na jugu le redkokdaj beremo, bi dodali še tole kratko dopolnilo: Vse, kar smo Slovenci ustvarili svojega kulturnega življenja, smo ustvarili s svojo silo in s svojimi sredstvi. Zato nas je sila bolelo, ko ta naša kulturna dota, katero smo s polnim idealizmom prinesli v svojo narodno državo, pri bratih ni nikjer naletela na priznanje in razumevanje, pač pa so se nad njo nekateri še spotikali in so našo ljubezen do naših svetinj imenovali pomanjkanje državotvornosti itd. Da se je v tem oziru obrnilo na bolje, nam dokazuje omenjeni članek profesorja g. dr. Jovana Erdeljanoviča. Slovenci pa smo v svojo novo državno skupnost prinesli tudi veliko gospodarsko doto, ki smo jo s svojimi silami tudi sami ustvarili. V teku teh 20 let pa nam je mnogo tega uničil brezumni centralizem, ki je bil prav za prav posledica bratskega nezaupanja. In gospodarske rane, ki so za naš slovenski narod iz tega nastale, še bole in še niso ozdravljene. Če so nas bolele kulturne in gospodarske rane preteklih 20 let, so našo bolečino nekateri imenovali »separatizem«, so nam to zamerili ter nas zaradi tega celo preganjali.

Z novo dobo pa prihaja sedaj tudi novo spoznanje in novo razumevanje, kar je jamstvo novih razmer in novih boljših odnosov med Srbi, Hrvati in Slovenci. Ko bi bila politika preteklih 20 let slonela na načelih, ki so bila izražena v gorenjem članku, bi nam danes ne bilo treba reševati raznih »vprašanj« o novi ureditvi, ker bi pravičnosti bilo zadoščeno. Bratska ljubezen je velika reč, toda še večja je pravičnost.

Papeževa pobuda za mir

Pij XII. predlaga konferenco petih velesil o Gdansku

London, 9. maja.. AA. Havas: Po trditvah lista »Newe Chronicle« je računati z možnostjo evropske konference za ureditev gdanskega vprašanja. Iz dobrega vira se je izvedelo, **da je papež dal pobudo za to konferenco. Na konferenci bi bile zastopane Anglija, Francija, Italija, Poljska in Nemčija.**

List pravi, da je lord **Halifax** sprejel apostolskega nuncija v Londonu in da je nuncij pri tej priložnosti izročil britanskemu zunanjemu ministru načrt svete stolice.

»Exchange Telegraph« poroča, da je snoči poljski zunanji minister **Beck** sprejel papeškega nuncija **Cortesija.** Po doslej dobljenih poročilih je sv. oče papež Pij XII. predlagal, **naj bi se za posredovanje v sporu med Poljsko in Nemčijo sestala konferenca petih držav, in sicer Nemčije, Poljske, Francije, Anglije in Italije.**

Dalje poročajo, da šef italijanske vlade **Mussolini** odobrava posredovanje sv. stolice.

London, 9. maja. AA. Reuter: Pobuda Vatikana, da se začno reševati tekoča vprašanja je zbudila zelo mnogo zanimanja. Poročajo, da je sv. oče Pij XII. svetoval Veliki Britaniji, Franciji, Nemčiji, Italiji in Poljski, naj se zastopniki teh držav sestanejo na konferenco ter razpravljajo o vprašanjih Gdanska in Sredozemskega morja. Apostolski delegat v Veliki Britaniji msgr. Gotfryd je imel preteklo nedeljo konferenco z zunanjim ministrom lordom Halifaxom, ne pričakujejo pa, da bi bila v zvezi s tem podana kakšna izjava. Uvidevajo pa težave, da bi se začela uresničevati pobuda sv. očeta z ozirom na stališče Nemčije, ki smatra gdanski spor kot vprašanje, katero naj se reši med Nemčijo in Poljsko, Francija pa je istega mišljenja **glede razpravljanja z Italijo o vprašanjih Sredozemskega morja.** Če bi do konference prišlo pa bi na njej sodelovali Italija in Nemčija ter tri druge države, ki ne pripadajo osi Rim-Berlin. Pri vsem tem pa je ta pobuda sv. očeta zbudila mnogo zanimanja v raznih evropskih prestolnicah, katoliško javno mnenje pa iz vsega srca pomaga uresničiti prizadevanja Vatikana.

Pariz, 9. maja. b. United Press poroča, da se potrjuje novica, da je papež Pij XII. povabil Francijo, Anglijo, Italijo, Nemčijo in Poljsko na skupno konferenco v Vatikan za rešitev nemško-poljskega spora. Na tej konferenci bi se moral proučiti problem Gdanska in poljskega Pomorja. Trenutno se vodijo posvetovanja med velesilami o tem papeževem predlogu. Papeški nunciji so bili pozvani, da v Parizu, Londonu, Berlinu, Rimu in Varšavi opozorijo na izredno nujnost tega problema in da svetujejo omenjenim vladam, naj ničesar ne opustijo, da se pri tej priliki doseže sporazum. Pariški nuncij je imel danes razgovor s francoskim zunanjim ministrom Georgesom Bonnetom, od katerega še ni dobil odgovora, ker mora čakati na stališče in sklep francoskega parlamenta. Francija in Anglija sta v tej zadevi že pričeli diplomatske razgovore s Poljsko. Iz poučenih krogov poročajo, da se Poljska upira sprejeti papežev predlog. Beck je pripravljen sodelovati na konferenci, če se vnaprej točno določi program in ako se Francija in Anglija obvežeta, da bosta v primeru težav podpirali Poljsko.

Mnenje Vatikana

Vatikan, 9. maja. c. Več evropskih listov je danes objavilo vest, da misli sv. oče papež Pij XII. sklicati mirovno konferenco nekaterih evropskih držav v Vatikan.

Na te vesti poudarjajo sedaj v Vatikanu, da sv. oče zelo pozorno in z veliko skrbjo spremlja vse delo za ohranitev miru, vendar pa se delo Vatikana ne misli postaviti izven okvirja redne diplomatske poti in diplomatskega dela.

Nemški načrt za zasedbo Gdanska

London, 9. majnika. TG. »Exchange Telegraph« javlja iz Berlina, da je že pripravljen načrt, kako naj se mesto Gdansk priključi nemški državi. Po tem načrtu bo Poljska postavljena v vlogo napadalca, tako, da Anglija ne bo primorana pomagati. Najprvo bosta gauleiter Förster in predsednik gdanskega senata (vladar) Greiser proglasila neodvisnost Gdanska, a takoj nato prostovoljni priključek mesta k nemški državi. Na to bodo nemške čete vkorakale v Gdansk. Nadaljni koraki so prepuščeni Poljski. Poljska bo verjetno na to Gdansk vojaško zasedla, nakar bo Nemčija izjavila, da je prisiljena nastopiti v obrambo nemškega življa in nemške lastnine. Zapadne velesile v tem primeru ne bi nastopile.

Nemčija sklenila »večtedenski odmor« glede Poljske

London, 9. maja. b. Po informacijah »Timesa« iz Berlina in po poročilih tamkajšnjih poučenih političnih krogov bo Nemčija napram Poljski najprej izvajala politiko pričakovanja. Nemčija bo predvsem čakala, kakšne sklepe bodo storile **Švedska, Norveška, Danska in Finska** z ozirom na nemški predlog za sklenitev nenapadalnega pakta. Stališče nemške vlade bo vsekakor takšno, da bo Poljska ona, ki bo morala storiti prvi nadaljni korak. Tudi »Daily Mail« poroča iz Berlina o nemško-poljskem sporu in pravi, da so se pojavili znaki, iz katerih se lahko sklepa, **da se je Hitler odločil za večtedenski odmor v nemško-poljskem sporu.** Isti krogi poročajo, da na to kaže tudi dejstvo, da namerava kancler Hitler ostati še nadalje v Berchtesgadnu. Nemški kancler Hitler je namreč prepričan, da bo Nemčija dobila Gdansk brez prelivanja krvi, ako bo vodila politiko, v kateri bodo sledili en udarec za drugim. Sklenitev italijansko-nemške vojne zveze smatrajo v Berlinu kot prvega v vrsti novih iznenadenj, ki jih pripravljata Nemčija in Italija.

Berlin, 9. maja. b. Dobro poučeni krogi trdijo, da so po milanski pogodbi zavezniške obveznosti med Nemčijo in Italijo zelo daljnosežne. V tej pogodbi vidijo najširše temelje sodelovanja, ki so mogoči med dvema velesilama. Tudi **kolonijalni interesi** Italije in Nemčije zavzemajo v tej pogodbi važno mesto. V pogodbi je izvršena tudi razdelitev področij v Afriki in bo torej za primer kakšnega spora tudi Afrika vpletena v isti krog političnih teženj kakor v Evropi. V Milanu je bil pravzaprav izdelan le protokol, ki ima značaj predpogodbe in vsebuje vse važne točke končnega pakta. Celotno besedilo zavezniške pogodbe izdelujejo pravniki obeh držav. Podpis pogodbe je določen za konec maja ob priliki obiska italijanskega kralja v Berlinu dne 28. majnika. Ako in v kakšnem obsegu bo pogodba objavljena, do sedaj še ne ve nihče. Bržkone bo objavljen le okvir pogodbe, glavne točke, zlasti pa dvostranski sporazum, pa bodo ostali tajni.

Konferenca štirih severnih držav

Stockholm, 9. maja. AA. Pat. Danes se je začela v Stockholmu konferenca zunanjih ministrov štirih nordijskih držav, ki bo razpravljala v prvi vrsti o vprašanju sklenitve pakta o nenapadanju z Nemčijo. Konferenca, ki se je udeležujejo finski, norveški, danski in švedski zunanji minister, bo trajala ves dan. Sklepni komunike bo izdan jutri.

Iz Češke in Moravske

London, 9. maja. b. Posebni dopisnik »Daily Telegrapha« poroča iz Prage o številnih nemirih in demonstracijah v protektoratu Češke in Moravske. V Pragi prihaja skoraj vsak dan do demonstracij v kino-gledališčih, kjer v žurnalu prikazujejo sliko kanclerja Hitlerja. »Daily Herald« poroča iz Prage, da se bodo izvršile nekatere spremembe v upravi protektorata. Poučeni krogi so mnenja, da bo dr. Hacha v najkrajšem času zapustil svoje mesto in se umaknil v privatno življenje.

Praga, 9. maja. b. Poročajo, da sta bivši predsednik senata Soukup in bivši predsednik poslanske zbornice bila pred nekaj dnevi iz neznanih razlogov aretirana, snoči pa zopet izpuščena na svobodo.

Japonci spet prodirajo

Tokio, 9. maja. AA. Reuter: Po japonskih poročilih prodirajo Japonci na 80 milj dolgi fronti. Posrečilo se jim je z nepričakovano ofenzivo imobilizirati okoli 100.000 kitajskih vojakov, tako da se Kitajci umikajo v neredu, ker jim je odrezan umik proti Sangjangu. Po poročilih z japonskega bojišča prodirajo japonske prednje čete proti Sangjangu.

Španija izstopila iz ZN

Burgos, 9. maja. AA. Reuter: Španski zunanji minister Jordana je izjavil, da je Španija tudi formalno izstopila iz Zveze narodov. O tem je Jordana obvestil generalnega tajnika Zveze narodov.

Zastopnik zunanjega ministra dr. Spaho

Belgrad, 9. maja. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov je na predlog ministrskega predsednika in notranjega ministra postavljen za zastopnika zun. ministra Aleksandra Cincar-Markoviča, ki se bo mudil nekaj časa v tujini, prometni minister dr. Mehmed Spaho.

Iz diplomatske službe

Belgrad, 9. maja. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov je na predlog zunanjega ministra ter v soglasju z ministrskim predsednikom postavljen svetnik 3-1 v zunanjem ministrstvu Velizar Ninčič za stalnega delegata 2-2 pri mednarodni komisiji v Belgradu.

Prestavljeni so:

svetnik v 4/I v zunanjem ministrstvu Ivan Albert, za generalnega konzula v 4/I na konzulatu na Krfu;

svetnik 4/2 v zunanjem ministrstvu Šaponjič Vladimir za generalnega konzula v 4/2 na generalnem konzulatu v Trstu;

svetnik 4/2 kr. poslaništva v Madridu dr. Macan Josip za svetnika 4/2 v zunanjem ministrstvu;

konzul 5/2 kr. konzulata v Marseillesu Pačanac Dušan za svetnika 4/2 v zunanjem ministrstvu;

tajnik 5/1 v kr. poslaništvu v Buenos Airesu Zelalič Spiro za tajnika v 5/1 v kr. poslaništvu v Rio de Janeiro;

konzul 5. skupine na kr. konzulatu na Krfu Manojlovič Vladimir za tajnika 5. polož. skupine v zunanjem ministrstvu;

tajnik 5. skupinee na kr. poslaništvu v Ankari Milenkovič Radovan za tajnika 5. skupine v zunanjem ministrstvu;

tajnik 5. skupine v zunanjem ministrstvu Kneževič Nikola za tajnika 5. skupine na kr. poslaništvu v Varšavi;

pisar 8/1 na kr. gen. konzulatu na Reki Nikolajevič Radivoje, za podkonzula 7. skupine v kr. generalnem konzulatu v Carigradu, in

arhivar 7. skupine v zunanjem ministrstvu Popovič Andjelija za arhivarja 7. skupine na poslaništvu v Atenah.

Velike svetosavske slovesnosti v Belgradu

Belgrad, 9. maja. m. Pripravljalni odbor za jutrišnje slovesnosti, ki bodo v Belgradu ob blagoslovitvi temeljnega kaman velikega svetosavskega svetišča, ki se bo gradilo na Vračaru, je končal priprave. Sejo tega odbora je vodil sam patriarh dr. Gavrilo Dožič. Slavnosti se bosta jutri udeležila tudi kr. namestnika dr. Stankovič in dr. Perovič. Slavnosti se pričnо z arhierejsko službo božjo v saborni cerkvi, odkoder se bo po glavnih ulicah razvila procesija na Vračar. Procesijo bo vodil patriarh sam. Vse ulice, koder bo šla procesija, **so že danes okrašene z zastavami in zelenjem.**

Irski teniški igralci v Belgradu

Belgrad, 9. maja. m. Irski tenis igralci, ki so v Zagrebu podlegli našim muškетirjem, so danes prileteli z letalom v Belgrad na povabilo tenis kluba, ki je organiziral tekmo reprezentanc Belgrada in Dublina. Irski igralci so navdušeni zaradi igre naših tenis igralcev, za katere pravijo, da so najboljši tenis igralci v Evropi in da bodo gotovo odšli v Ameriko zastopat stari svet. Na popoldanski tekmi je Irec Rijan premagal Belgrajčana Berto z rezultatom 6:3, 4:6, 6:4.

Osebne novice

Belgrad, 9. maja. m. Na predlog prosvetnega ministra so s kraljevim ukazom postavljeni za šolske tajnike pri okrajnih glavarstvih: v šolskem okraju Kamnik Marija Uhlir, v Kočevju I. Nikolaj Lahajner, v Kočevju II. Miroslav Trošt, v Kranju Frančiška Slapar, v Krškem I. Emil Zorn, v Krškem II. Ljudevit Burja, v Ljubljani - okolica, vzhodni del, Hermina Osana, v Ljutomeru Miroslav Zaherl, v Mariboru-mesto Franc Galež, v Mariboru-desni breg I. Frančiška Kopriva, v Mariboru-levi breg II. Adrijena Racek, v Murski Soboti Gustav Čiček, v Dravogradu Albina Vidic, V Radovljici Franc Rus, v Šmarjah Jakobina Pejša, v Kamniku II. Ida Fajdiga, v Litiji I. Ivan Bajec, V Ljubljani-mesto I. Anlega Doležal, v Ljubljani-okolica- zahodni del, Martin Čander.

Belgrad, 9. maja. AA. S kraljevskim ukazom je premeščen za višjega pisarniškega oficiala v 7. skupini na okrajno sodišče v Kranju Andrej Žebre, doslej višji pisarniški oficial na okrajnem sodišču v Škofji Loki.

Belgrajske novice

Belgrad, 9. maja. m. Na potovanju skozi Jugoslavijo je prispel v Belgrad profesor na Sorbonni Raoul Labri, ki je obenem urednik dnevnika v Toulouseu »La Depeche«.

Begrad, 9. maja. m. V današnjih »Službenih novinah« je objavljen pravilnik za **izvrševanje uredbe o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah.** Pravilnik je dobil danes obvezno moč.

Belgrad, 9. maja. m. Gradbeni minister dr. Krek je izdal dopolnitve k pravilniku o melioracijskem fondu.

Belgrad, 9. maja. AA. Mednarodni urad »Telekomunikacija« v Bernu poroča, da se ukinja omejitev telegrafskega prometa v Albaniji. Od danes dalje je vzpostavljen redni promet.

Pravoslavni škof judovskemu vrhovnemu rabinu

Zagrebško judovsko glasilo »Židov« prinaša, da je pravoslavni škof g. Benjamin iz Požarevca za judovske velikonočne praznike judovskemu velikemu rabinu g. dr. Alakalaju poslal tole voščilo: »Prevzvišeni gospod! Ob prazniku Pesah čestitam Vam in Vam zaupanim vernikom z iskreno željo, da bi On, ki je skozi največje preskušnje vodil Svoj narod iz Egipta skozi Rdeče morje in puščave, tudi sedaj vodil skozi trpljenje in težke preskušnje, ki jih mora prestati ter da bi mu dodelil hrabrosti in moči, vse prenesti v veri v Vsemogočnega in Njegovo veliko milost.«

Drobne novice

London, 9. maja AA. Spodnji dom je sprejel snoči zakonski načrt o splošni vojaški obveznosti o poedinostih s 387 proti 45 glasovom.

Kairo, 9. maja. AA. Havas: Kralj Faruk je sprejel danes v avdienco maršala Balba.

Pariz, 9. maja. AA. Stefani: Iz Metza poročajo, da je blizu mesta nastala eksplozija v tovarni amonjaka Tovarno je razneslo. Nevarno ranjenih je 12 ljudi.

Kovno, 9. maja. AA. Pat: Vrhovni poveljnik litvanske vojske general Rastikis je odpotoval snoči v Varšavo.

Angleški predlogi v Moskvi

Ne trozveze ampak mnogo dvostranskih zvez

Zanimiva vloga podkomisarja Potjomkina

London, 9. maja. t. Predlogi, ki jih je angleški poslanik v Moskvi, sir William **Seeds**, izročil v ponedeljek 8. t. m. sovjetskemu komisarju za zunanje zadeve Molotovu, vsebujejo po zanesljivih informacijah sledeče načelne točke:

1. Velika Britanija se ne more zaplesti v pakt, ki bi vezal en evropski tabor v političnem in vojaškem pogledu v vseh zadevah, ki bi mogle povzročiti spor z drugim taborom, ker smatra, da bi to neizogibno sprožilo splošno svetovno vojno, katere se hoče Velika Britanija izogniti in prej izčrpati vsa sredstva mirne poravnave posameznih spornih zadev v Evropi.

2. V ta namen se angleški vladi zde učinkovito sredstvo posamezni jamstveni pakti za vsak primer posebič, ki bi bili povezani med seboj tako, da se ne bi iz tega izcimila kakšna splošna vseobsegajoča pogodba ene evropske skupine proti drugi, bi pa lahko preprečili vsak posamezen spopad z obveznostjo pomoči napadeni državi, kar bi zelo povečalo čustvo varnosti vseh onih, ki so ogroženi ali bi mogli postati predmet napada.

3. Sovjetska Rusija je povabljena, da se pridruži takemu načinu pomoči ogroženim državam, med katerimi sta zaenkrat v prvi vrsti **Poljska in Romunija** ter nekatere **baltske** države; to pomoč pa bi bila Sovjetska Rusija dolžna **dati šele**, ko bi bila taki državi že prej priskočila na pomoč Anglija oziroma Francija. Na ta način je odstranjen vsak sum, da bi mogla biti Rusija izigrana in da bi jo njeni zavezniki pustili na cedilu, če bi se zapletla zaradi njih v vojno.

4. Ker pa nekatere ogrožene države pomoči Sovjetske Rusije ne žele ali pa jo smatrajo za potrebno le v skrajni sili ali pa v omejenem obsegu, zato, naj bi pomoč Sovjetske Rusije bila navezana na pogoj, da jo **ogrožena država sama želi** in kdaj jo želi; pomoč Rusije bi tedaj ne nastopila avtomatično, ampak šele na izrecno zahtevo ogroženega soseda in v potrebni dogovorjeni meri.

5. Teh dogovorov Velika Britanija **ne želi raztegniti na Azijo**, dokler bi tam angleške koristi ne bile neposredno ogrožene. Šele v takem primeru, bi bilo mogoče misliti tudi na azijski pakt, ki pa bi moral biti samostojen in predvidevati celo vrsto primerov in najrazličnejše interese, kateri se ne omejujejo samo na Daljnji vzhod. Zaenkrat pa je Anglija prepričana, da položaj še ni tak, da bi se morala in mogla Velika Britanija spustiti v tako opasno akcijo ter se istočasno vezati v Evropi in v Aziji.

6. Anglija smatra, da ni v njeno korist, ampak celo v škodo, če bi bila članica pakta, ki bi ne imel samo obrambnega značaja na čisto političnem interesnem območju, ampak bi bil **ideološkega značaja** ter pomenil otvoritev borbe med dvema ideološkima taboroma. Tega Velika Britanija ne želi z ozirom na celo vrsto držav od Turčije do Španije in južne Amerike ter Azije, ki so z Anglijo v prijateljskih odnošajih, so pa odločno proti boljševizmu, tako da bi Veliko Britanijo in njen prestiž tak pakt nepopravljivo kompromitiral v velikem delu sveta. Velika Britanija od svoje strani noče ukreniti ničesar, kar bi moglo Evropo in v posledicah ves svet končno razdeliti v dva sovražna tabora.

Najčistejša belina je
RADION
belina

Potjomkinova pot:

Ankara–Sofija–Bukarešta–Varšava

Rusija se hoče povsodi včleniti v obsežno obrambno fronto

London, 9. maja. TG. »Exchange Telegraph« javlja, da je **sporazum med Anglijo in Turčijo** v načelu sprejet in podpisan. Je to pogodba, ki obsega vse angleške in turške koristi v vzhodnem in srednjem delu Sredozemskega morja, na Balkanu in v Črnem morju. Končnoveljavni podpis te zavezniške pogodbe pa je **odvisen od zadržanja Sovjetske Rusije**, ker je tako želela Turčija sama, ki smatra, da mora Turčija na vsak način dobiti jamstvo za svoje meje tudi od strani Sovjetske Rusije, predno bi se spuščala v kakšno zavezništvo v Anglijo. Prav tako želi Turčija, **da se mora Sovjetska Rusija udeležiti francosko-angleških jamstev za nedotakljivost balkanskih meja. Stvar Anglije je, da Sovjetski Rusiji omogoči sodelovanje, nakar bosta angleška in turška vlada lahko takoj podpisali zavezniško pogodbo.**

Sovjetski podkomisar za zunanje zadeve **Potjomkin** je za časa svojega bivanja v Ankari prišel s turško vlado na jasno glede sodelovanja Sovjetske Rusije pri angleških načrtih. **Med Sovjetsko Rusijo in Turčijo vlada popolno soglasje glede nadaljnega postopka in turška vlada odobrava zadržanje Sovjetske Rusije v pogajanjih z Anglijo.**

Potjomkin je obiskal bolgarskega kralja in ministrskega predsednika v soglasju s turško vlado, ki želi, da bi se tudi Bolgarija pridružila Balkanski zvezi in bila vključena v angleško-turško-rusko jamstveno omrežje. Potjomkin je v Sofiji posredoval tudi v imenu turške vlade in je bolgarskim državnikom obljubil, da se bo v istem smislu prizadeval tudi v Bukarešti.

Sporazum z Romunijo

V Bukarešti, kjer je imel Potjomkin tri ure trajajoč razgovor z zunanjim ministrom Gafencom, je bil med romunsko in sovjetsko vlado dosežen načelni sporazum v naslednjih točkah:

1. Sovjetska Rusija imenuje v Bukarešti novega poslanika. (Sovjetska Rusija ni imela v Bukarešti poslanika že skoraj dve leti, odkar je izbruhnil Butenkov škandal.)

2. Sovjetska Rusija še enkrat slovesno potrdi, da se odreka vsakim nadaljnim zahtevam glede Besarabije.

3. Sovjetska Rusija obljubi, da bo onemogočila Kominterni, da bi razširila svoje delovanje na romunskem ozemlju.

4. Romunija izrazi svojo pripravljenost, da se priključi črnomorski zavezniški pogodbi, pri kateri bi sodelovali Rusija, Turčija, Bolgarija in Romunija in ki naj bi prevzela skupno varnostno jamstvo za nedotakljivost obstoječih političnih meja črnomorskih obalnih držav.

5. Romunija sprejme gotove obveznosti za primer, da bi Evropa prišla v vojno z Nemčijo.

O uspehu Potjomkinovega posredovanja za izboljšanje odnošajev **med Romunijo in Bolgarijo ni ničesar znanega, vendar se na merodajnih mestih izražajo, da obstojajo upravičeni upi na uspeh.**

Lepe oči Poljakom

»Exchange Telegraph« javlja nadalje **iz Varšave**, da je bil Potjomkin z velikim veseljem pričakovan in z navdušenjem sprejet, ko je nocoj prišel v Varšavo. **Že nocoj bo imel daljši razgovor z zunanjim ministrom Beckom. Potjomkin bo poljski vladi med drugim sporočil, da Sovjetska Rusija v znak izboljšanja odnošajev spet imenuje svojega veleposlanika za Varšavo, kjer je Sovjetska Rusija že več kakor eno leto zastopana po podrejenem diplomatskem uradniku. Potjomkin in Beck se bosta podrobnostno razgovarjala o sodelovanju Sovjetske Rusije pri skupnem jamstvu za poljske meje in za meje baltskih držav. Pri tej priložnosti bo prav tako kakor v Bukarešti sprožena misel, da se poljsko-romunska vojaška zveza, ki je do sedaj, naperjena izključno proti Rusiji, spremeni, da ne bo imela več nobene osi proti sovjeski sosedi.**

V primeru poljsko-nemške vojne zasede Rusija

V primeru nemško-poljske vojne zasede Sovjetska Rusija vse baltske države

London, 9. majnika. TG. Na merodajnih sovjetskih mestih v Londonu in v Moskvi potrjujejo, da so vesti, ki so se te dni razširile čez Washington, da bo Sovjetska Rusija v primeru vojne med Poljsko in Nemčijo enostavno zasedla vse baltske države, resnične. Sovjetska vlada je, kakor poroča »Daily Telegraph« na vprašanje dopisnika, če naj te vesti zanika, izjavila, da jih uradno ne mara zanikati in ne potrditi. V Londonu menijo v vojaških krogih, da je sovjetski generalni štab že pripravil vse načrte za izvedbo zasedbe.

Vojaška zveza med Poljsko in Litvo?

Varšava, 9. maja. AA. Pat. Vrhovni poveljnik litovske vojske general Rastikis se je davi ob 8.30 pripeljal v Varšavo v družbi več generalov in visokih častnikov. Železniška postaja je bila okrašena z litovskimi zastavami. Generala Rastikisa in njegovo spremstvo so pozdravili na postaji maršal Rydz-Smigly, vojni minister in več generalov in visokih častnikov. Na postaji se je zbralo tudi osebje poslaništva s poslanikom na čelu.

General Rastikis bo gost maršala Rydz-Smiglega, stanoval pa bo v Beli palači, ki je rezervirana za ugledne osebnosti. Obisk litovskega vrhovnega poveljnika v Varšavi bo trajal 2 dni.

Varšava, 9. maja. c. Danes je poljski sejm soglasno izglasoval izredna pooblastila predsedniku republike Moscickemu. Za pooblastila so glasovali tudi vsi ukrajinski in drugi poslanci.

Angleška pomorska sila - nekdaj, danes in jutri

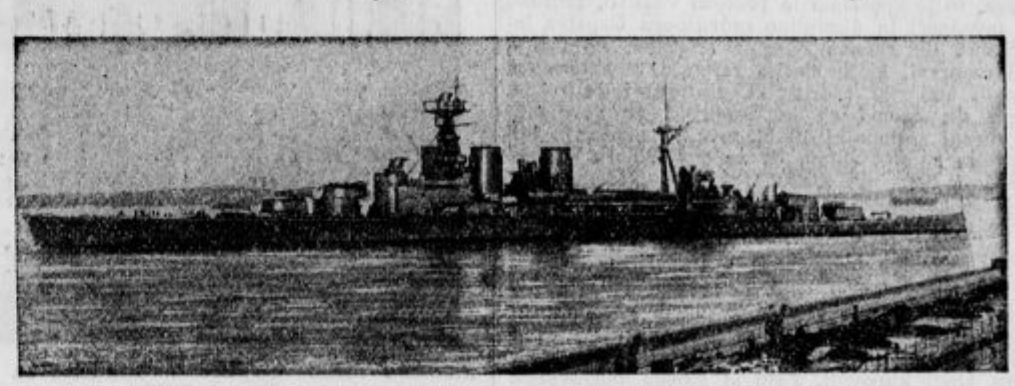

Največja angleška volna ladja na svetu »Hood«

Kako ogromnega pomena je za mednarodni položaj in njega bodoči razvoj angleška pomorska vojna sila, ni treba veliko razlagati. Svojčas je angleško vojno brodovje bilo močnejše, kakor vsa vojna brodovja drugih pomorskih velesil skupaj. Tega danes ni in tudi v bodoče ne bo. To se pravi,, da bi premoč Anglije na morju ne bi bila več absolutna, če bi kdo od njenih sedanjih zaveznikov odpadel. Ogromno oboroževanje Anglije na morju, ki ga opažamo zadnja leta, mora torej iti za tem, da Anglija lahko zavaruje svoj svetovni imperij, četudi bi se današnja kombinacija velesil Evrope in Amerike izpremenila njej v škodo. Absolutne premoči na morju v polnem obsegu sicer Anglija ne bo mogla nikoli več doseči, pač pa tako, da bi se v zvezi vsaj z eno pomorsko velesilo lahko branila v Aziji in v Evropi.

Pravega pregleda o pomorski sili Anglije nimamo, če ne proučimo točno tako tistega števila vojnih ladij, ki dejansko plovejo na morju v polnem orožju, kakor onega števila ladij, ki so po programu posameznih preračunskih let šele v gradnji in potrebujejo še manjše ali večje dobe do svoje popolne dovršitve. Pri tem je treba tudi upoštevati, koliko starejših ladij se popravlja oziroma skoro docela ali deloma v večji ali manjši meri predeluje, tako da za nekaj časa ne štejejo v borbi, čeprav so v ladijskih katalogih navedene. Končno seveda odpadejo tiste zastarane ladje, ki sicer še plovejo, so pa manj vredne in uporabne samo za postranska opravila. Takih zastarelih tipov ima angleška mornarica v primeri z nemško in italijansko zelo veliko in jih zdaj naglo predelujejo v čim sodobnejše tipe. Če pogledamo v ladijski katalog sodobne angleške vojne mornarice, vidimo da razpolaga Velika Britanija s sledečimi vojnimi ladjami I. reda (datum 31. december 1938):

Bojne ladje	15	vsega	474.700 ton
Velike križarke	15	„	145.520 „
Lahke križarke	48	„	301.005 „
Rušilci	170	„	216.719 „
Podmornice	58	„	59.524 „
Ladje letalonoske	7	„	137.350 „
Vsega	313 ladij		1,334.818 ton

Bojne ladje, ki jih grade

Po programu raznih dosedanjih preračunskih let pa se gradijo, oziroma so bile od parlamenta po predlogu državnega preračuna za 1939-40 dovoljene in so se začele oziroma se v kratkem bodo začela graditi vsega skupaj:

Bojne ladje	9	vsega	333.000 ton.
Križarke	25	„	178.500 „
Rušilci	47	„	77.760 „
Podmornice	19	„	20.780 „
Ladje letalonoske	6	„	138.000 „
Vsega	106	ladij	748.000 ton.

Nove ladijske oblike

To pa še ni vse, ker je treba k temu prišteti še tako zvane vojne ladje II. reda, med katere spadajo: 1) tako zvane **flak-ladje**, to so večinoma stare križarke in rušilci, ki so predelani tako, da nosijo veliko število protiletalskih topov. Teh ladij bo angleška vojna mornarica imela v kratkem kakih 40; 2) 20 tako zvanih **spremnih križark**, ki imajo vsaka okoli 900 ton obsega in veliko hitrost ter v vojnem času spremljajo trgovinske ladje; 3) **naglemotorke**, ki so sposobne za napad tako na velike bojne ladje, kakor na male in na rušilce ter podmorske ladje; 4) poseben tip **lovcev**, ki iščejo in potapljajo podmornice in so nekoliko večjega obsega ter 5) ladje, ki polagajo in iščejo **mine**. Število teh malih enot je veliko in ni točno znano Pač pa je znano približno skupno število vseh ladij od največje do najmanjše, ki se bodo v smislu omenjenih programov na novo zgradile, tako da dobimo mimo že obstoječega število angleškega vojnega brodovja (prva tabela) impozantno število 200 ladij s skupno tonažo 870.000 ton. če prištejemo obstoječe brodovje, ki plove, vsega skupaj 515 večjih, manjših in najmanjših bojnih enot.

Novo brodovje v celoti dogotovljeno leta 1940-41

Kdaj bodo vse te enote v polni opremi plule po morju? To vprašanje je tudi iz političnega stališča zelo važno, kakor lahko vsakdo sam takoj ugane. Velike bojne ladje, ki jih bo po programu 9 (glej druga tabela), bodo vse popolnoma dogotovljene l. 1943. Od teh imajo štiri 40.000 ton vsaka, 5 pa ima po 35.000 ton. Vseh 25 križark bo na visokem morju predvidoma že l. 1940, konec letošnjega leta pa jih bo od tega števila gotovih najmanj 17. Še hitreje se gradijo rušilci. Moštvo vojnega brodovja bo znašalo konec letošnjega leta 133.000 mornarjev. Obenem se utrjujejo oporišča angleškega vojnega brodovja po vsem svetu. Tako Gibraltar in Malta ter Ciper v Sredozemskem morju, potem Aleksandrija, govori se pa, da bi Anglija utegnila dobiti od Romunije dovoljenje, da bi se smela posluževati Konstance. V Afriki se utrjujejo Freetown na Zlati obali, Kaptown, Simonstown in Durban v južni Afriki, v Avstraliji Sydney na jugu in Port Darvin na severu; v Aziji Singapur in Honkong ter Vankouver v Kanadi. Če pomislimo, da angleško brodovje ne bo imelo samo naloge, da se proti svojim sovražnikom bori, ampak tudi to, da skrbi za varni prevoz živeža in surovin v materno deželo, ki znaša vsak dan — in to v mirnem času — nad 160.000 ton blaga, bomo uvideli, da spričo sedanjega svetovnega političnega položaja 500 bojnih enot nikakor ni preveč.

Za izvedbo tega programa je bilo v proračunu za 1939/40 dovoljenih 147.779.000 funtov, to je v našem denarju **38.126.982.000 dinarjev**, od tega je namenjenih za gradbe ladij 22 471.500 funtov, to je v našem denarju **5.797.647.000 din**, ostalo bo šlo **za druga pomorska oboroževalna dela.**

Bleščeč gnilež

Lani je v Philadelphiji izšla knjiga,* ki nam neprimerno bolje od vsake filozofične in moralne razprave ali pridige predočuje mišljenje in življenje tako imenovanih višjih krogov ali boljše družbe, gledane z duhovne ravni njej enakovrednega človeka. To je življenjepis Cezarja Ritza, ustanovitelja svetovnoznane mednarodne hotelske družbe, napisan od njegove žene Marije Luize. Gostje Ritzovih hotelov po vsem svetu so, kakor znano, sami bogati ljudje, ki se na dan najmanj petkrat preoblečejo.

V spominih žene rajnega Cezarja Ritza vstajajo pred nami podobe raznih veličin, ki so bili gostje tega zakonskega para. Da so bili vmes tudi mnogi ljudje globokega pojmovanja življenja, to je brez dvoma, toda o teh, ki se navadno ne ljubijo razkazovati, izvemo od nje zelo malo, skoraj nič; njo je zanimala tista pretežna večina tako imenovane »družabne smetane«, ki daje velebogatemu sloju njegovo oznako. Marija Luiza je sama sijajen tip iz te srede. Vzgojena je bila v samostanu in je leta 1888 poročila natakarja Ritza, svojega »nepozabnega« Cezarja, čigar največja resnična odlika je bila ta, da se je znal iz najhujše revščine povzdigniti do prvega hotelirja vsega sveta. Doma je bil iz prelepega švicarskega Vallisa iz kmečke družine. Tudi on je bil pobožno vzgojen, je pa vero v tujini izgubil in končal tragično; umrl je v norišnici. V svoji lahkomišljenosti pa njegova žena spada bolj v družbo, ki jo opisuje, nego njen nesrečni mož, ki mu vse veliko premoženje ni prineslo prave sreče, ampak samo njen pestri videz. Lahkomišljenost in površno gledanje sveta, čigar vrednost presoja Marija Luiza samo po denarju, užitkih in sposobnosti predstavljati vedno elegantnega človeka, ki zna dobro jesti, se okusno oblačiti in čim več uživati, ne da bi se preveč kompromitiral, se nam predstavlja v njenih spominih prav tako klasično kakor v romanih Apuleja, ki opisuje propalo rimsko družbo svojega časa.

Mariji Luizi razne pregrehe in stranpota njenega moža ne prizadevajo nobenih bolečin ali moralnih pomislekov in se še sama ponaša z njimi, češ da je njen mož pokazal le svoj dobri okus, ko se je med mnogimi drugimi privezal tudi za neko Katinko iz Petrograda; to znanstvo vrednoti Cezarjeva žena samo po tem, da je Katinka imela plemenito ime in naslov, da je bila dražestna in da se je znala velesvetsko obnašati. Žensk s kompromitujočim poklicem — pravi pisateljica — v svojih hišah navadno nismo trpeli. Če pa so bile vseskozi elegantne in duhovite, pa jih seveda nismo odklanjali, če so se našim gostom dopadle in delale »lepo figuro« — saj v tem je lepota in slast življenja — seveda se ne sme opaziti nič grobega, to spada drugam... Spričo takega pojmovanja življenja razumemo, da Marija Luiza niti ob tragičnem zlomu svojega moža ne najde nobene besede, ki bi spominjala na kako versko ali vsaj globlje etično gledanje življenja. Pač pa omenja, da se je zelo začudila, ko je nekoč, ko je bil v hotelu Ritz v Rimu brezverski pisatelj Zola, neka katoliška dama ogorčeno zapustila jedilnico in se je sploh iz hotela preselila.

Res — prazen in puhel svet, čigar pestri sijaj in blesk je sam gnilež.

* César Ritz, Host to the World, 1938.

„Prekinil sem svoj molk v imenu milijonov mrtvih...“

Bivši angleški kralj Edvard poziva državnike k pameti

Verdun, 9. maja. AA. Reuter: Snoči je imel v Verdunu govor vojvoda Windsorski, ki ga je prenašal radio tudi za Ameriko. Vojvoda Windsorski je med drugim dejal:

Na tem bojišču ležijo milijoni mrtvih. Govorim vam s tega zgodovinskega mesta, ker se globoko zavedam prisotnosti velike družbe mrtvih ter sem prepričan, da bi se, če bi mogli govoriti, strinjali z menoj glede tega, kar vam bom povedal. Ne govorim v imenu nikogar, temveč samo v svojem imenu in brez vednosti kateri koli vlade, enostavno kot vojak, ki se je udeležil svetovne vojne in čigar največja želja je, da se vojna ne ponovi. Prekinjam svoj molk zato, ker se pojavlja nevarnost, da se lahko ponovijo strašni dogodki, ki so se dogajali pred 25 leti. Vprašanje miru je življenjsko vprašanje narodov in ono se ne more gledati samo s političnega stališča. V moderni vojni bodo zmagovalci in premaganci enako trpeli. Anarhija in zmešnjava bodo zagospodovale **s svojo revščino nad vsemi. To je** stvarnost tako za nemško kakor za angleško in francosko ljudstvo. V naših osebnih odnošajih se moramo truditi živeti v slogi s svojimi sodržavljani, kajti če ne bomo živeli v slogi, omika nikoli ne bo prišla do izraza. Ali naj želimo porušiti omiko zato, ker v mednarodnem življenju ne bi mogli živeti tako kakor živimo v zasebnem?

Vojvoda Windsorski je v svojem nadaljnem govoru zahteval, naj preneha nevarna propaganda, ki zastruplja duše narodov. Državniki, ki so si nadeli nalogo ohraniti varnost in zaupanje, morajo svojo nalogo razumeti kot dobri državljani sveta in ne samo kot dobri Francozi, Nemci, Amerikanci, Angleži itd. Največji uspeh, ki bi ga mogla kaka vlada za svoj lastni narod doseči in ki se ne bi mogel primerjati z nobenim drugim, je rešitev človeštva pred strašno usodo, ki se mu danes obeta. Ni moja dolžnost stavljati konkretne predloge. To je treba prepustiti onim, ki vodijo narode. Naj jim Bog pomaga, da opravijo svoje delo prej, preden bo prepozno.

EL 2124 Kino Matica PREDSTAVE ob 16 19 21h
Premiera zabavne filmske operete
Noč v maju
s temperamentno Mariko Rökk in Viktorjem Staal. Režija Georga Jacoby. Ples, petje, humor razvedrilo za vsakega!

Gospodarstvo

Blagovno zadružništvo na novi poti

Maribor, 9. maja.

Že leta 1937 so se pojavili poizkusi, da bi se vprašanje blagovnega zadružništva spravilo z mrtve točke. Zlasti je bila iniciativna Kmetska zveza, ki je sklicala več zadevnih posvetovanj, banska uprava pa je vse te akcije budno spremljala. Ko je študij teh vprašanj pokazal, da KZ ne bo mogla uspeti z namenom, da bi sama organizirala kmet. trgovino skupaj za vso Slovenijo in ko je lanskoletni poizkus narodnega poslanca J. Špindlerja v okviru okrožnega odbora KZ v Mariboru z zadružno organizacijo prodajo sadja uspel, je banska uprava sklenila prevzeti iniciativo organizacije blagovnega zadružništva na Štajerskem, ki bi naj bilo tudi pod njenim vodstvom.

Priprave za ustanovitev Osrednje blagovne zadruge

Kmetijski oddelek banske uprave v Ljubljani je takoj začel s posvetovanji z merodajnimi činitelji, ki so dovedla do konference štajerskih zadružnih delavcev, zastopnikov Zadružne zveze v Ljubljani, Kmetijske zbornice in Kmetske zveze in ki so ji prisostvovali tudi minister Franjo Snoj, načelnik kmetijskega oddelka inž. Podgornik, šef kmetijskega oddelka inž. Muri in drugi kmetijski in zadružni strokovnjaki. Na tem sestanku je zadružni referent pri kmetijskem odd. banske uprave g. Puš podal referat o slovenskem blagovnem zadružništvu, o njega stanju in izgledih za razvoj v bodočnosti. V svojem referatu je zlasti poudarjal tri predpogoje blagovnega zadružništva, to je sposobno in pošteno vodstvo, zadružno zavednost in disciplino zadružnega članstva in zadostna ter cenena obratna sredstva. Po temeljiti razpravi, ki je sledila referatu, v katero so posegli štajerski zadružniki, zastopniki Zadružne zveze dr. Schaubach in kmetijski strokovnjaki, pa zbrani zastopniki 19 blagovnih zadrug, je bil soglasno sprejet sklep, da se v Mariboru osnuje Osrednja blagovna zadruga, ki naj postane centrala že obstoječih blagovnih zadrug, ki bodo prijavile svoj pristop in članstvo.

Naloge blagovnega zadružništva

Blagovno zadružništvo je za kmečki stan postalo pereče, zlasti v času svetovne gospodarske krize, ki je cene kmetijskim produktom potisnila daleč pod cene industrijskim proizvodom, ki jih mora kmet kupovati. Zato je naloga blagovnega zadružništva predvsem v čim večji izravnavi cen med kmetijskimi in industrijskimi produkti. V zvezi z organizacijo produktov, ki jih kmet prodaja in kupuje, pa se tej vrsti zadružništva postavlja še nič manj važna naloga, da vpliva na kakovost produkcije, bodisi kmetijski, ki jo kmet producira, bodisi industrijski, ki jo mora kmet kupovati. Zato pa kmetskega blagovnega zadružništva ni smatrati na navadne podeželske trgovine, ki se bavijo s podrobno prodajo špecerije, kakor to delajo konzumi, marveč le kot široko posredovalko za vse predmete, ki jih kmet iz svojega gospodarstva prodaja ali zanj kupuje. Pri tej in taki svoji nalogi pa blagovno zadružništvo seveda ne more iti mimo vprašanja kvalitete vseh predmetov, ki jih naj posreduje med kmetom in njegovimi kupci ter prodajalci. Izvrševanje te naloge blagovnega zadružništva bo imelo torej vpliv na kvaliteto kmetijske produkcije, kar bo brez dvoma za naše celotno kmetijstvo velikega pomena, istočasno pa bo tudi vplivala na kvaliteto industrijske produkcije, s čemur bo kmet zaščiten pred nakupi manjvrednih in nerabnih produktov, ki jih rabi v svojem kmetijskem gospodarstvu. Mišljeno je tukaj semenje, gnojila, močna krmila, cement, poljedelski stroji in slično. Končno pa je naloga blagovnega zadružništva tudi usmerjanje kmetijske produkcije, ki jo ima naše kmetijstvo naprodaj, in smotrno uravnavanje pridelovanja onih kmetijskih kultur, ki v danih razmerah nudijo največ možnosti za čim ugodnejšo prodajo.

To bi bile splošne naloge vsakega kmetskega blagovnega zadružništva, ki pa dobi z ozirom na krajevne in časovne razmere svoje podrobnejše in konkretnejše naloge. Z ozirom na to, da se osrednja blagovna zadruga ustanavlja v Mariboru, se bo morala zaradi znanih hib v naši trgovini z živino in sadjem baviti vsaj v teh časih predvsem s temi posli in biti v tem oziru odločilen posredovalec in regulator cen.

Sadno skladišče v Mariboru

Ker imata sadjarstvo in sadna trgovina na Štajerskem tako veliko vlogo v našem kmetijskem in narodnem gospodarstvu, je povsem razumljivo, da bo Osrednja blagovna zadruga morala vso svojo skrb posvetiti sadni trgovini, na katero bi zadružništvo moglo imeti kar največji vpliv, kakor je to pokazala lanskoletna izkušnja z zadružno prodajo našega sadja v Slovenskih goricah, ki sicer med kmetom in inozemskim kupcem ni posredovala vsega pridelanega sadja, pač pa je nastopila kot uspešen regulator cen in s tem vsem sadnim producentom zvišala lanskoletni dohodek.

Med najvažnejše naloge organizacije naše sadne trgovine nove Osrednje blagovne zadruge pa bo brez dvoma spadala zgraditev modernega sadnega skladišča ali silosa, ki ga zlasti Maribor kot izvozno sadno središče v interesu sadne trgovine nujno potrebuje. V Belgradu sta se za zgraditev sadnih skladišč zbrala kar dva sklada, eden pri Priv. d. d. za silose, ki ji je država naložila nalogo, da zgradi v državi sadna skladišča, od katerih naj bi eno bilo v Mariboru; drugi pri Prizadu, ki ima že čez 80 milj. din premoženja. S temi skladi je že ustvarjena možnost, da tudi Maribor dobi potrebno sadno skladišče, treba je le poklicanih faktorjev, ki bodo

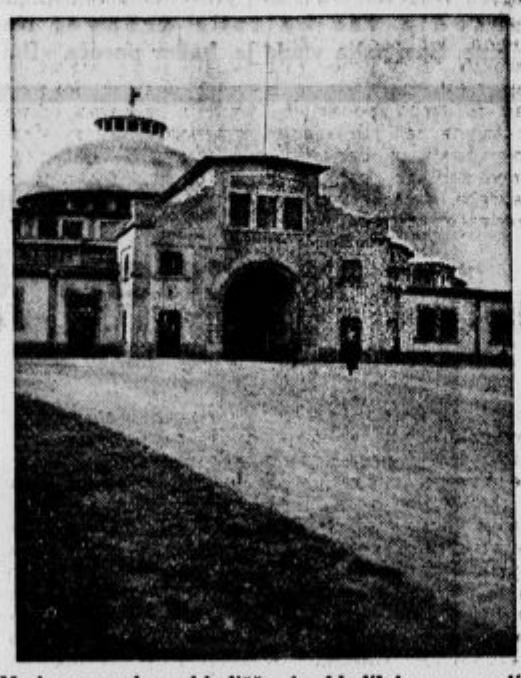

Moderno sadno skladišče in hladilnica za sadje v Veroni (Italija).

željo po takem skladišču znali uresničiti in izrabiti možnosti, ki so dane. Tak faktor, ki je prvi poklican na delo za tako skladišče, je brez dvoma blagovno zadružništvo.

Pomembnost modernega sadnega skladišča je v tem, da v jeseni v dobri sadni letini razbremeni sadni trg, ker so cene v takih trenutkih zaradi velike ponudbe nizke, popravijo pa se, čim naval na trg nekoliko poneha. S takimi nihanji v sadni trgovini pa je najbolj udarjen kmet, ki mu primanjkuje primernih skladišč, zaradi česar mora takoj svoj sadni pridelek prodati čim ga obere in zato ne more čakati ugodnejše konjunkture v trgovini. Na ta način se mu seveda dohodek občutno zmanjša. Tako sadno skladišče pa je važno tudi zaradi tega, ker je v njem mogoče sadje mnogo dalj ohraniti kakor pa v navadnih skladiščih, v katerih je trpežnejše sadje ohraniti do konca zime, v modernih silosih pa za 2—3 mesece dalje, kar je važno spričo dejstva, da pri nas v tem času domačega sadja zmanjka in zato za drag denar kupujemo ameriška jabolka, ki dosežejo ceno 12—15 din, kar je vsekakor velikanska razlika v primeri v našimi jesenskimi cenami. S takim sadnim skladiščem bi torej mogli do kraja regulirati naš sadni trg in ga založiti tudi v spomladi in prvih poletnih mesecih, ko si mora blago naročati v inozemstvu, čeprav ga imamo sami toliko, da ga moramo v jeseni v veliki množini izvažati.

Inozemstvo je v sadni trgovini že toliko napredovalo, da ima svoja velika in moderna sadna skladišča. V tem oziru prednjači Italija, ki ima v Veroni velik sadni silos, v katerega je mogoče spraviti do 300 vagonov sadja. Tako skladišče je opremljeno z aparati, ki avtomatično regulirajo potrebno temperaturo in vlago, ki sta sadju potrebni in koristni. Poleg tega je veronsko skladišče opremljeno tudi s hladilnimi napravami, ki v nekaj urah cele vlake transportnega sadja ohladijo in ga tako lepšega in boljše ohranjenega pripravijo za pot do namembne postaje. Ker je Maribor važno eksportno središče, bi bilo treba misliti tudi na take hladilne prostore in naprave.

Obratovalni stroški so pri takih skladiščih sicer nekoliko večji kakor pri navadnih skladiščih z običajnimi hladilnimi napravami, kakršno ima na pr. Vinarska in sadjarska šola v Mariboru, vendar pa je zopet prednost modernega skladišča v tem, da se v njem, kakor smo že rekli, sadje dalje časa ohrani, poleg tega pa so tudi izgube pri daljšem shranjevanju neprimerno manjše, zaradi česar se ti nekoliko večji stroški kaj kmalu in bogato poplačajo.

Vse te prednosti modernega sadnega skladišča s strojnimi napravami za hlajenje dovolj nazorno pričajo, kako velike usluge bi moglo tako skladišče napraviti sadni trgovini in našemu kmetu, sadnemu producentu. Zato bo pa tudi novo ustanovljena Osrednja blagovna zadruga vso svojo skrb posvetila zgraditvi takega skladišča, s katerim bo, ko bo zgrajeno, že tudi opravičila svoj obstoj.

Ustanovna skupščina

Za danes predpoldne ob desetih je kraljevska banska uprava sklicala ustanovno skupščino Osrednje blagovne zadruge, katere so se poleg pooblaščenih delegatov 15 blagovnih zadrug, ki so prijavile svoj pristop, udeležili tudi minister Franjo Snoj, zastopnik kmetijskega ministra načelnik Vujnović, okrajni glavar dr. Šiška, načelnik kmetijskega oddelka inženir A. Podgornik, senator dr. Schaubach, zastopnik Zadružne zveze v Ljubljani nar. poslanec Fr. Gabrovšek, narodni poslanci Špindler, Kranjc in Koban, predsednik kmetijske zbornice Steblovnik, šef kmetijskega odseka inž. Muri, referenta Puš in Kafol, zastopnik Zveze slovenskih zadrug inž. Tržan, zastopnik Kmetijske družbe g. inž. Ferlinc, zastopnik mariborske podružnice Kmetijske družbe dr. Kovačič, ravnatelj Vinarske in sadjarske šole Priol in mnogi drugi zadružni delavci iz širšega mariborskega okoliša.

Ustanovno skupščino je začel načelnik kmetijskega oddelka banske uprave inž. Podgornik, ki je po uvodnih pozdravih predsedstvo skupščine predal ministru Fr. Snoju, ki je burno pozdravljen od vseh zborovalcev podčrtal pomen zadruge, ki se ustanavlja, in njene naloge, ki jo v bodočnosti čakajo, zlasti glede izvoza sadja in živine, pri kateri je naš kmet stal ob strani in zlasti mnogo grešil, ker ni sodeloval z našimi ustanovami v Belgradu Prizadom, Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine, zaradi česar ni bil v pripadajoči meri deležen dohodkov naše izvozne trgovine.

Pred prehodom na dnevni red so skupščino pozdravili zastopnik g. kmetijskega ministra načelnik Vujnović, zastopnik Zadružne zveze ravnatelj in narodni poslanec Fr. Gabrovšek, predsednik Kmetijske družbe in zastopnik Kmetske zveze narodni poslanec Martin Steblovnik in zastopnik Zveze slovenskih zadrug inž. Tržan.

Nato je zadružni referent banske uprave g. Ludvik Puš prebral pravila nove osrednje zadruge, ki so bila od pooblaščenih delegatov soglasno sprejeta. Pri volitvah je bil za načelnika zadruge izvoljen agilni zadružni delavec in narodni poslanec g. Jože Špindler, v upravni odbor pa gospodje: minister Franjo Snoj, arhidijakon Franc Tovornik, banski svetnik Franc Prelog, Pongrac Turnšek, Štefan Žnidar, Alojzij Peruš, župnik Štefan Horvat, Ferdo Magdič, Anton Lekše in Jože Lekan. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Franc Vesenjak, Alojzij Štuhec, Beno Kotnik, Martin Munda in inž. Erik Eiselt.

Po izvršenih volitvah so bili na načelnikov predlog sprejeti sklepi, da se sme zadruga zadolžiti do zneska v višini 3 milijonov dinarjev, ki ga bo zadruga potrebovala kot začetni obratni kapital in da se za poslovodjo osrednje zadruge nastavi g. Anton Radanovič iz Žreč pri Konjicah. Sledile so slučajnosti, pri katerih so se k besedi oglasili naši zadružniki in izražali želje in potrebe krajev, katerih zadruge zastopajo.

Z današnjo ustanovitvijo Osrednje blagovne zadruge v Mariboru je naše kmetijsko zadružništvo stopilo na nova pota. Izpolnjena je vrzel v organizaciji našega kmeta, ki je našemu kmetijskemu gospodarstvu zadala nemalo škode. Dal Bog, da bi delo nove zadruge bilo uspešno in trpečemu kmetu olajšalo težko življenje, našemu celotnemu gospodarstvu prineslo obilo uspehov in s tem gospodarsko okrepilo zlasti našega obmejnega kmeta, kar bo tudi v narodnostnem oziru neprecenljivega pomena.

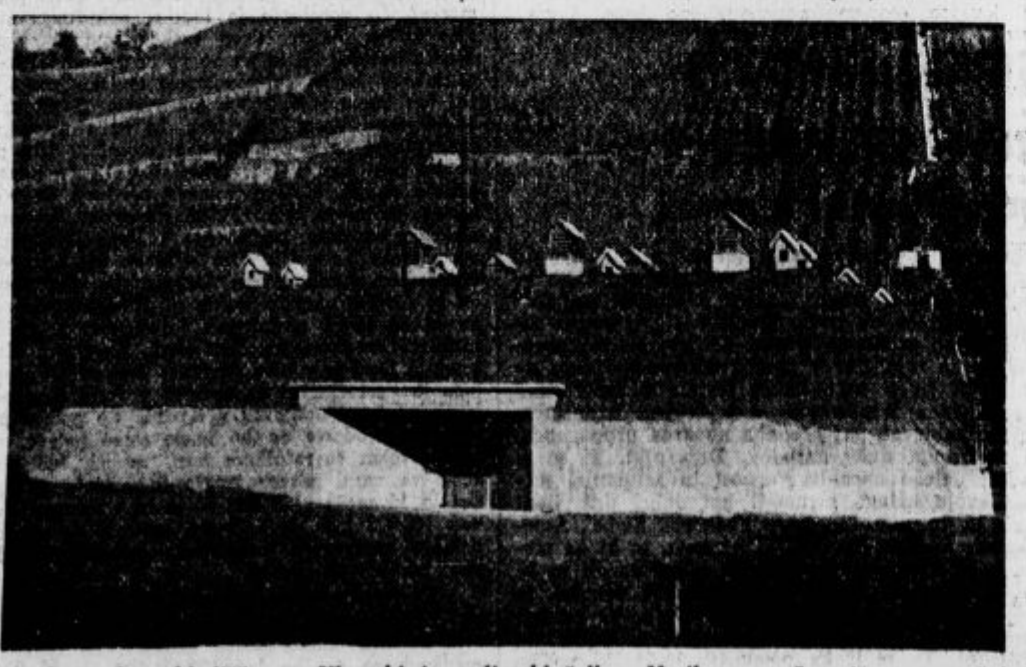

Podzemsko sadno skladišče na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru za 5 vagonov z zračnimi napravami.

Borze

Dne 9. maja 1939.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70—13.90.

Grški boni so beležili v Zagrebu 32 blago, v Belgradu 30.65—31.35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 6,527.712 dinarjev, v Belgradu 4,469.000 din. V efektih je bilo prometa v Belgradu 1,732.000 din.

Ljubljana — tečaji s primesi:

Amsterdam 100 h. gold.	2363.00—2401.00
Berlin 100 mark	1777.12—1794.88
Bruselj 10 belg	751.50— 763.50
Curih 100 frankov	995.00—1005.00
London 1 funt	206.80— 210.00
Newyork 100 dolarjev	4399.25—4459.25
Pariz 100 frankov	116.77— 119.07
Trst 100 lir	232.70— 235.80

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.7925, London 20.84, Newyork 445.125, Bruselj 75.75, Milan 23.425, Amsterdam 238.25, Berlin 178.60, Stockholm 107.35, Oslo 104.70, Kopenhagen 43.05, Sofija 5.40, Varšava 83.75, Budimpešta 87.—, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.19, Buenos Aires 102.125.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 446 —448
v Zagrebu 446 —448
v Belgradu 448.50—449

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 96—98, agrarji 59—60, vojna škoda promptna 446—448, begluške obveznice 88—89, dalm. agrarji 86—87, 8%, Blerovo posojilo 98 do 99.50, 7% Blerovo posojilo 90.25—91, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 97.50 do 98.50. — Delnice: Narodna banka 7350—7450, Trboveljska 17—180.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 98.50—100, agrarji 58—59.50 (59), vojna škoda promptna 446—448 (447), begluške obveznice 87.50 do 88.50 (88), dalm. agrarji 86 blago, 4% severni agrarji 60 blago, 7% Blerovo posojilo 90.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 98 blago. — Delnice: Trboveljska 175 do 176 (175), Gutmann 35—41, Sladk. tov. Osijek 90 blago, Jadranska plovba 310 blago.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100—101, agrarji 60 denar, vojna škoda promptna 448.50—449 (449, 448.75), za konec avgusta (448), begluške obveznice 87.75—88 (88, 87.75), dalm. agrarji 86—86.25 (86.25, 86), 4% severni agrarji 59.50—60, 6% šumske obv. 85.50—86.50, 8% Blerovo posojilo 100—100.50 (100), 7% Blerovo posojilo 91—91.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 99.50 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 214—215.

Žitni trg

Sombor. Pšenica: bač., srem., bač. okolica Sombor, Novi Sad 144—146, gornja bač. kasa duplikat 144—146, srem. kas. dupl. 143—145, slav. kas. dupl. 144—146, južno ban., gornja ban. 144 do 146, bač. ladja kanal, bač. ladja Begej 144 do 146, bač. šlep I. in II. 146—148, bač. ban. ladja Dunav 145—147, srem. ladja Sava 142—144. Tendenca stalna. Promet srednji.

Novi Sad. Pšenica: bač. 144—147, srem. 144 do 146, slav. 146—148, ban. 141—144. **Moka:** bač., ban 132.50—242.50, 212.50—222.50, 192.50—202.50, 172.50—182.50, št. 7, 7½ in 8 neizprem., srem., slav. 227.50—237.50, 207.50—217.50, 187.50—197.50, 177.50—187.50, št. 7, 7½ in 8 neizprem. Tendenca slaba. Promet srednji.

Danes neprekinjeno zadnjikrat! Največji muzikalni velefilm sezone.
Dekle in njenih 100
KINO UNION tel. 22-21
Dina Derbin in Leopold Stokowsky
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

KINO SLOGA tel. 27-30
Samo še danes in jutri!
Ob 16., 19. in 21. uri
Poročno potovanje
V gl. vlogi: Ernst Verebes, Irena Agay, Georg Denes
Vesela in zabavna komedija mladih zaljubljencev. Režija: Štefan Szekely

Naše državne finance

Objavljeni so podatki o naših državnih financah v mesecu marcu 1939 in s tem tudi za celo proračunsko leto 1938-1939.

Dejanski državni dohodki so znašali v marcu 1939 1.089.5 milij. din (v februarju 1939 990, v marcu 1938 1.149 milij. din). Skupno so znašali državni preračunski dohodki v 12 mesecih preračunskega leta 1938-1939 12.285.1 milij. din (preračun za to dobo 12.180.0 milij. din).

Državni izdatki v marcu so znašali 1.133.7 milij. din, skupno pa v 12 mesecih 11.291.7 milij. din (preračun 12.180.0 milij. din). Velike državne izdatke v marcu je pripisovati zapadlostim države za obresti državnih dolgov, kakor tudi za končne izdatke državnih podjetij.

Skupna slika državnih financ je za 12 mesecev 1938-1939 naslednja (vpoštevati pa je treba, da se tudi v naslednjih mesecih do konca julija 1939 lahko še izvršujejo izdatki in dotekajo dohodki na račun tega preračunskega leta, kar lahko znese znatne vsote; toda ker so ponavadi izdatki večji kot dohodki, je pričakovati znatnega zmanjšanja presežka dohodkov nad izdatki):

	dohodki		izdatki	
	preračun	dejanski	preračun	dejanski
1936-1937	10.323.5	10.571.4	10.428.1	10.058.6
1937-1938	10.910.0	11.987.1	11.237.5	11.083.1
1938-1939	12.480.0	12.285.1	12.480.0	11.291.7

Presežek dohodkov nad izdatki je znašal v letu 1936-1937 512.8 milij. din, leta 1937-1938 906.0 in za 1938-1939 993.7 milij. Ker je pričakovati, da se ob končnem obračunu presežek zadnjega leta še zmanjša, ne moremo teh številk v celoti primerjati med seboj. Vendar so podatki taki, da lahko govorimo o ugodnem dotoku državnih dohodkov in ugodnem rezultatu državnega financiranja.

V naslednjem podajamo v primeri s preračunom in letom 1937-1938 sliko najvažnejših državnih dohodkov (v milij. din):

	dej. donos 1937-1938	preračun 1938-1939	dej. donos 1938-1939
Davki:			
splo. neposr. davki	1.649.34	1.687.0	1.730.5
posebni neposr. d.	891.0	852.5	852.2
izredni neposr. d.	164.5	160.0	166.8
trošarine	915.4	922.5	1.030.5
takse	1.215.7	1.210.0	1.268.7
carine	1.039.97	1.009.0	1.030.1
monopoli	2.069.9	2.069.66	2.163.5
drž. podjetja:			
drž. železnice	2.439.65	2.388.0	2.546.0
pošte	510.55	601.7	515.5
gozdovi	169.5	142.0	102.8
rudniki	327.1	438.04	255.0
sladk. tov.	103.5	49.0	61.2

Ustanovitev konjerejske podružnice za Slovenijo v Petrovčah. Celje, dne 8. maja 1939. Včeraj so se zbrali v ljudski šoli v Petrovčah številni konjerejci iz Savinjske doline, da postavijo temelj novemu društvu Konjerejske podružnice v Petrovčah, ki naj bi delala za napredek konjereje, ki je baš v povojnih letih v Savinjski dolini vidno hirala. Ustanovni občni zbor je vodil predsednik in delavni kmetovalec ter načelnik pripravljalnega odbora g. Jelovšek Jože. G. inž. Hvastija je obširno razpravljal o konjereji in o pripomočkih, kako naj ta važna panoga narodnega gospodarstva uspeva. Poudarjal je važnost te organizacije na Savinjsko dolino, kjer je nekdaj konjereja cvetela. Na občnem zboru je bila izražena misel, da bi se k tej podružnici v Petrovčah priključila tudi gornja savinjska dolina, kjer so še ostali tipi savinjskega konja. Posebno zanimivo je bilo predvajanje o zgodovini savinjskega konja. G. živinozdravnik Eržen je nato govoril o pomenu organizacije in njenem delovanju. Pri volitvah je bil izvoljen odbor: predsednik Jelovšek Jože, podpredsednika Pešec Ivan in Turnšek Leopold, tajnik Sitar Janez, blagajnik Pišek Jože, odborniki Pristovšek Vinko, Karol Antloga, Sedminek in Kokolj Martin.

Beg industrije zaradi elektrike?

Ker je v Ljubljani elektrika cenejša, se industrija seli v središče države iz drugih vzrokov

Industrijski in obrtniški krogi zadnje čase prav pogosto razpravljajo o vzrokih, zakaj se industrija seli iz Slovenije in tudi iz drugih krajev Jugoslavije predvsem v Belgrad in njegovo okolico. Tako v strokovnih listih kakor v časnikih je bilo objavljenih že nešteto člankov o tem res pereČem vprašanju, ki ima velik vpliv na napredek in procvit posameznih pokrajin in posameznih mest. V časnikih, na shodih in zborovanjih gospodarskih krogov smo tudi v Ljubljani že prav mnogo slišali o tem, zlasti so pa razni govorniki na občnih zborih kaj radi očitali mestni občini ljubljanski, da odganja industrijo iz Ljubljane in duši obrt z visoko pretiranimi cenami električnega toka. Pri teh napadih so pisci ali govorniki vedno navajali najvišje številke za električni tok v Ljubljani. Stalna je bila njihova trditev, da je najdražji tok v Ljubljani, drugje pa povsod znatno cenejši. Zaključek vseh izvajanj je bil vedno pač ta, da v Ljubljani industriji in obrti ni mogoče prosperirati zaradi predrage elektrike, drugod je pa elektrika povsod tako silno poceni, da menda tamkaj obrt in industrija zaradi malenkostnih stroškov za električno tako rekoč rasteta sami od sebe. Toda ob očitkih menda še nikdar nismo slišali cen električnega toka po drugih jugoslovanskih mestih. Čuli smo samo trditve o neizrečno dragi ljubljanski elektriki in morali poslušati, da je povsod drugod elektrika na pol zastonj.

Zakaj pisci in govorniki ne navajajo številk in s tem svoje trditve tudi dokažejo, nam bo takoj jasno, če številke cen električnega toka v Ljubljani primerjamo s številkami cene električnega toka po drugih mestih.

Cene elektrike v Ljubljani in po drugih mestih

Prvič bomo ugotovili, **da so cene električnega toka po vseh mestih Jugoslavije skoraj enake,** v drugi vrsti se bomo morali tudi prepričati, da **smo v Ljubljani v marsičem celo znatno na boljšem. Cena električnega toka torej nikakor ne more dušiti ljubljanske** obrti, še manj pa odganja **industrijo iz našega mesta!**

Cena toku za razsvetljavo je napram ljubljanski ceni res nekoliko nižja v Celju, Novem Sadu, Belgradu, Mariboru in Zagrebu; vendar pa niti od daleč ni toliko nižja, da bi malenkostno višja cena mogla vplivati na razvoj obrti. Razlika pri stroških za električno razsvetljavo ljubljanskih obrtniških delavnic je tako minimalna, da te razlike pač nikdo resno ne upošteva. Kar se razsvetljave tiče, gotovo velja to tudi za industrijo, saj naša industrija razsvetljave skoraj ne potrebuje, ker dela z večino le podnevi. V Osijeku na pr. je cena za električno razsvetljavo prav mnogo višja kakor v Ljubljani, toda še nikdar nismo čitali ali slišali, da bi se osiješki obrtniki in tovarne selile zaradi cenejše električne razsvetljave v Ljubljano.

V Belgradu je elektrika dražja kakor v Ljubljani

Tudi kavarnarji in gostilničarji so obrtniki, ki se prav radi pritožujejo na predrago elektriko. Belgrajske kavarne in gostilne plačujejo tok po 5.30 din, pri nas pa ga dobivajo manjše gostilne in kavarne po 5 din, večje po 4 din in velike celo po 3 din za kWh. Pri tem mimogrede omenjamo, da je v Belgradu električna razsvetljava tudi za državne in samoupravne pisarne znatno dražja kakor v Ljubljani. Pravično in pošteno bi bilo, če bi ljubljanski gostilničarji in kavarnarji svojim gostom tudi povedali, da je **v Ljubljani elektrika cenejša kakor v Belgradu.** Raje se bodo priključili svojim gostom iz industrijskih in obrtniških krogov, ko bodo zabavljali, da v Ljubljani ni mogoče več shajati zaradi previsokih cen pogonskega toka.

V Belgradu plačuje industrija **električni tok za pogon** dražje kakor pri nas in vendar naša javnost trdi, da Ljubljana odganja industrijo s predrago električno v Belgrad. Tam velja tok od 2.20 do 0.90 din za kWh, a na omrežje mestne elektrarne ljubljanske so priključene industrije, ki plačujejo elektriko po 1.40 do 0.60 din za kWh, toda še vedno se niso pričele industrije seliti iz Belgrada v Ljubljano. Tako tudi ne vemo, da bi se kaka industrija iz Ljubljane ali Belgrada preselila v Zagreb, kjer so cene električnega toka približno iste kot naše. Kakor v Ljubljani, tako tudi vsa druga mesta oddajajo tok za veliko industrijo po posebnih pogodbah.

Pogonski tok za malo obrt računa ljubljanska mestna elektrarna po ceni od 1.25 do 2.50 din za kWh. Cena pada z zvišanjem obratnih ur ter naposled pri 2000 obratnih urah doseže ceno 1.25 din za kWh. Če je električni tok za obrt res nekoliko cenejši v Celju, Mariboru in Zagrebu, zato je pa nekoliko dražji v Novem Sadu, Osijeku in Sarajevu. Razlika v ceni je tako malenkostna, da zaradi nje gotovo ni nastalo preseljevanje obrtnikov in tudi nastalo ne bo.

Kar se tiče **električnega toka za gospodinjstvo,** velja v Ljubljani pri porabi najmanj 20 kWh na mesec 1.50 din za kWh. Tudi ta cena je v nekaterih mestih višja, drugje pa sploh še ni vpeljana posebna cena za električni tok za gospodinjstvo.

Za segrevanje prostorov velja v Ljubljani tok 0.90 din za kWh. Ta cena je tako ugodna, da drugje gotovo ni nižja. **Za reklamo** oddaja ljubljanska mestna elektrarna tok od mraka do 23 po 1.50 din za kWh. Ker je cena ugodna, stranke prav rade razsvetljujejo izložbe tudi ponoči.

Pri vsem tem pa moramo pripomniti, da mesta z nižjo ceno ceneje proizvajajo ali kupujejo električno energijo. Cena električnemu toku v Ljubljani bi bila tudi cenejša, če bi mestni elektrarni ne bilo treba brezplačno dajati toka za javno razsvetljavo, ki je pa pač vsemu prebivalstvu v korist in se gotovo tudi zaradi javne razsvetljave še ni preselila nobena industrija iz Ljubljane.

Mestna elektrarna ljubljanska ni prav nič kriva selitve industrije

Vzrokov za selitev industrije iz Ljubljane in iz Slovenije sploh v Belgrad in njegovo okolico torej nikakor ne smemo in tudi ne moremo iskati v mestni elektrarni ljubljanski, saj **so njene cene v glavnem nižje kakor drugod, zlasti pa nižje nego v Belgradu.** Zato so gotovo merodajni **drugi razlogi, ki pa niso prav v nobeni zvezi z mestno občino ljubljansko.** Župan dr. Adlešič je o teh vzrokih že obširno razpravljal na proračunski seji mestnega sveta in njegovih udarnih dokazov pač ni treba ponavljati. Omeniti moramo edino še to, da za ljubljanskim županom tudi vsi strokovni listi in dnevniki poudarjajo, da se industrija seli iz Ljubljane in iz Slovenije ter tudi iz Zagreba in iz drugih pokrajin v okolico Belgrada predvsem **zaradi centralizma in pa tudi zaradi pomanjkanja socialnega čuta,** zlasti pri prikritih tujih lastnikih in delničarjih v naših industrijskih podjetjih.

Centralizem je središče države oblagodaril z nižjimi dajatvami in predpravicami, mi pa ne **dovoljujemo brezsrčnega izkoriščanja našege delavstva!**

Oglas reg. pod S. br. 5839 l. III. 1939.

Judovska naselbina v Sibiriji se ni obnesla

Pred kratkim se je židovski list »Ovend Neies«, ki izhaja v London, pritoževal, da se Sovjeti nekako neprijazno drže do judovskega vseljevanja. Sovjetski vladi je očital, da je že več »meščanskih« držav sprejelo judovske izseljence iz Srednje Evrope, dočim jih je Moskva doslej sprejela le 15 skupin, pa še med temi da je bilo največ raznih znanstvenikov in strokovnjakov, ki jih sovjetski režim potrebuje. Nekaj pa da so jih že zaprli, nekatere pa izgnali. List se izprašuje, kako naj se razlaga to mrzlo stališče sovjetske vlade do judovskega priseljevanja. Ali se boje konkurence, ali pa jih je vznevoljil ponesrečeni poskus z avtonomno židovsko sovjetsko državo v Sibiriji.

Ozemlje, na katerem je sovjetska vlada nekdaj nameravala strnjeno naseliti Žide in ustanoviti njihovo samostojno pokrajino, se je imenovalo Biro-Bidjan, po rekah Biro in Bidjan. Pokrajina je bila od leta 1928 skoraj brez ljudi. Med Amurjem na jugu in amursko progo na severu se razprostira planjava, ki meri 38.000 kvadratnih kilometrov. Nedotaknjeni gozdovi skrivajo neizčrpne zaklade lesa. Podnebje je zaradi bližine Tihega morja razmeroma milo. Polje je še neutrujeno in bi z namakanjem moglo postati najbolj rodovitno. Do leta 1934 so Sovjeti poslali sem 10.000 Judov, ki pa kar po nekem nagonu niso začeli obdelovati polja ali izkoriščati bogastva gozdov, ampak so najprej začeli ustanavljati glavno mesto naselbine Biro-Bidjan. Pozneje Judov ni bilo več mogoče pregovoriti, da bi se naseljevali v tem samostojnem kraljestvu. V tem je glavno mesto Biro-Bidjan postalo popolnoma judovsko in je gospodarsko zavladalo nad vso pokrajino. Judje so v ozemlje, ki je bilo namenjeno kot njihova samostojna republika v členu sovjetskih republik, pod roko naselili ruske, mandžurske in korejske naseljence, dočim so se sami obdržali v mestu. Judovski naseljenci, ki so nekako zaostali in si v mestu niso mogli odpomoči, so se pa celo izselili.

Kalinin je ob proglasitvi avtonomne republike Biro-Bidjan leta 1934 dejal, naj bo to paradiž vseh pridnih Judov, toda njegova beseda se je slabo uresničila. Biro-Bidjan ima še danes 58 tisoč prebivalcev, med temi pa je 18.000 Judov, ki vsi žive v mestu samem in izrabljajo vso naselbino, ali kakor se po sovjetsko pravi, jo — »upravljajo«. Oni so v komirasiatih, tvorijo boljševiško stranko, v imenu svoje republike nadzorujejo in pobirajo žetev, pobirajo davke in dobavljajo stroje za poljedelstvo. Zlasti pa grade tovarne za predelavo poljedelskih proizvodov, izdelujejo sladkor in »vodko«. Večkrat je že bila ta naselbina zaradi izžemalne gospodarske politike pred propadom, pa se je zopet toliko opomogla, da je Judje niso zapustili. Tako se je ponesrečil poizkus poleg Palestine ustanoviti novo židovsko naselbino, ki bi ležala 8000 km daleč od Moskve in bi imela velike možnosti za nadaljnji razvoj.

Vesel dogodek v celjski bolnišnici

Zofija Veber, žena čevljarskega mojstra in naročnika našega lista g. Vebra Viktorja, je povila 3. aprila v celjski bolnišnici trojčke, ki so pri krstu dobili imena: Florjan, Viktor in Zofija.

Zgradite slovenski katoliški prosveti centralo »Slovenski dom«!

Najtežavnejša železniška proga 20. stoletja

Carigrajski listi poročajo zanimive podrobnosti o gradnji trasiranske železnice, ki bo najkrajša zveza med Kaspiškim morjem in Perzijskim zalivom in bo tekla po takem ozemlju, da je njena gradnja ena najtežjih, kar se jih je zgradilo v 20. stoletju. Je pa velikega gospodarskega pomena, ker bo vso notranjo Perzijo pripeljala do ceste svetovnega prometa. Nova železnica bo dolga nekaj nad 1600 km (iz Kranjske gore preko Ljubljane in Belgrada v Skoplje je 1130 km). Proga se začenja pri mestu Bender ob Kaspiškem morju in teče preko gora in pustih ravnin. V drznih vijugah se povzpne čez 3000 m visoko gorovje Elbrus, pelje preko Teherana in v mestu Bender-Šahpur pride v Perzijski zaliv. Dela so že v teku. Na progi je sedaj zaposlenih 40.000 delavcev, med njimi 1000 italijanskih delavcev-specialistov za gradnjo predorov. Glavno delo se zaradi neznosne vročine more opravljati samo ponoči, v svitu žarometov. Denarna sredstva iranska vlada zbira že od l. 1925 in sicer s posebnimi dokladami na sladkor in čaj. Celotni stroški za to veliko progo bodo znašali 40 milijonov funtov, doslej se jih je potrošilo okrog 10 milijonov. Nova proga ne bo samo velikega gospodarskega pomena, ampak je važna tudi v vojaškem oziru, ker pokrajine ob Kaspiškem morju veže z Indijskim oceanom.

Najmanjša hiša v Parizu, če ne celo v vsej Franciji je hiša v ulici Rue du Chateau d'Eau št. 39. Sedaj je v njej čevljarska delavnica, ki pa je tako majhna, da moreta hkrati biti v njej samo mojster in še en odjemalec. Drugi odjemalec mora počakati zunaj (slika) da prvi zapusti delavnico.

LISTEK

Na straži na severni meji

K 50-letnici dekana g. Krantza

Danes preteče 50 let, ko je bil v Čajti med gradiščanskimi Hrvati rojen dekan g. **Jožef Krantz,** ki je potem kot nadarjen mladenič končal gimnazijo na Madžarskem, a bogoslovje v Sombotelu. Kaplanoval je v Beltincih in v Murski Soboti, služil v vojni kot kurat, od l. 1922 dalje pa je župnik in dekan na Tišini.

Ne bi omenjali 50-letnice, ki bi jo ta ugledni duhovnik in narodni delavec najrajši v miru praznoval, če bi prav sedaj, ko so mednarodni dogodki zanesli nekaj nemira tudi na našo severno mejo, ne smatrali za potrebno, da ga postavimo kot vzor rodoljuba in delavca, ki se je v narodnoobrambnem delu izčrpal, pred obličje našega naroda.. Čeprav vzgojen na Madžarskem, se je hitro vživel v nove razmere in postal neizprosen zagovornik slovenskih pravic. Mnogim je bil v spodtiko, zamerjali so mu njegovo narodno zavednost in so ga obrozgavali z denuciacijami. To je bil do sedaj delež še vsakega narodnega delavca na meji. Dekan Krantz ni klonil, z občudovanja vredno pridnostjo in ljubeznijo se je učil slovenščine in spoznaval slovensko dušo tako, da je postal steber-branik slovenskih narodnih pravic ne samo v obširni slovenski župniji, ki jo vodi že 17 let, ampak tudi po okrajih na obeh straneh Mure, kjer gledajo v njem dobrega duhovnika, zvestega prijatelja in zanesljivega voditelja.

Njegovim faranom in neštevilnim prijateljem, ki jih ima po vsej obmejni dekaniji, se pridružujemo tudi mi s svojimi čestitkami, s katerimi bi radi izrazili željo, naj še dolgo let stoji na straži na naši severni meji v oporo sedanjemu rodu in za vzor mlademu, ki bo od njega prevzel stražo, kadar pride vrsta nanj.

V spomin prijateljici

† Elzi Hrovatovi

Prav pred mesecem dni, 8. marca ob 7 zvečer, si za vedno zatisnila svoje lepe oči, draga Elza. Že trideset dni počivaš v hladnem grobu in vendar se nam še vedno zdi neverjetno in nemogoče, da Tebe, dobra in ljubezniva tovarišica, res ni več med nami. Vedno tako zelo dobra v besedi in dejanju, polna življenja in veselja, in še tako mlada, pa si že morala umreti. Umreti v najlepšem času spomladi, ko je še starčku dragoceno življenje! Vsi, ki smo Te dobro poznali in v vsem razumeli, smo Te tako zelo radi imeli. Ah, ljuba Elza, kako Te pogrešamo, in Bog ve, kako nam je hudo, počasi in težko Te bomo preboleli.

Kako naj se šele prilagodijo težki, nenadomestljivi izgubi Tvoji ubogi domači, ki so Te tako iskreno ljubili. Tvoja mati in oče, vsa še potrta in neutolažljiva, se s solznimi očmi ozirata v željnem pričakovanju, da se morda le še vrneš. Osivela in obnemogla potrebujeta Tvoje opore in pomoči in Tvoje nesebične ljubezni, saj si jima bila vsa dobra, udana in poslušna. Vse razvedrilo, vse dobrote si žrtvovala za svoje drage domače. V bolezni si jim bila v pomoč in tolažbo noč in dan in vedno trepetala za njihovo zdravje. Tvoje življenje je bilo kratko in vendar polno neprijetnosti, skrbi in nemira. Tvoj značaj je bil lep in čist. Bila si odkritosrčna in vedno nadvse resnicoljubna. Zagovarjala si vedno slabotne, ki se braniti niso mogli in ki so jih mnogi z užitkom obsojali, Ti pa si tako zelo umela njihove okoliščine in morebitne težke boje. Nikomur nisi ne z besedo, še manj z dejanjem storila krivice — zato pa tudi krivice, storjene nepremišljeno Tebi, Tvoja poštena, nežna duša ni prenesla.

Službo si opravljala vestno in točno do zadnjega. Da si bolna, niti sama nisi hotela verjeti, šele ko Te je bolezen resno prijela, si iskala zdravniške pomoči, toda, žal prepozno. Kakor vedno, si bila tudi na bolniški postelji ljubezniva, obzirna in dobra. Le v Tvoje lepe oči, poprej polne ognja in veselja, se je naselila bridka žalost, postale so tako neizmerno otožne in večkrat solzne. Vzbujala se Ti je sedaj podvojena želja po življenju, po delu in ljubem zdravju, nič čudnega, saj si bila stara komaj 36 let. Bolečine, ki so bile vsak dan hujše, si prenašala mirno in vdano. V zadnjih urah življenja, ko nisi mogla več govoriti, si na široko odpirala svoje žalostne oči in se poslavljala od prisotnih Tvojih najdražjih. Trpela nisi več. Postajala si vsa bleda in hladna. Brez smrtnega boja, komaj vidno Ti je prenehalo biti Tvoje zlato srce, še en pogled in zatisnila si trudne oči. Tvoja dobra duša pa je odšla k Bogu. Bog Ti je bil še v življenju milostljiv, saj si še sama malo pred smrtjo pristopila k sv. obhajilu in veliki četrtek prejela tudi sveto poslednje olje s sklenjenimi rokami in z izgovorjenimi najlepšimi besedami: Jezus, Marija, pomagajta!

Tvoj miren, spokojen obraz in mil nasmeh Tvojih mrtvih ustnic je razodeval, da si našla pri Bogu oni mir, ki Ti ga človek ni znal, ne mogel dati.

Pavlinka.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 10. maja: Antonin, škof; Janez Avilski.
Četrtek, 11. maja: Frančišek Hier; Mamert, škof.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je v 73. letu starosti mirno v Gospodu zaspal gospod Ivan Kapelj, posestnik, oče nadfaktorja Jugoslovanske tiskarne g. Karla Kaplja. Pogreb bo danes popoldne ob pol štirih izpred mrtvašnice na Stari poti 2 na župno pokopališče pri D. M. v Polju. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† **V Žužemberku** je umrl gospod Tone Kržišnik ml., sodni oficial. Truplo bodo prepeljali v Ljubljano, kjer bo pogreb v četrtek, dne 11. maja od stare mitnice na Tržaški cesti na župno pokopališče na Viču. Blag mu spomin! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne novice

= **Na gradbenem oddelku tehniške fakultete** univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani so bili diplomirani: Čičin-Šain Ratko iz Šibenika, Petelin Alfred, Stare Ostoj in Kodela Matija, vsi iz Ljubljane. Čestitamo!

= **Poroka.** Prve dni cvetočega maja smo obhajali ženitovanje po stari domači navadi v Spodnji Novi vasi pri Slovenski Bistrici. Poročila sta se ženin Zafošnik Viktor in nevesta Vazaz Marija, oba iz uglednih posestniških družin. Poročil ju je ženinov brat gospod prof. Zafošnik Gregor iz Maribora. Mlademu paru obilo sreče in blagoslova.

Iz poštne službe

V 8. položajno skupino so napredovali: Ana Matjašič in Franc Bernot na pošti Maribor I., Brigita Jurač na pošti Maribor III., Josipina Lakota na pošti Jesenice-Fužine, Anton Koren na pošti Jesenice, Marija Kincl na pošti Sv. Jurij ob južni železnici, Karla Flisek na pošti Zagorje ob Savi, Milena Železnik na pošti Slov. Konjice, Rezika Tomanič na pošti Mežica, Franjo Veršec na pošti Podčetrtek, Pavlinka Milavec na pošti Ljubljana IX., Pavla Vindiš na pošti Trebnje, Miroslav Cerkvenik za tehničarja 8. skupine pri III. poštno-telegrafski sekciji v Ljubljani.

V 9. položajno skupino so napredovali: Ivan Zadel na pošti Celje, Ivan Lužar na pošti Ljubljana II.

V 10. položajno skupino so napredovali: Josipina Domiter na pošti Maribor I., Miroslava Perme, Roza Pavšič in Marija Kokolj na pošti Ljubljana I., Josipina Drobnič na pošti Stari trg pri Rakeku Ana Tanko na pošti Št. Vid nad Ljubljano, Rezika Pečar na pošti Ljutomer.

Za uradniške pripravnike so imenovani maturanti: na pošti Ptuj Jože Logar in Jože Selan, na pošti Mozirje Jože Kukman, na pošti Zagorje ob Savi Pavle Sušnik, na pošti Maribor I. Josip Tkavec, na pošti Guštanj Tomaž Orehek, na pošti Radovljica Dobnikar, na pošti Ljubljana I. Alojzij Šlosar, na pošti Slovenj Gradec Alojzij Kotnik.

V 1. skupino zvaničnikov je napredoval Rislo Trček na pošti Ljubljana I. Za zvaničnike II. skupine so napredovali Anton Primožič, Krani, Jože Mejač, Ljubljana I. in Rok Pogačar, Tržič. Za zvaničnike III. skupine so napredovali: Gabrijela Selan in Ana Trefalt na poštnem ravnateljstvu v Ljubljani in Matija Znidaršič na pošti Ljutomer.

Za služitelje 2. skupine so postavljeni dnevničarji: Jože Paternoster, Janez Stanovnik na pošti Ljubljana II., Valentin Rupnik na pošti Gor. Logatec, Ivan Dobnikar in Ivan Šembolec na pošti Pragersko, Jože Pompe na pošti Maribor II., Leopold Klančar na pošti Stari trg pri Rakeku, Anton Bohinjec na pošti Mežica, Jurij Novina na pošti Jesenice, Jože Tome na pošti Celje, Janez Hočevar na pošti Guštanj, Josip Anžič na pošti Ptuj, Martin Grom na pošti Ormož, Alojzij Dolžina na pošti Zagorje ob Savi, Franc Šifrer na pošti Murska Sobota, Maks Filinčič na pošti Novo mesto, Viktor Bele na pošti Slov. Bistrica, Peter Dolinar na pošti Slovenj Gradec, Anton Kolar na pošti Žužemberk.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!
Če Vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim češče najboljšo naravno mineralno vodo
ono z rdečimi srci.
Če sami bolehate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.
Uprava Radenskega zdravilnega kopališča
SLATINA RADENCI

Novi upravitelj meščanske šole v Novem mestu

Na izpraznjeno mesto upravitelja meščanske šole je bil z ministrskim odlokom imenovan g. **Žargaj Tomo**, ki je opravljal upraviteljske posle že od razrešitve prejšnjega upravitelja g. Merviča dalje. Z novim upraviteljem je dobila meščanska šola voditelja izrednih pedagoških sposobnosti in odločnega krščanskega prepričanja. G. Žargaj Tomo se je rodil 25. decembra 1899 na Duplici pri Kamniku. Ljudsko šolo je obiskoval v Cerkljah in Mengšu, gimnazijske študije pa je pričel v Ljubljani in nadaljeval na škof. gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano, kjer je leta 1921 z odličnim uspehom maturiral. Zaradi pomanjkanja sredstev za nadaljnji študij je stopil v učiteljsko službo in služboval kot učitelj v Stanjevcih in pri Sv. Juriju v Rogaševcih v Slovenski Krajini, nato pa na meščanski šoli v Ribnici do leta 1925, ko je šel nadaljevat strokovne študije v Zagreb. Po dovršeni dveletni višji pedagoški šoli v Zagrebu je služboval na meščanski šoli v Tržiču, od leta 1932 dalje pa na meščanski šoli v Novem mestu. Povsod, kjer je služboval, ga je odlikovala poleg strokovnih sposobnosti izredna vestnost v opravljanju poklicnih dolžnosti in odločnost krščanskega prepričanja. Bil je priljubljen pri mladini, iskren do tovarišev in spoštovan v javnosti, osebno pa vedno skromen in nesebičen. K imenovanju g. upravitelju iskreno čestitamo in mu želimo, da bi pod njegovim vodstvom dosegla meščanska šola čim večji ugled in čim lepše uspehe v prid dolenjske mladine.

Celjska gasilska župa na praznik sv. Florijana

Včerajšnji praznik sv. Florjana so gasilske čete celjske Gasilske župe iz Celja, Gaberja, Lopate, Babnega, Škofje vasi, Teharja, Trnovelj in Ločice pri Polzeli proslavile s sv. mašo, katere so se udeležile vse omenjene čete v opatijski cerkvi sv. Daniela. Po sv. maši so gasilci s prapori in s trnoveljsko godbo na čelu korakali skozi mesto na dvorišče mestnega poglavarstva pred gasilski dom. Po defileju je spregovoril starosta celjske gasilske župe g. Konrad Gologranc, pozdravil zastopnika vojaške oblasti kapetana g. Toša Franja, nato pa prečital okrožnico gasilske zveze. Okrožnica sama je polna krasnih in vzpodbudnih misli, katerih naj bi se oklepali gasilci. Podaja težko, toda borbeno zgodovino Slovencev iz najstarejših časov pa do danes, nadalje opozarja vse gasilce na materializem, ki ubija vero in nam tujo propagando, ki jo prinašajo tujci v deželo, da bi zanetili v nas razdiralni duh in spremenili naš dom v plamen in pepel. Svoj govor je zaključil, da mora vse gasilce prevevati narodna zavest in ljubezen do slovenskega naroda in naše države, kajti domovina zahteva zgleda nesebične in požrtvovalne ljubezni. Ljubezen pa bo vračala z ljubeznijo, ko nam bo krepila vero v našo moč in bodočnost. Nato je starosta g. Konrad Gologranc izročil posameznim članom odlikovanja. Z zaslužnim križcem za požrtvovalno udejstvovanje pri gasilstvu so bili odlikovani: Pišnik Franc, Šarlah Janez, Bornšek Štefan, Sodin Blaž. Posebno visoko odlikovanje je sprejel samarijan Klezin Ivan, član celjske gasilske čete: srebrni križec kot priznanje za njegovo vestno službo, ko je preprečil veliko eksplozijo na celjskem kolodvoru. Odlikovanja so prejeli tudi: Gams Drago, Sajovic Hinko, Leskovšek Franc in Mihelič.

Vsem odlikovancem so čestitali g. kapetan Toš, predsednik celjske gasilske čete g. Dobovičnik Franc, starosta g. Gologranc Konrad, tajnik gasilske župe g. Bervar pa je izročil odlikovancem diplome.

Vsi gasilci so zaklicali trikratni živijo Nj. Vel. kralju Petru II., nakar je zaigrala trnoveljska godba državno himno.

Starosta je nato pozval gasilce k delu za gasilski kongres v Ljubljani.

Dr. FRAN KOLTERER
kopališki zdravnik v Rogaški Slatini
ordinira — kakor vsako sezono
v STROSSMAYERJEVEM DOMU

— **V. jugoslovanski protituberkulozni kongres** bo v kopališču Lipik od 28. do 30. maja t. l. Kongresne teme: Najnovejše metode kirurškega zdravljenja pljučne tuberkuloze (referent: dr. Neubauer, koreferenta: dr Komljenović, dr Lavrič). — Tuberkuloza i selo (referent: dr. Malojčič- koreferent: dr. Furlan). — O radnim uslovima ftizeologa oziroma na istovremeni štetni uticaj rentgenskih zraka i bacila tuberkuloze (referent: dr. Samardžija, koreferenti: dr. Ferri, dr. Janković, dr. Kadrnka). — Kongres prireja Jugoslov. Liga protiv tuberkuloze in Jugoslov. Ftizeološko društvo. Udeležbo je treba prijaviti Jugoslov. Ligi protiv tuberkuloze, Beograd, Zeleni venac 1.

— **Jugoslovensko ftizeološko društvo** bo imelo svojo letno skupščino v ponedeljek 29. maja t. l. ob 16 v kopališču Lipik ob priliki V. Jugoslovenskega protituberkuloznega kongresa. Dnevni red: Poročilo upravnega odpora, poročilo nadzornega odbora- sprejemanje novih članov, določitev kraja in tema za naslednjo skupščino in kongres, izbira referatov in koreferentov, predlogi.

— **Zahvala.** Namesto cvetja na grob umrlega ravnatelja g. Gvida Preglja so darovali za revne vuzeniške šolarje: g. Antonija Viher in rodbina Fric Viher 150 din, rodbina Robert Viher 100 dinarjev, rodbina Cvetko 50 din ter rodbini Witmoser in Minařik iz Vuhreda 150 din. Upravitelj šole v Vuzenici se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje!

— **Namesto venca na grob pok. g. Fricu Noot,** sinu gen. ravnatelja KID, je nakazal bivši tehnični ravnatelj KID g. inž Hoffmann župnemu uradu pri Sv. Križu nad Jesenicami 300 din za dobrodelne namene v župniji.

— **Pri zaprtju,** motnjah v prebavi vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— **Požar v Kamnigorici.** V noči med nedeljo in ponedeljkom okrog polnoči se je vnelo gospodarsko poslopje, last Kapusa Vladimirja, posestnika in gostilničarja v Kamnigorici. Požar je lastnik takoj opazil, ker je še bdel in je srečno spravil vso živino iz gorečega gospodarskega poslopja. Tudi gasilci iz Kamnegorice so bili takoj na licu mesta s svojo brizgalno. Požrtvovalnim gasilcem in deževnemu vremenu se je zahvaliti, da se požar ni razširil na sosednja poslopja, ki so tukaj precej tesno stisnjena in to po večini lesena. Motorno brizgalno so gasilci kupili šele pred enim mesecem in so jo sedaj prvič uporabili ter se je izkazala kot zelo dobra in potrebna. Ogenj je bil podtaknjen.

— **Trije fantje pobegnili od doma.** V nedeljo, 7. maja so pobegnili trije 19 letni fantje, izmed katerih sta dva vajenca, tretji pa pomočnik, z doma v Kranju. Sosedom je eden izmed obeh fantov že enkrat dejal, da bodo odpotovali, in sicer na Finsko, kjer se jim bo dobro godilo. Njegove izjave seveda ni nihče za resno vzel, v nedeljo popoldne pa je beg fantov povzročil staršem veliko skrb. Domneva se, da so fantje odpotovali proti Zagrebu in se bodo brzkone kmalu vrnili, ker nimajo denarja.

— **Izlet v Ljutomer h konjskim dirkam,** v Novo mesto in k ogledu Županove jame, na Limbarsko goro in v Trst, Gorico ter Postojno in krožni izlet v Videm, Benetke in Padovo priredi Tujskoprometna zveza. Vse informacije v vseh biljetarnah Putnika.

— **Da boste stalno zdravi,** je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— **Posebni vlak na Sušak-Trsat,** posebna izletniška ladja v prelepo Malinsko na Krku, po znižani ceni, ob priljubljenem, popularnem binkoštnem romanju k M. B. na Trsat, v dneh 27. do 29. maja. Najlepši, najzanimivejši in najcenejši majniški romarski izlet na naše morje (v tehnični izvedbi Tujskoprometne zveze). Znižana cena samo še danes in jutri; pozneje 10 din doplačila. Do posebnega vlaka polovična voznina. Pošljite torej nemudoma denar za izkaznico in za posebni vlak v znesku 110 din na naslov: »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17. Brezplačna podrobna navodila tudi tam. — Doplačilo za Italijo: na Reko 20 din, v Opatijo še 30 din.

— **Rejec malih živali,** 5 št. prinaša sledečo vsebino: Naravna vzgoja piščancev — Kako so se obnesle Kekikembel race — Montaubanski golob — Prišel je čas napenjavosti — Če ima samica preveč mladičev — Kako spoznamo spol pri mladih kuncih — kako prideš do okusnega kunčjega mesa — Plemenski kozel — Mladi rod kanarčkov v valilnicah in njega prehrana — Življenje v akvarijih. Podliste: Zaslužni možje — Društvene vesti — Drobiž — Po tujem svetu — Posvetovalnica — Tržne cene — Mali oglasi — Loterija rejcev malih živali. — List izhaja vsak mesec, stane 30 din letno ter se naroča v Ljubljani, Karunova ul. 10.

Po državi

* **Velikanska škoda od toče v Vojvodini.** Že včeraj smo na tem mestu poročali o silovitem neurju s točo, ki je divjalo v sobodo popoldne nad Novim Sadom in okolico. V ponedeljek se je mudila na terenu, poškodovanem od toče, strokovna komisija, ki je ugotovila, da je v okolici Novega Sada uničenih od toče 500 juter vinogradov, poleg tega pa so uničeni številni vrtovi in sadovnjaki. V Sremskih Karlovcih je uničenih 1000 juter vinogradov itd. V Futogu v Bački je povsem uničenih 6000 juter razne kulture, v Skorenovcu 1000 itd. Skupno je v Vojvodini uničenih okrog 10.000 juter raznih kultur, od tega 2000 juter vinogradov. Med vinogradniki je nastala prava panika, ker se po uredbi o zavarovanju proti toči plača zavarovalnina takrat, ako so uničeni vinogradi, ki so bili že v cvetju, primera pa, da bi bili vinogradi uničeni pred cvetjem, uredba sploh ne omenja. Skupna škoda znaša več milijonov dinarjev.

* **Smrtna avtomobilska nesreča.** V bližini Tuheljskih Toplic na Hrvatskem se je na nekem ovinku prevrnil avto, ki ga je šofiral profesor medicinske fakultete v Zagrebu dr. Franjo Smetanka. V avtomobilu je med drugimi potniki sedela tudi zasebna uradnica iz Zagreba Marija Horvatova. Dočim se ostalim potnikom ni ničesar hudega pripetilo, je Horvatovi pri nesreči počila lobanja in je bila na mestu mrtva. Truplo ponesrečenke so prepeljali v Zagreb, ter pokopali na Mirogoju.

* **Avtomatsko telefonsko mrežo vzdolž vsega Jadrana** je napovedal načelnik poštnega ministrstva ing. Popovič v svojem govoru na otvoritvi nove telefonske centrale v Splitu, ki je bila slovesno dana v promet v nedeljo dopoldne. Nova avtomatska telefonska centrala v Splitu je veljala okrog 5,000.000 din in je nameščena v 3. nadstropju splitske glavne pošte. Ing. Popovič je v svojem govoru poudaril, da splitska skupinska telefonska centrala obsega štiri avtomatske centrale v Splitu, Solinu, Omišu in Starem Kaštelu ter štiri polavtomatske centrale v Makarski, Hvaru, Supetarju in Braču. Nadalje je povedal, da je ministrski svet te dni sprejel uredbo o novih investicijskih delih na področju državnega telefonskega omrežja, v kateri se predvideva med drugim tudi avtomatiziranje telefona na Sušaku in okolici vse do Raba ter avtomatiziranje telefona na področju cetinjske skupine od Ulcinja do Hercegnovega. Ker je dubrovniška okolica že avtomatizirana, ni več daleč dan, ko bo telefonsko omrežje vzdolž vsega našega Jadrana od Sušaka pa do Ulcinja imelo avtomatsko telefonsko službo. Splitska avtomatska telefonska centrala bo v tem omrežju vozel, preko katerega se bo razvijal ves telefonski promet ob Jadranu.

* **Nemški študent utonil pri Dubrovniku.** Na otoku Lopudu pri Dubrovniku se je v nedeljo kopal nemški študent J. Wolf iz Leipziga, ki je bil na poročnem potovanju. Kljub viharnemu morju je šel plavat, toda v borbi z valovi je omagal in utonil.

* **Parni mlin v Novski zgorel.** V parnem mlinu Petra Zadravca v Novski je izbruhnil ogenj. Ker je pihal precej močan veter, je bil kmalu ves mlin v plamenih. Na pomoč so prihitele štiri gasilske čete, ki so preprečile, da se ogenj ni razširil na sosednja poslopja, mlina pa niso mogli rešiti. Zgorel je z vso opremo vred, samo veliki parni stroj je ostal nepoškodovan. Zgorelo je tudi precej pšenice in moke. Škode je okrog 300.000 dinarjev, zavarovan pa je bil mlin za pol milijona dinarjev. Požar je nastal zaradi kratkega električnega stika.

Darujte za VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja, ki bo v Ljubljani od 25. do 30. julija 1939

Naslov čekovnega računa je: Pripravljalni odbor za kongres Kristusa Kralja, Ljubljana — številka čekovnega računa je: 11.711.

* **Tri dni s polomljenimi udi v prepadu.** V bližini Dubrovnika je v nekem hribu velik prepad, kjer si je že mnogo ljudi prostovoljno končalo svoje življenje. Te dni se je spustil v ta prepad 16 letni Spiridion Dorovič iz Starega Bara, da bi prinesel iz prepada klobuk, za kar mu je bila obljubljena nagrada 10 din. Ko se je spustil že skoraj do dna prepada, mu je na neki skali spodrsnilo, nakar je strmoglavil na dno in obležal z mnogimi poškodbami po telesu. — V prepadu je ostal tri dni in dve noči. Četrti dan ga je slučajno opazil neki delavec, ki je prišel mimo. Brž so organizirali reševalno ekspedicijo, ki je napol mrtvega fanta spravila iz prepada in ga rešila strašne smrti.

* **Zaradi hudih ran, ki jih ji je prizadel njen mož z nožem,** je v bolnišnici usmiljenih sester v Zagrebu umrla 53 letna kmetica Ana Martinko. Pred nekaj tedni jo je njen mož v prepiru večkrat zabodel z nožem v hrbet in vrat. V bolnišnici so jo sicer zdravili, vendar ji življenja niso mogli rešiti, ker so bile rane prehude.

* **Zverinska žena.** Ko so prebivalci vasi Klošter Ivaniča še spali, se je v Vandjeličevi hiši odigral strahoten zločin, ki je zbudil po vsej okolici silno razburjenje. Kokošarica Dragica Vandjelič je na strahotno-okruten način ubila svojega moža. Ko je še spal, je pričela po njem udarjati s težkim hrastovim kolom. Med strašnimi udarci se je mož prebudil in jo pričel prositi, naj ga pusti živeti. Toda zverinska ženska je tolkla kar naprej in nehala šele, ko se je prepričala, da žrtev ne daje od sebe več nobenih znakov življenja. Nato mu je izprala krvav obraz in glavo ter ga s pomočjo svojega brata Tomislava položila na svežo posteljo. Bratu je nato naročila, naj ostane doma. Ako bi mož morda prišel k zavesti, naj ne kliče zdravnika niti koga drugega. Sama je pa vzela košaro s piščanci in mlečnimi izdelki ter odšla v Zagreb na trg. — Nesrečni Vandjelič se ni več prebudil. Tomislav je nekaj časa ostal pri njem, nato pa šel na vas in pričel pripovedovati, da je Vandjelič umrl nenadne smrti. Ljudem se je to zazdelo sumljivo, pa so obvestili orožnike. Ti so hitro dognali, da je bil Vandjelič na okruten način umorjen. Ko se je morilka vrnila zvečer iz Zagreba domov, so jo zaprli. Zdravnik, ki je pregledal mrtvega Vandjeliča, je ugotovil, da je imel polomljena vsa rebra, jetra in ledvica pa so bila od silovitih udarcev ena sama krvava kaša.

Ljubljana, 10. maja

Gledališče

Drama: Sreda, 10.: »Othello«. Premiera. Premierski abonma. Četrtek, 11.: Zaprto. Petek 12.: ob 15 »Upniki na plan«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. Sobota, 14.: »Utopljenca«. Red. A. Nedelja, 14.: »Žene na Niskavuoriju. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Opera ostane zaradi gostovanja v Dalmaciji v tekočem tednu zaprta.

Radio Ljubljana

Sreda, 10. maja: 12 Baletna glasba (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Duet citer (gg. E. Mezgoliz in M. Hebein) — 14 Napovedi — 18 Mladinska ura: a) Letalska industrija in država (g. Colnar Janko), b) Šotor za izlete in taborenje (g. Miroslav Zor) — 18.40 Pomladanski ljudski svetniki (g. Boris Orel) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Zagrebška družina v petnajstem stoletju (Srdja Čokič. publ.) Zgb — 19.50 Prirodopisni kotiček (g. prof. Fr. Pengov) — 20 Prenos iz Maribora. Proslava 20 letnice obstoja glasbene šole Glasbene Matice Maribor — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Audran: Maskota, skrajšana opereta (plošče — izvajajo člani pariških gledališč).

Drugi programi

Sreda, 10. maja. Belgrad: 20 Opera. — **Zagreb:** 20 Ljubljana — **Praga:** 21.10 Simf. konc. — **Bratislava:** 20.10 Igra. 21 Cerkvena gl. — **Sofija:** 19.45 Puccinijeva opera »Toscac — **Varšava:** 21 Chopinove skladbe — **Budimpešta:** 20.40 Kitara, 22 Jazz, 23 Cig. ork. — **Trst-Milan:** 17.15 Plesna gl., 21 Operetna gl., 22.20 Kvartet — **Florenca:** 21 Bizetova opera »Carmen« — **Dunaj:** 20.15 Komedija »Njegova žena tajnica« — **Strasbourg:** 21.40 Brahmsove skladbe.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademičark ima svoj redni sestanek drevi točno ob četrt na osem pri oo. frančiškanih.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Šelenburgova 7.

Poizvedovanja

Dne 8. t. m. je bil v trnovski cerkvi zvečer pri šmarnicah pozabljen ženski dežnik. Pošten najditelj je naprošen, naj da odda v župnišču pri cerkovniku.

Prosvetni dom na Prevaljah — kulturna zahteva!

* **Svinja, ki je vrgla 21 mladičev.** Na posestvu mesarja Julija Pevca v Legradu pri Koprivnici je triletna svinja yorkshirske pasme vrgla 21 mladičev. Ista svinja je vrgla že poprej 27 mladičev, enkrat 14, drugič 13.

* **Gangsterji v Požegi.** Pretekli ponedeljek je prišel v Požego 69-letni kmet Janko Božič na semenj. Ko pa je videl, da semnja ni, se je obrnil proti domu. Pri sebi je imel okrog 2600 dinarjev, ker je nameraval kupiti kravo. Božič je zapazil, da ga spremlja neki človek, star okrog 40 let. Ko sta prišla do neke hiše, sta ob potoku počivala. Naenkrat je prišel k njima neznanec, ki ju je začel zmerjati, da sta mu vzela denar. Začel je najprej preiskovati prvega neznanca, nato pa še kmeta, pri katerem je našel 2600 dinarjev, ki mu jih je vzel, listnico pa je starčku vrnil. Nato sta oba neznanca pobegnila skupaj, iz česar sledi, da sta bila domenjena, da na ta gangsterski način oropata starega kmeta. Neznanca sta izginila v gozdu in ju niso mogli več izslediti.

* **Samomor maturanta.** V Mitrovici se je obesil 19-letni dijak realne gimnazije Franjo Bauer, ki je bil tik pred maturo. Bauer se je o božiču na neki zabavi prehladil in je dobil vnetje pljuč ter je ležal bolan do maja meseca. Starši so ga nameravali poslati na spremembo zraka k teti v Zagreb, pa denarne razmere tega niso dopuščale in se zdi, da je mladenič zaradi tega obračunal s svojim življenjem.

Anekdota

Schlegel je nekoč poslušal predavanje Schleiermacherja. Na vprašanje, kako se mu je predavanje dopadlo, je Schlegel dejal: »Čiste vode niso nikoli globoke.«

Schleiermacher je zvedel za to Schlegelovo izjavo in je kmalu nato obiskal Schlegelovo predavanje. Schlegel, ki je bil zelo častihlepen, je po predavanju pozdravil odličnega poslušalca in ga vprašal: »No, kako vam ugaja moje predavanje?« — »Hm,« se je smejal Schleiermeier nekoliko hudomušno: »Vse nečiste vode niso globoke.«

Učiteljica: »Tonček, kaj je voda?«
Tonček: »Voda je tekočina, ki postane umazana, če držim roke v nji.«

•

»Poglej no, čarodejec je pravkar spremenil stodinarski bankovec v svileni robec.«
»To ni nič posebnega. Moja žena je, kakor bi mignil, spremenila tisočdinarski bankovec v spomladanski plašč.«

•

»Kaj je hrbtenica, Franci?«
»Hrbtenica je dolga kost; na enem koncu sedi moja glava, na drugem pa jaz.«

•

»Tukaj je prepovedano loviti ribe na trnek. Plačati morate 50 dinarjev kazni.«
»Saj ne lovim rib — učim samo črve plavati.«
»Potem morate plačati 100 dinarjev kazni. — Vsako plavanje brez kopalne obleke je tukaj strogo prepovedano.«

LJUBLJANA

Zborovanje Bran i bora

Ljubljana, 9. maja.

Snoči je v magistratni dvorani zborovàla ljubljanska podružnica »Bran-i-bora«. Žal je bila udeležba zaradi nekaterih okoliščin bolj pičla, vendar pa so bili vsi sklepi sprejeti soglasno in brez ugovora. Zborovanje je vodil prof. dr. **Martin Gorjanec**, ki je pozdravil predsednika osrednjega »Bran-i-bora« prof. **Rudolfa** in zastopnika Slovenske straže g. **Repšeta.**

Predsednik dr. **Gorjanec** je podal nato zanimivo poročilo o delu in načrtih društva. Narodno obrambno delo je prišlo zadnje čase v kočljiv položaj. Društvo ima izključno kulturen program in podpira Slovence v tujini in na meji s pošiljkami raznih knjig in kulturnih agitacij, skrbi za note za pevske in tamburaške zbore, dalje skrbi za razne tečaje in za darila mladini. To velja zlasti za kraje, kjer so imeli nekoč slovenske šole, pa jih sedaj nimajo in nujno potrebujejo duševne hrane. Društvo »Bran-i-bor« skrbi za vse slovenske brate, raztresene po vsej zemeljski obli. V tem društvenem letu je prišlo tudi do sodelovanja med vsemi tremi narodno obrambnimi društvi: »Slovensko stražo«, »Ciril-Metodovo družbo« in med »Bran-i-borom«. To pa na inciativo »Slovenske straže«. Slovenska javnost je to sodelovanje pozdravila. Ljubljanska podružnica »Bran-i-bora« ima predvsem nalogo, da zbira prispevke in članstvo ter da vzgaja ljudi v narodno obrambnem duhu.

Tajniško poročilo je podal g. Jože **Prohazka,** ki je navajal, da ima društvo že okoli 600 članov.

Blagajniško poročilo je nato podal ravnatelj prof. Josip **Gogala,** ki je izrazil željo, naj bi ljubljanski imoviti krogi bolj podpirali narodno obrambno delo. Poročilo nadzorstvenega odbora je podal g. Slavko **Ložar,** nakar je bila podeljena odboru soglasna razrešnica.

Pri volitvah so bili v odbor »Bran-i-bora« izvoljeni naslednji: predsednik prof. dr. Gorjanec, prvi podpredsednik odvetnik dr. Anton Urbanc, drugi podpredsednik dr. Ivan Štular, odborniki prof. Anton Oven, sodnik Josip Kokalj, ravnatelj Josip Gogala, dr. Franc Gabršek, trgovec Franc Pavlin, za namestnika Jakob Skubic in akademik Josip Prohazka. V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni g. Josip Pahor, Ivan Majdič in Slavko Ložar.

Predsednik je zaključil zborovanje z izčrpnim poročilom o stanju naših narodnih manjšin v tujih državah in o stanju slovenskega naroda na narodnostni meji. Bodril je k skupnemu in složnemu narodno obrambnemu delu, nakar je zaključil zborovanje.

LETOŠNJE BARVE

in vzorci tkanin za plašč, kostime, in obleke so izredno lepi. — Oglejte si jih pri nas brezobvezno; ugajala Vam bo kvaliteta in zadovoljila nizka cena.

BRATA VLAJ, Wolfova 5

l **Umetnostno-zgodovinsko društvo** priredi v četrtek, 11. maja izlet v Žiri (Poljane, Trata, Dobračeva). Sestanek: Kongresni trg. Odhod ob 2 popoldne. Zglasiti se je do četrtka ob 11 v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu. Avtobus 35 dinarjev.

l **Zanimivo in danes zelo aktualno predavanje: »Kako uredimo naše domove in kleti proti letalskim napadom«,** bo pod okriljem Komiteja tehničnega dela na splošno željo ponovil znani predavatelj g. prof. inž. Dimnik Stanko v četrtek, dne 11. maja ob 8 zvečer v dvorani Združenja jugoslov. inženirjev in arhitektov v Ljubljani, Kongresni trg 1-II., levo, (Kazina). S tem je dana možnost, da se udeleže tega posebno danes tako važnega predavanja tudi vsi oni, ki so bili zadnjič zadržani, ali ki so morali zaradi prevelike udeležbe in natrpanosti dvorane oditi domov. K nastopnemu javnemu predavanju vsi toplo vabljeni, posebno pa hišni posestniki in stavbeniki. Vstop prost!

l **Krajevna protituberkulozna liga v Ljubljani** ima svoj redni občni zbor v sredo, dne 10. maja t. l. ob 18 v prostorih mestnega fizikata II. nadstropje. (Mestni dom II. nadstr.) Vabljeni so vsi člani in oni, ki se za protituberkulozno borbo zanimajo.

l **Rokavice, nogavice, Karničnik, Nebotičnik.**

l **Gotovo ste imeli kdaj prijetne sanje?** Na primer, da ste se vozili v elegantnem avtomobilu, drugič spet za izpremembo, da ste se vozili z motornim ali navadnim kolesom, vi sami, vaša žena ali vaš otrok. Ali pa, če ste zakonski kandidat ali kandidatinja, da se vam je smehljalo srce ob pogledu na krasno balo. Še o mnogih drugih dobrotah se vam je gotovo kdaj sanjalo. Od nedelje, 14. maja od 3 popoldne dalje pa te sanje lahko postanejo resnica, če se udeležite poštne tombole v Ljubljani na Kongresnem trgu. S tem pomagate društvu poštnih uslužbencev pri podpiranju revnih članov, sami pa dobite enega ali več od neštetih dobitkov. Tablice po 5 dinarjev.

l **Gospa Pavla Oblakova,** vdova po sodniku, je poklonila 200 din Jugoslov. akademskemu podpornemu društvu v počastitev spomina svojega pokojnega sina Lenka. Iskrena hvala.

l **Za staro cukrarno** je darovala tvrdka Ignac **Vok,** trgovina s šivalnimi stroji, kolesi in motorji ter rezervnimi deli v Tavčarjevi ulici 7, dva šivalna stroja, da bodo imele delo tudi brezposelne delavke s krpanjem obleke revežem ter z izdelovanjem za cukrarno potrebnega perila in obleke za varovance. Mestno poglavarstvo izraža velikodušnemu dobrotniku revežev najlepšo zahvalo tudi v imenu obdarovanih ter ga priporoča tudi drugim trgovcem za zgled!

l **K podpornemu skladu društva brezposelnih profesorskih kandidatov** je pristopil g. univ. prof. Julij Nardin kot ustanovni član z vsoto 500 din. Darovali so še: Ljubljanska kreditna banka 200 din, Pododbor profesorskega društva v Ptuju 185 din, Drž. trg. akademija v Mariboru in F. Hrehorič v Ljubljani po 100 din; dr. G. Piccoli, dr. M. Preobraženski in Univerza kralja Aleksandra v Ljubljani po 50 din; Bogdan Uratarič, Jesenice, 30 din; inž. Lojze Majce, Ljubljana, 25 dinarjev; Ivan Andoljšek, Vojnik pri Celju, 15 din. Vsem najlepša hvala. — DBPK.

l **Sporazum med žagarji.** Prejeli smo: Zadnja desetletja je tudi na tem področju zmagala tehnika. Motor je izpodrinil ročnega delavca. Onih sključenih starčkov, kateri so od hiše do hiše žagali gospodarjem drva, ni več. Ljubljana je dobila ogromne palače, velike urade, katerim ročna žaga ni mogla dati več dovolj toplote. Zabrenčali so motorji in nabrušene cirkularke nam v nekaj urah nažagajo cele piramide drv. Tam za Ljubljanico se s svojimi konjički že dolga leta zbirajo ljubljanski žagarji in prežijo na zaslužek. Kot pri vseh poklicih, tako se tudi tu število žagarjev množi, kar ima za posledico hudo in nelojalno konkurenco. Čim se kupec pogodi za drva, ga že obsujejo delaželjni žagarji. Vsak bi rad prišel do zaslužka. In ta pogajanja so včasih dokaj dramatična. Često se sliši prepiri, ki se včasih stopnjujejo do spopada, tako da se končno zadeva konča na policiji in sodišču. Tudi kupci sami se mnogokrat nahajajo v položaju, da ne vedo izhoda. Kadar je ponudnikov mnogo, si drug drugemu cene izpodbijajo, ako je pa na trgu en sam žagar, vam pa postavi tarifo po mili volji. Zaradi tega so se naši žagarji sporazumeli za enotno tarifo. Od 15. majnika dalje bodo Ljubljančani plačali za sežaganje enega kubičnega metra drv (cepanic) 10 din. To velja za sežaganje enega metrskega polena na pet delov. S tem bodo za v bodoče odstranjeni vsi prepiri, kar bo v korist žagarjem kakor tudi kupujočemu občinstvu. Korist pa bodo imeli od tega tudi vsi delavci, ki od te obrti živijo.

Kranj

Huda nesreča trgovca. Pred dnevi se je peljal na vozu naloženem z železnino trgovec g. Alojzij Rabič iz Šenčurja. Nesreča je hotela, da se je g. Rabič prevrnil z voza in padel z nogami pod kolesa voza, ki mu jih je hudo poškodovalo. G. Rabič je dobil poškodbe tudi na obrazu. Ponesrečenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico in je zaradi zastrupljenja njegovo stanje zelo resno.

»Okradena« gostilničarka aretirana. Na kranjski policiji je prijavila neka gostilničarka tatvino v vrednosti 20.000 din. Tatvine je osumila nekega F. Z., katerega je policija takoj aretirala. Iz zaslišavanja F. Z. je policija spoznala, da je gostilničarka fingirala tatvino zaradi dolgov, zato je takoj aretirala še »okradeno« gostilničarko in jo z že prej aretiranim F. Z. izročila kranjskemu sodišču.

Nad 2000 din škode je povzročilo par fantov iz Rupe pri Kranju, ki so kradli iz fazanovih gnezdec jajčka in jih potem cvrli ter pekli. Največ škode so povzročili trgovcu g. Rudolfu Hlebšu iz Kranja, ki ima svoj lovski revir na Rupi in je šele nedavno naročil iz Hrvaškega večje število fazanov z namenom, da bi se v okolici Kranja zaredile lepe živalice. Ne moremo razumeti fantov, ki so kradli samo iz požrešnosti jajčeca iz gnezd in tako preprečevali zarod fazanov. Kakor smo zvedeli, je neka ženska iz Rupe kradla iz gnezd tudi mlade fazane in jih potem pripravljala za jedila sebi in svojim znancem. Policija je aretirala tudi to žensko.

Jesenice

Majniške kipe dobite v trgovini Krekovega doma.

Ali se narava moti? Ali da človeku 32 zob, če mu jih je tudi manj dovolj? Gotovo ne! Dobro delovanje našega žvečilnega aparata je odločilnega pomena za naše splošno zdravstveno stanje. Vsi zobje so nam potrebni. Zato ne pozabimo, da smo tudi mi njim potrebni: negovati jih moramo. Stalna nega s Chlorodontom, zanesljivo zobno pasto, ohrani zobe zdrave do pozne starosti. Dober sloves pa gre Chlorodontu zaradi visoke kvalitete. Domači proizvod.

MARIBOR

Mladinski tabor v Mariboru od 29. junija do 2. julija

Taborni fond

Fantovske odseke in Dekliške krožke mariborske in celjske podzveze opozarjamo, da te dni poteče rok za nabiranje obveznega desetdinarskega prispevka za taborni fond. Do 15. maja poberite nabrani denar in nabiralne izkaznice. Denar nakažite po prejeti položnici, izpoljene nabiralne izkaznice in zbiralne pole pa odpošljite na naslov pripravljalnega odbora - Maribor, Aleksandrova cesta 6.

Provizorne prijave

Vse FO in DK prosimo, da nam takoj vrnejo izpoljene provizorne prijave. Bodite točni in redni v poslovanju in dopisovanju s Pripravljalnim odborom, ker mu z vsako zamudo otežujete delo in ustvarjate nered v poslovanju. Ako kateri odsek pomotoma ni prejel okrožnice in pole za provizorno prijavo, naj jo takoj zahteva od Pripravljalnega odbora. Pri vseh ugodnostih bomo mogli upoštevati le one odseke in krožke, ki nam bodo poslali točne podatke.

Kipar Ivan Sojč - 60 letnik

Danes obhaja ugledni in zaslužni kipar g. **Ivan Sojč** 60 letnico svojega življenja, ki je za našo umetno obrt zelo plodovito.

Jubilant se je rodil 10. maja 1879 kot sin kmetskih staršev v Vitanju. Po končani ljudski šoli je šel v uk v Celje k pozlatarju Hrašovcu in podobarju Oblaku. Kot pomočnik je bil v službi pri znanem podobarju Cesarju v Mozirju, odtod pa je odšel po svetu. Bil je v Linzu, Gradcu, Ulmu na Nemškem, v Monakovem in na Dunaju, kjer je povsod bil v službi pri znamenitih takratnih podobarjih. Leta 1908 se je vrnil v svoj rojstni kraj, kjer si je ustanovil svojo lastno delavnico, leta 1910 pa se je preselil v Maribor, ki je ostal torišče njegovega plodonosnega delovanja do danes.

Danes je malokatera cerkev na Štajerskem, ki bi ne hranila večjega ali manjšega Sojčevega dela, glas o njegovi umetniški roki pa je segel tudi preko meja ožje domovine in je delal tudi za Zagreb in Zemun. G. Sojč pa se je vneto udejstvoval tudi pri reševanju stanovskih obrtniških vprašanj, saj je že mnogo let predsednik Slov. obrtnega društva v Mariboru, je član obrtne zbornice, obrtniške interese pa zastopa tudi v mariborskem občinskem svetu.

Zaslužnemu jubilantu, vrlemu narodnjaku naš list k jubileju čestita in mu želi še mnogo srečnih let!

*

m **Akademski pevski zbor se pripelje iz Ljubljane** v soboto, 13. t. m. s popoldanskim vlakom. Zvečer bo priredil ob 8 velik koncert, ki nosi naslov »Pesem slovenskega preporoda«. Koncert se vrši pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Za to pomembno kulturno prireditev APZ je nastalo veliko zanimanje po našem mestu. Preskrbite takoj vstopnice, ki so v prodaji v biljetarnici »Putnika«.

m **Kopališče na otoku se odpre v soboto.** Mariborsko mestno kopališče na Mariborskem otoku se pripravlja za novo sezono. Otvoritev kopališča bo v soboto, 13. t. m. ter so bazeni sedaj že napolnjeni z vodo, da se bo primerno ogrela. V kopališče bo vozil mestni avtobus po sporedu kakor druga leta. Tudi pristojbine za kopalce ostanejo nespremenjene. Samo še lepih solnčnih dni bi bilo treba, pa se bo začel kopališčni obrat s polno paro.

m **Zadnja dramska premiera v mariborskem gledališču** bo jutri v četrtek. Vprizori se v režiji J. Koviča zelo zabavna in povsod dobro uspela poljska komedija »Hollywood«.

m **Žetev smrti.** V Delavski ulici 37 je umrl kurjač Jakob Cenc, star 69 let; v bolnišnici so umrli: 4 letni sin posestnika Ivan Trinko; 69 letni vpokojeni sprevodnik drž. žel. Josip Čeh in 38-letna vdova po železničarju Marija Kordeš. Naj počivajo v miru.

m **Gostovanje Mrakove igralske skupine.** Eno najzanimivejših gostovanj bo nastop »Mrakove igralske skupine« dne 12. t. m. v Narodnem gledališču. Predvaja se tragedija velikega slovenskega slikarja Groharja. Tragedijo je napisal Ivan Mrak, režira jo avtor sam in nosilno vlogo igra sam. Posebej je treba še poudariti, da so po ugotovitvah kritike ostali mladi člani skupine zelo nadarjeni. Opozarjamo na zanimivo predstavo.

m **Fantovski odsek Maribor II.** Nocoj od 7 naprej na Livadi prosta telovadba in gimnastika. Vabimo tudi starejše člane ostalih odsekov.

m **Dekliški krožek Maribor I.:** Članice Dekl. krožka Maribor I. imajo danes zvečer ob sedmih sestanek v običajnih prostorih. Mladenke Dekl. krožka Maribor I. imajo drevi ob 6 redno telovadbo v telovadnici.

m **Ljudski oder.** Vaja za »Miklovo Zalo« jutri v četrtek ob pol 18 in ne danes, kakor je bilo dogovorjeno.

m **Prostovoljna smrt starega moža.** V Razlagovi ulici 24 so našli obešenega 73 letnega vpokojenega zasebnega uradnika Antona Tretlerja. Kaj je gnalo starega moža v prostovoljno smrt, ni znano.

m **Nevarna past za kolesarje.** Na pešpoti, ki vodi iz Krekove v Aleksandrovo ulico v Studencih — to pešpot uporabljajo zlasti številni kolesarji, so napeli zlobni zlikovci bodečo žico. Bila je to usodna past za kolesarje ter so se na tem mestu ponesrečile v temni noči kar tri osebe, ki so dobile precej hude poškodbe, poškodovale pa so si tudi kolesa. Studenški orožniki so izsledili iznajditelje te pasti 24 letnega Maksa Korenčiča, 18 letnega Franca Zorka ter 17 letnega Jožefa Hasa, ki so vse priznali, krivdo pa so zvračali drug na drugega. Prijavljeni so sodišču.

m **Kolavdacija** v zadnjem času izvršenih električnih naprav je bila včeraj po komisiji banske uprave. Komisija je kolavdirala novo transformatorsko postajo na Glavnem trgu, nov kablovod iz Studencev po studenški brvi v mesto ter razne na novo elektrificirane tovarne in večja podjetja v mestu in okolici.

m **Sumljiv vtopljenec.** Pri Fali je naplavila Drava truplo vtopljenega moža, ki je ležalo kake tri ali štiri dni v vodi. Na glavi ima vtopljenec takšne poškodbe, da obstoja sum, da jih je dobil, predno je padel ali je bil vržen v vodo. Državno pravdništvo v Mariboru je zaradi tega odredilo obdukcijo.

m **Tatvina v pisarni.** Pri belem dnevu je bila izvršena v pisarni pralnice Ivan Nedoga v Razlagovi ulici 22 drzna tatvina. Neznanec je med 2. in 3. uro popoldne vdrl v pisalno mizo ter odnesel 300 din drobiža.

m **Pomagajte revežu.** F. A iz Dravograda je bil v francoski tujski legiji, kateri je služil osem let ter je napredoval v tem času do najvišje šarže, ki jo zamore doseči tujec — do častniškega namestnika. Bil je v borbah v Maroku, v Siriji, v Indokini, služil je pri meharistih (konjenica na kamelah) ter pri tankih. V Siriji je bil v bojih z Druzi ranjen ter ima prestreljena pljuča. Zaradi bolezni so ga odpustili iz tujske legije. Zatekel se je nazaj v domovino z ženo ter otrokom, starim eno leto. Pred nekaj dnevi mu je žena porodila drugega otroka. Družina je sedaj brez vseh sredstev, brez vsake pomoči. Mož bi silno rad dobil delo; zna več jezikov in vsakovrsten posel, saj so vojaki tujske legije znani po tem, da so specijalisti za najraznovrstnejša dela. Kdor bi mu hotel pomagati, naj javi to uredništvu »Slovenca« na Koroški cesti 1.

Gledališče

Sreda, 10. maja: Zaprto.

Četrtek, 11. maja, ob 20: »Hollywood«. Red A. Premiera.

Petek, 12. maja, ob 20: »Grohar«. Gostovanje Mrakove igralske skupine.

Celje

c **Za brate in sestre v tujini** se premalo zanimamo. Zato se nam naša kri v tujini tako naglo izgublja. Šele v zadnjem času je Rafaelova družba z ustanovitvijo izseljenske zbornice delo in skrb za naše rojake, ki so raztreseni po svetu, toliko dvignila, da smo se začeli dramiti iz brezbrižnosti. Da bi tudi Celjani v tej smeri storili svojo dolžnost, zato priredi Katoliško prosvetno društvo v ponedeljek, dne 15. maja po šmarnicah v Orlovskem domu v Samostanski ulici predavanje o izseljenskem vprašanju. Govoril bo p. Kazimir Zakrajšek iz Ljubljane. Prosimo, da bi ta večer vsaj z obiskom važnega predavanja pokazali svojo pozornost za izseljence!

c **Blagoslovitev novih zvonov** pri cerkvi sv. Tomaža nad Vojnikom bo v nedeljo, dne 14. maja. Nove zvonove bo blagoslovil zastopnik mariborskega škofa stolni kanonik g. dr. Ivan Žagar.

c **Prisrčen zaključek prireditev CKT.** Celjski kulturni teden se je zaključil z mladinskim koncertom v soboto zvečer. Da se omogoči tudi srednjim in delavskim slojem obisk prireditev CKT, se je v nedeljo ponovil koncert mladinske glasbe in dosegel lep uspeh. Koncerta se je udeležilo lepo število občinstva, posebno starši mladih pevcev so se častno odzvali povabilu, saj so dobili brezplačne vstopnice. Po koncertu je odbor CKT priredil mladini zakusko in jih tako nagradil za kulturno sodelovanje.

c **Ustanovna občna zbora** kluba železničarjev JRZ sta bila preteklo nedeljo v Laškem in v Grobelnem. Na obeh je govoril narodni poslanec g. Masič Pavle. Na ustanovni občni zbor v Laškem je prišel tudi poslanec g. prof. Mirko Bitenc. Celjsko poverjeništvo Kluba železničarjev JRČ je na obeh zborovanjih zastopal g. Plahuta Joško.

c **Lep sestanek mladine JRZ v Celju** je bil v Domu v Samostanski ulici. Udeležilo se ga je nad 200 članov, prišli pa so tudi zastopniki mladinskih organizacij iz celjske okolice. Na občnem zboru krajevne organizacije MJRZ je bil izvoljen nov odbor s predsednikom g. Krofličem na čelu. Občnega zbora se je udeležil podpredsednik narodne skupščine in narodni poslanec g. Alojzij Mihelčič, ki je imel na mladino navduševalen govor.

c **Pripravljalni odbor za kmečki tabor** na Hribu sv. Jožefa se zahvaljuje vsem celjskim damam, dekletom, fantom in kmetom, ki so sodelovali pri pripravah za kmečki tabor.

c **Drevi** ob 7 bo v Domu v Samostanski ulici sestanek za reditelje.

c **Še eno tatvino so odkrili.** Gostilničar Dondjević v Prešernovi ulici je prijavil celjski policiji, da je neki moški pustil v gostilni 3 m dobrega sukna, po katerega pa še ni prišel. To sukno je vredno 726 din. Celjska policija je ugotovila, da je bilo to blago ukradeno v veletrgovini Hladin. Ker je tako tatvino izvršil v Pšeničnikovi trgovini aretirani 18 letni krojaški pomočnik Stanko N. iz Zagreba, so temu mladeniču še bolj izprašali vest in dognali, da je tudi to tatvino zagrešil Stanko, ki so ga na srečo še pravi čas ujeli. Stanko je tatvino priznal.

c **Pri nogometu si je zlomil levo ključnico** 18 letni trgovski praktikant Vedenik Franc iz Celja. Pri nogometni tekmi med SK Celjem in SK Slavijo ga je neki igralec SK Slavije podrl na igrišču, da je padel in si zlomil levo ključnico. Zdravi se v celjski bolnišnici.

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna **»Franz-Josefova«** grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliniške izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče **»Franz-Josefova«** voda, pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Ptuj

Glavne dobitke tombole v Ptuju, ki jo je v nedeljo 7. maja t. l. priredil ptujski Fantovski odsek ob veliki udeležbi igralcev, so dobili: Prvo tombolo, krasno motorno kolo »Victoria«, vredno 5400 din, **Žalar Ivan,** Žerovinci pri Ljutomeru. Ta dobitek je dobavila tvrdka Širec Marica v Ptuju. Moderno spalnico, delo mizarskega mojstra Širec Alberta v Ptuju, vredno 300 din, je zadel **Majder Evgen** iz Čakovca. Klavirsko harmoniko, dar narodnega poslanca g. Marka Kranjca, vredno čez 2500 din, **Princl Frančiška** iz Sp. Hajdine pri Ptuju. Nevestino balo, ki jo je dobavila tvrdka Vrabl Martin v Ptuju, v vrednosti 1500 din, je naklonila sreča **Mikši Ignacu** iz Spuhlje pri Ptuju. Šest moških oziroma ženskih koles so zadeli: **Zlender Olga** iz Brstja v Ptuju, **Klasinc Alojz,** Cirkovce, **Vaglan Franc,** Sp. Hajdina, **Ules Marija,** Prepolje, **Klaneček Jože,** Skorba, **Kajtnik Mirko,** Vičava v Ptuju. Fotografski aparat, dar narodnega poslanca g. M. Kranjca, je pa dobila **Vidovič Marija** iz Spuhlje pri Ptuju. Nato je še bilo 14 lepih tombol. Odbor Fantovskega odseka v Ptuju se tem potom najlepše zahvaljuje vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali pri tomboli, posebno vsem cenjenim darovalcem dobitkov, prodajalcem tombolskih kart in ostalim. Vsem najiskrenejša hvala!

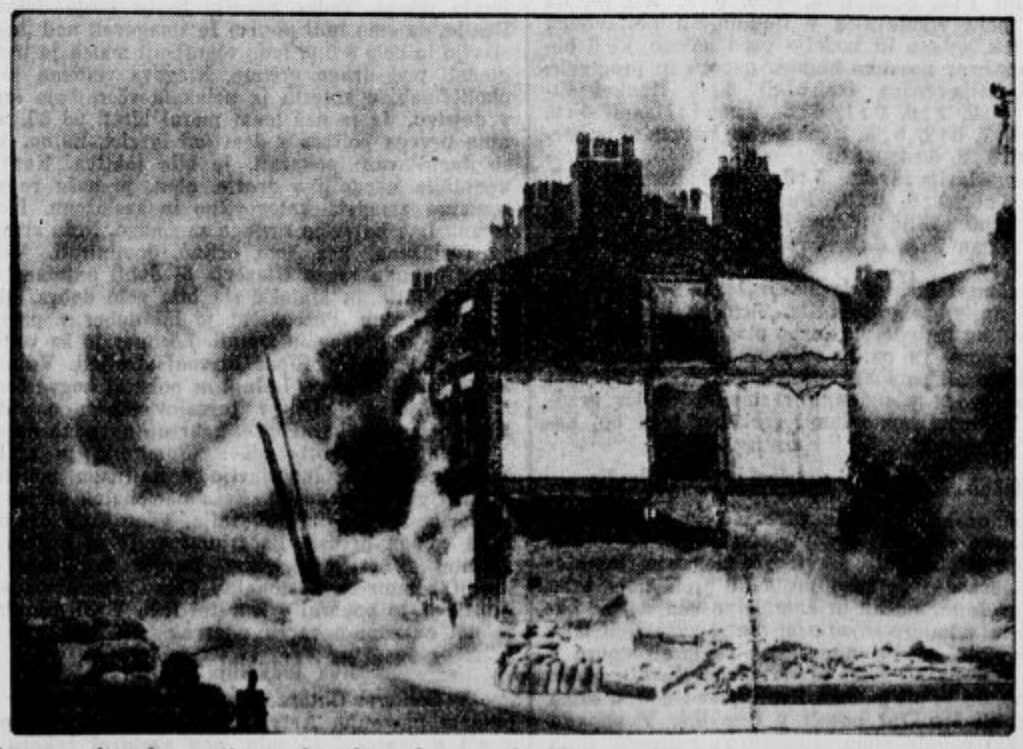

Nazorno obrambo proti napadom iz zraka so priredili v Angliji v Liverpoolu, kjer so z dinamitom pognali v zrak celo hišo, da bi preizkusili trdnost plinskih zavetišč v kleti.

KULTURNI OBZORNIK

Visoka umetnost angleških gostov

Redkokdaj je dano človeku doživeti ono najvišjo umetniško lepoto, ob kateri se zgane in se dvigne v zavest tista najtišja in najbolj skrita bit človeške podobe, v kateri počiva prvotna skrivnost življenja, kjer se preliva utrip prvobitnih življenjskih silnic in se veže posameznik kot člen z vesoljno, neskončno voljo in njenim ukazom — kjer je najvišja misel začrtala usodo, s katero se bije zanikujoča samovolja skozi prebridko razdvojenost ob priganjanju nemirnega hrepenenja, vezanega na skrivnost večnosti, rojstva in smrti. Redkokdaj stopi na to, s trpljenjem preorano zemljo človek-umetnik, ki zna razpreti ta najtišji človekov svet in posvetiti vanj z najčistejšo lepoto, ki je v svojem najvišjem bistvu žarela iz onostranstva, poslan po božji milosti v uteho in razsvetljenje razstrojeni ter vsej nemirni in v mračni temi tega življenja zbegani človeški duši. Tak žarek prekaljene lepote, ki je zagrebla mračni kalup snovne vezanosti in posijala prav v dno do prvobitnega človekovega duha, so nam prinesli te dni angleški gostje v obliki čiste glasbene umetnosti, ki so jo razgrnili pred nas in nas z njo osvojili.

V tem umetniškem razodetju smo doživeli pesem kot najlepšo podobo skrivnega duševnega drhtenja, ki se javlja v snovni prostor vezano na človeški glas in besedo — na prvotni življenjski utrip in na njega najneposrednejši izraz. Poleg tega pa smo doživeli še klavirsko igro kot čisti odmev vsega onega, kar se godi za snovjo in ji daje obliko. Prvo nam je v dolgi vrsti pesmi angleških in nemških skladateljev iz dobe zadnjih tri sto let prelepo razkrila pevka *Astra Desmond*, drugo nam je čudežno podal klavirski mojster *Clifford Curzon*.

Kmalu je šlo mimo nas trenutno presenečenje, v katerem smo se zganili ob svojstveno barvanem pevkinem glasu, ki je po vzorcu nemške šole precej pokrit in deloma že mimo najlepše sočnosti — in kmalu nas je osvojila plemenita umetnost pevskega podajanja, ki ga je razvijala pred nami privlačna pevka. Od hipa do hipa je raslo v nas veselje nad tem petjem, izoblikovanim po estetskih postavah, ki narekujejo jasno in čisto obliko ter pristen in močno zastavljen izraz. Kleno so se bočile melodije druga za drugo brez vsakršnega namišljenega okraševanja z vibrati in podobnimi manirami in vsaka je nosila v čisti enostavnosti svojo polno podobo, trdno podprto z izrazitim ritmom. Iz pevkinega doživetja pa so dobivale te melodije svoje posebne barve, zapopadene v vsebinskem izrazu. A ne le v napevih, tudi v besedah in njih izgovorjavi se je izražala sila umetniškega oblikovanja; kar brez posredne pojmovne predstave si ob izgovorjeni besedi doživljal njen vsebinski vzgib, ki je segel globoko v njeno prvotnost in se od tam preselil prav tako globoko vate. Vse to je zapustilo ob koncu lep vtis, ki je pričal o močni umetniški potenci, ki se je javljala v tem živem in s pristnim izrazom nasičenem petju, poslušnem tudi podrobnim umetniškim postavam. — Povsem ob tem umetništvu je bila tudi igra klavirskega spremljevalca *Geralda Moorea*, ki se je družil s pevko v tanko ubrano enoto, vsestransko pretehtano po zvočni sili in po izrazu.

Klavirska igra mojstra Curzona pa je bila pravo razodetje, ki je vodilo poslušalca skozi strmenje do nenavadnih doživetij. V njej je bila snov premagana in je vsa drhtela v dokončni poslušnosti do duhovnega utripa in njegove volje. Vse ono, kar nosi ime klavirska tehnika, se je razpršilo pred poslušalčevo pozornostjo in v njegovo zavest je udarjala le še volja in moč duševnega doživetja. Kot brez snovnosti so zvenela tonska sozvočja in zaporedja v živem ritmičnem utripu in z umetnikovo je hitela poslušalčeva fantazija v skrivnostne pokrajine daljnega sveta. Nekaj neznanega se je zganilo v človeku in zdelo se je, kot da se odpirajo težka vrata, ki vodijo do zadnje skrivnosti — le svetloba, ki je vrela skoznje, ni dovolila vstopa pogledu, prevzetemu od čudnega videnja. Kot v globoki molitvi se je zamaknil človek in je začuden obstal pred svojim lastnim obrazom, ki mu je v novi podobi stopil nasproti skoraj kot tujec, poznan le še po daljni, daljni slutnji. — Nič čudnega, da je poslušalcu zastajal dih in da je bil do kraja prevzet od te igre umetnika, ki je ves živel v visokem navdihu in oblikoval po tajnem narekovanju, ves zanešen od silne volje in ogromne moči, ob kateri so se prelivali toni zdaj tihi in kot iz daljav prihajajoči, zdaj zopet nasilni in do groze napeti, kot da se je v njih odzval premik svetov. Zadnji pomisleki so skopneli in človek je ves zagorel v priznanju pred silno in veliko umetnostjo.

Dozorelost obeh umetniških osebnosti se je še posebej razkrila v veliki in vdani poslušnosti do značaja, vsebine in volje posameznih umetnin, ki sta jih oblikovala. To podajanje je bilo svečeništvo, do kraja pokorno ukazu nadosebnih sil. V petju in igri so se utelešale umetnine s svojimi pristnimi obrazi in z njih vsebinskim izrazom, ki je bil izdelan z vso tenkovestnostjo, pa naj so te umetnine, oblikovane po značaju časa in njegovega sloga, še tako različne. S posebno naslado in lepo radovednostjo smo sledili podobam in obrazom še tako malo nam poznanih angleških skladateljev in njihovim umetninam, ki so rasle pred nami v pristnih oblikah različnih slogov od angleške gotike in baroka (Hume, Dowland, Blow, Anon, Purcell) mimo poznega baroka (Arne) do novejših, pozno romantičnih in prav ekstremno modernih struj (Quilter, Vhite, Ireland, Bridge, Warlock, Williams, Bax, Bliss), ki so vse dobile svoj značaj od tako imenovane angleške renesanse sem (od l. 1880), se opirale najprej na nemške pozno romantične vzore, se pozneje močno oklenile domačih narodnih sestavin, pa nazadnje privzele tudi dognanja skrajno modernih tujih vzorov. V teh raznih slogovnih podobah so se nam razkrila odkrita in topla doživetja posameznih skladateljev in nas prepričala. — V pristni podobi in izrazu pa so zaživele tudi skladbe nemških romantičnih tvorcev Schumanna, Schuberta in Huga Wolfa, kjer so se razvijale glasbene misli v smotrenih kontrastih in se je vsebina spajala z obliko v ubrano celoto.

Koncert je zapustil globok vtis in bo ostal vsem, ki smo bili deležni visoke umetnosti, v najlepšem spominu. In če tokrat koncertna dvorana še ni bila deležna primernega obiska — saj se še nismo poznali — bo gotovo ob prihodnjem obisku, ki si ga srčno želimo, polna hvaležnega občinstva.

V. U.

V Filadelfiji imajo redek sodni proces, v katerem sede na zatožni klopi dve ženski in en zdravnik. Ženski sta obtoženi, da sta po naročilu zastrupljali može, da so njihove žene prišle do zavarovalnine, zdravnik pa, da je dobavljal strupe in dajal navodila, kako se taka reč izpelje. Obtoženki se očividno bojita fotografa.

Kdo ima najmočnejše zobe

Ne športniki, ampak Eskimi

Zdravnik dr. Peter Brekhus, profesor na univerzi v Minesoti je prišel do presenetljivega zaključka, da glede trdnosti zob ni prav nobene razlike med mladim nogometašem ali priletnim možem iz kake sirotišnice. Tako trditev je postavil po dolgih in zelo natančnih opazovanjih. Učenjak se je pri svojih raziskovanjih posluževal nalašč za to zgrajenega aparata, ki že samo po imenu kaže, da je kaj učeno sestavljen: gnatodinamoter (po naše: merilec moči v čeljustih). Aparat je sestavljen po hidravličnih načelih in moč ugriza meri na utežne enote, na kilograme, dekagrame itd. Kdor si hoče z njim meriti moč svojih zob, mora dobesedno usta zelo na široko odpreti.

Najprej je profesor preizkušal novo napravo pri svojih slušateljih na univerzi. Meril je moč zobovja pri 108 slušateljih in je prišel do zaključka, da imajo povprečno 173 cm visoki in 158 funtov težki moški zobovje, ki stisne z močjo 125 funtov. Nato je profesor vzel v opazovanje 108 močnejših in večjih moških, večinoma sportnikov, ki so bili visoki povprečno 180 cm in težki povprečno 176 funtov. In izkazalo se je, da imajo xi mišičasti ljudje le za malenkost močnejše zobovje, za 126 funtov. Torej samo za en funt več kot njihovi rojaki na univerzi, ki so na zunaj bili toliko šibkejši!

Slednjič je profesor enega izmed svojih sodelavcev s svojim aparatom poslal na potovanje, da mimogrede opazuje in preizkuša zobovje pri ljudeh. Prišel je v daljnjo, mrzlo Aljasko, med Eskime, ki žive od vse drugačne hrane kot prebivalci Minesote. Na veliko presenečenje se je izkazalo, da imajo ti utrjeni otroci ledenega severa neprimerno močnejši ugriz. In ta razlika je zelo znatna. Eskimska deklica, stara šest let, je ugriznila z močjo 150 funtov, njeni starši pa z močjo 340 funtov! Pokazalo se je tudi, da imajo ti ljudje s svojimi zdravimi in močnimi zobmi naravnost neko veselje. S strastjo žvečijo žilava vlakna divjih kož in zmrznjene ribe drobé kot neke slaščice. Popolnoma neznani pa so jim kaki nadomestki za zobe. Sportniki in študenti v Ameriki pa so imeli povprečno po 12 umetnih ali s plombami popravljenih zob. Seveda je profesor dr. Brekhus objavil izsledke teh opazovanj in svojim rojakom nasvetoval, kako si bodo popravili zobovje, da ne bodo več tako daleč zaostajali za zdravimi Eskimi.

ŠPORT

Tekme za Davisov pokal

Prvo kolo tekem za Davisov pokal je v kraju. V evropski zoni so bile na vrsti izločilna tekmovanja med sledečimi reprezentancami: Jugoslavija-Irska v Zagrebu, Nemčija-Švica na Dunaju, Poljska-Holandija v Varšavi ter Romunija-Madžarska v Bukarešti. — Za drugo kolo so se kvalificirale Jugoslavija, Nemčija, Poljska in Madžarska. V drugem kolu bodo nastopili naslednji pari: Norveška-Čehoslovaška (Norveška je že dobila par forfait in gre v tretje kolo brez borbe, ker Čehoslovaška ne sme nastopiti po določbi Amerike kot imetnika Davisovega pokala), Belgija-Indija, Italija Monako, Jugoslavija-Madžarska, Poljska-Nemčija, Švedska-Danska, Anglija,New Zeeland, Francija-Kitajska. Japonska je odstopila, ker ne bo mogel nastopiti v tekmah njen edini dobri igralec Jiro Jamagishi. Kakor vidimo, bo drugo kolo že prav dobro zasedeno.

V prvem kolu so srečanja potekala takole:

Poljska : Holandija 4 : 1. Bawarovski : van Swool 9 : 7, 6 : 3, 6 : 0, Tloczinski : Hughan 6 : 0, 6 : 2, 6 : 1. Van Swool-Hughan: Tloczinski : Hebda 6 : 4, 6 : 4, 12 : 10. Precejšnje presenečenje je izzvala ta holandska zmaga v Varšavi. Tloczinski : van Swool 13 : 11, 4 : 6, 6 : 3, 6 : 2, Bawarowski : Hughan 0 : 6, 6 : 3, 6 : 4, 6 : 2.

Madžarska : Romunija 3 : 2. Gabory : Schmidt 4 : 6, 4 : 6, 6 : 4, 6 : 2, 2 : 0. Schmidt se je vdal, ker si je poškodoval nogo. Asboth : Carallulis 1 : 6, 6 : 3, 7 : 9, 10 : 8, 6 : 4. Schmidt-Carallulis : Gabory-Takacs 7 : 9, 4 : 6, 6 : 2, 6 : 2, 6 : 4. Carallulis : Gabory 3 : 6, 8 : 6, 6 : 4, 6 : 2. Stanje je bilo 2 : 2. Zadnji match je bil odločilen. Schmidt je čutil poškodbo — in Osboth je zmagal. Asboth : Schmidt 1 : 6, 6 : 2, 6 : 3, 6 : 8, 6 : 1. Zdi se, da bosta naša tekmovalca v Budimpešti postavljena ta petek, soboto in nedeljo pred nalogo, ki ji bosta kos brez posebno hudega napora in preglavic.

Nemčija : Švica (za zdaj) 3 : 0. Henkel : Fischer 6 : 2, 2 : 6, 6 : 1, 6 : 3. Mengel : Maneff 6 : 8, 6 : 3, 5 : 7, 6 : 2, 6 : 3. Henkel-von Metaxa : Fischer-Maneff 6 : 2, 6 : 4, 6 : 1.

Jugoslavija : Irska 5 : 0. Mitič : Rogers 7 : 5, 6 : 2, 3 : 6, 3 : 6, 6 : 3. Punčec : Egan 6 : 2, 6 : 0, 6 : 4. Punčec-Mitič : :Egan : Rogers 6 : 1, 6 : 4, 6 : 2. Mitič : Egan 7 : 5, 6 : 3, 6 : 2. Punčec : Rogers 6 : 2, 6 : 4, 6 : 4.

Našim teniškim igralcem letos ne bo treba hoditi na vroča praška tla. Jugoslavija ima zdaj zelo velike izglede, da se bo plasirala v finale evropske zone. Ta pa bo odigran — vseeno s kom, z Nemčijo ali pa s Francijo — v Zagrebu. Domača tla so seveda v sedanjih razmerah velika prednost. Z Nemci bomo imeli vsekakor težji boj kakor s Francozi.

Romunski glasovi o tekmi z Jugoslavijo

Romunsko časopisje piše o tekmi romunske nogometne enajstorice z jugoslovansko zelo obširno. List »Universul« pravi: »Nikdar naši jugoslovanski sosedje še niso postavili proti nam tako uravnovešene, močne in kompletne enajstorice kakor je ta, s katero so se naši fantje spoprijeli tako pogumno in navdušeno. Gostje so igrali dobro v polju, bili pa so slabi pred golom. Dovolj je, če povemo, da je bil golman Paulovici primoran samo trikrat ali štirikrat poseči v dogodke. V napadu sta nekaj veljala samo Šipoš in Vujadinovič. Naša ekipa pa se je predstavila odlično v vseh linijah. Rezultat bi moral biti višji. Da je manjši, gre zasluga samo izrednemu jugoslovanskemu golmanu Glazerju.«

»Timpul« pravi, da je bila igra v splošnem slaba, čeprav je bilo vanjo vloženega mnogo truda. Jugoslovanska ekipa ni zapustila prav nič dobrega dojma. Romuni so prevladovali. Bili smo priče — pravi športni urednik tega lista — igri, ki je bila še slabša kakor tista z dne 8. maja 1938. Gostje so imeli izrednega vratarja Glaserja. Da ni bilo mogoče zabiti gola prav do 88. minute, je izključno njegova zasluga. Zelo močna in gibčna sta bila branilca. Po drugi strani pa skoraj ni bilo opaziti centerhalfa Požege, medtem ko sta bila stranska halfa Lechner in Manola dobra. V napadu sta bila najboljša Vujadinovič in Šipoš. Matošič III. in Kokotovič sta bila slaba. Tu pa tam je bil nevaren Lešnik.«

»Romania« pravi, da je Romunija zmagala po jasni premoči. Igra je bila energična in razburljiva, čeprav ni vzbujala dojma mednarodnega razreda. Tudi Jugoslovani kažejo, da padajo v formi.

»Cuventul« pravi: »Ne gre diskutirati o našem uspehu. Nismo igrali proti slabemu nasprotniku, ki ne bi bil imel šans za zmago. Nasprotno, jugoslovanska ekipa je bila zelo nevaren nasprotnik. Najboljši romunski igralec je bil Ploesteanu. Naš golman Paulovici je ujel vsega skupaj eno samo nevarno žogo. Od Jugoslovanov so nam ugajali Glazer (izreden), Milutin, Lechner, Požega, Manola in Matošič II.«

»Gazeta Sporturilor« piše: »To je najlepše delo romunskega nogometa v zadnjih letih. Premagali smo Jugoslavijo v matchu, ki ga mi nazivamo dramatičnega; v borbi so dali naši igralci vse od sebe, ker so se zavedali odgovornosti, ki jo imajo takrat, kadar branijo barve svoje države. Res je, da smo tudi poprej že zmagovali nad Jugoslavijo in celo s 5:0, toda včerajšnji match je treba gledati pod drugo prizmo. Njegova veličina je v okoliščinah, v katerih je potekala včerajšnja igra, v dejstvu, da je naš team moral igrati od 33. minute prvega polčasa z desetimi igralci. Edino, kar so Jugoslovani pokazali, je bila taktika. Ker je uporabila neodoljivo orožje. elan, je naša reprezentanca zmagala kategorično in zasluženo. Ploesteanu ima največjo zaslugo za zmago. Naša zmaga je zaslužena, ker smo očitno dominirali. Vsak drugi golman razen Glazerja bi dobil najmanj tri gole .Milutin in Matošič sta bila zelo dobra. Manola zelo slab Požega, ki je bil dober v prvem polčasu, je v drugem izginil. Lechner je še vedno isti veliki igralec. Šipoš ni znal streljati. Vujadinovič je bil izreden. Lešnik ni pokazal bogve česa. Matošič je najboljši v jugoslovanskem napadu. Kokotovič ni pokazal igre, kakršno navadno daje.«

»Universal-sport« piše: »Romunija je zasluženo premagala Jugoslavijo v najtršem matchu, ki smo ga imeli doslej. Naša nacionalna ekipa se je borila z voljo in ljubeznijo. Včerajšnja dramatična zmaga predstavlja triumf volje in borbenih kvalitet. Sfera, Ploesteanu, Burger in Dobai so heroji romunske nacionalne ekipe. Jugoslovanski napad se je pokazal v žalostni luči. V 90 minutah je dal en sam nevaren udarec.«

Nov plavalni rekord

V Solingen-Ohligs je znani nemški mojster v prsnem plavanju, Artur Heina iz Gladbecka, postavil s časom 7:15 min. nov svetovni rekord v plavanju na 500 metrov prsno.

Uspeh ge. Majde Dugan-Lovšetove v Zagrebu

V sredini meseca aprila je poslovalnica »Zagrebačkih Madrigalistov« povabila na gostovanje v svoj abonentni ciklus koncertov našo mlado slovensko pevko *go. Majdo Dugan-Lovšetovo*, hčerko koncertne pevke ge. Pavle Lovšetove. Mlada umetnica je to pot prvič nastopila na samostojnem koncertu skupaj s svojim možem, klavirskim virtuozom in profesorjem zagrebške glasbene akademije g. Čedomilom Duganom.

Ob tej priliki navajamo nekaj poročil najmerodajnejših hrvatskih kritikov. Prof. Stražnicki piše v »Novinah«: »Mlada pevka, ki ima pred seboj še široke možnosti razvoja in izpopolnitve, je pokazala pevsko inteligenco, muzikalnost, razvit čut za lepo izdelano frazo in karakteristično deklamacijo. Tehnika je postavljena na solidne temelje, kar treba tem bolj podčrtati, ker je v svojem programu, ki je poleg pesmi vseboval tudi bravurozne arije iz raznih oper, polnih koloratura akrobatike morala pokazati visoko stopnjo virtuoznosti v koloraturnem petju. Če pustimo ob strani večino na koloraturne efekte usmerjene kompozicije, naj bodo posebej omenjene one, ki so se z ozirom na lepo in profinjeno interpretacijo dvigale nad druge: v serioznem stilu izvajano arijo iz »Mesije«, s fino pointiranim humorjem prikazano Krekovo »Božji volek«, z mnogo topline odpeto »Teško drugu« in Duganovo »Ljubav se ne ži«, za katero lahko trdimo, da je to doslej najboljša in najuspelejša interpretacija te pesmi.«

V »Hrvatskem dnevniku« poroča prof. Juraj Stahuljak: »Ona je izraziti koloraturni sopran in poseduje vprav zavidno pevsko tehniko. Njen glas ni velik, ali je zato njega obseg znaten. Toni so sigurno in mirno postavljeni in ne tresejo. Intonacija je čista, prehodi iz enega registra v drugega jako dobri, enako tudi vokalizacija. Staccati, razstavljeni akordi in trilerji, kakor tudi skoki iz visokega registra v globoki so izdelani in prav dobri. Umetnica je pri publiki imela »velik uspeh«, pa je bilo tudi dodatkov.

»Večer« piše: »Majda Dugan-Lovšetova ima mehek in ugoden sopran, enako sposoben za koloraturo kot za mirno pevno linijo. V bravuroznih arijah nam je pokazala svojo koloraturno umetnost in obče pevsko tehniko. Vse njeno petje pa se sicer »odlikuje po muzikalnem shvačanju«.«

»Hrvatski narod« piše: »Ga. Majda Dugan-Lovše nam je pokazala dovršeno pevsko tehniko. Dobro dihanje, okusno fraziranje, čista intonacija, vse to so pozitivne strani njenega petja. Koncert je bil dobro obiskan in ga. Majda Dugan-Lovšetova je prejela v dar mnogo cvetja.«

Tudi ostala kritika priznava lep uspeh, ki ga je ob tej priliki dosegla naša rojakinja pri razvajeni zagrebški publiki.

Za konec meseca aprila sta bila povabljena umetnika Čedomil in Majda Dugan na koncentriranje v Banjaluko. Poročila javljajo, da sta tudi tu postala center interesa in odobravanja.

Cirila Calinović.

Verdijev »Trubadur« in debut

Tako ugodno se odziva v opernem umetništvu mladostno hotenje in človek se vedno na skrivaj ogreje, kadar vidi in posluša z odra mladega pevca, ki je prvič zastavil neokretne korake v ta vabljivi, a vendarle z bridkostjo zagrenjeni umetniški svet. — Zopet smo doživeli na odru našega opernega gledališča umetniški debut mlade zagrebške pevke Mire *Basičeve*, ki se je namenila stopiti na to negotovo pot, vendar s tolikšno sposobnostjo in tudi samozavestjo, da je upravičila nade v ugoden in uspešen razvoj. Pevka ima lep in obsežen glas dramatičnega značaja in že obvladuje pravo pevsko tehniko, ki ji omogoča primerno pevsko oblikovanje. V prednašanju se sicer glasovno še prenapenja, mestoma ne dosega lepe in popolne melodične zlitosti in se še ni osvobodila neke vezanosti šolskega učenja; tudi ji je izraz še majhen in okoren ali vsaj nerazvit. Vendar pa je celota pevske izoblikovanosti jasna in precej dognana in splošna pevska podoba toliko prepričevalna, da zmore vzbuditi pravi estetski učinek, s čemer je ta pričetek ugodno podprt in vreden pozornosti. Igra je razumljivo še šibka — vsa naivna in vezana v majhen okvir; toda toliko je prikupna, da ji je mogoče pripisati za bodočnost ob resnem in umnem razvoju še prave dramatične razgibanosti in učinkovitosti. Iz vsega se da razumeti, da je občinstvo mlado, simpatično pevko prisrčno sprejelo.

V ostalem je bilo odrsko oblikovanje tudi še z drugih strani mikavno. V naslovni vlogi se je tenorist Francl že lepo razvil; njegovo petje se polagoma osvobaja grobih nedostatkov sunkovitosti, trganja in registrske spremenljivosti in dobiva v celoti plemenitejšo ter estetsko vse bolj dognano obliko, kar daje petju obenem z lepo kvaliteto glasu privlačen in učinkovit celoten značaj. Manj ostrine pri odstavljanju glasu, še več melodične zlitosti in mehkobe s pomočjo pravega mešanja funkcij, predvsem pa več prave izglajenosti v igri — to je smer še nadaljnjega izpopolnjevanja. — V pevsko težki in razsežni vlogi stare ciganke se nam je predstavila altistka Španova in je dosegla lep uspeh, ki se je javil v podvigu raznih oblikovalnih vrednot; podani lik je bil igravsko dovolj občutljiv in primerno razvit ter pevsko lepo zastavljen, čeprav še ne dovršen. Manj vibracije glasu, večja sproščenost v višini in popolnejše izenačenje registrov bo moglo prinesti pevki še mnogo umetniškega napredka, ki je pogojen v pevsko tehničnem izpopolnjevanju in v pogostnejšem nastopanju. — Tudi vsa ostala uprizoritev je pokazala marsikaj pravega hotenja in uspehov; vendar je treba vedno znova opozarjati na nedostatke, ki se javljajo na račun stilne korektnosti in izglajenosti.

V. U.

•

Uprava Spominskega zbornika Slovenije nam sporoča, da je zaradi zelo naraslega obsega zbornika (na približno 500 strani od projektiranih 300) povišala subskripcijsko ceno na 200 din za en izvod (vezan v polusnje).

Dolžnost vsakega katoličana je, da zastopa vsak dan, ob vsaki uri in povsod idejo kongresa Kristusa Kralja! Številni darovi naj omogočijo izvedbo tega kongresa!

Uboj v Laznici

V Laznici pri Limbušu se je pripetil v noči od nedeljo na ponedeljek usoden slučaj, ki je povzročil v vsej okolici žalosten odmev. Kot žrtev pretepa in objestnosti je padel Edvard Lilek, ki je obležal mrtev pod udarcem, katerega mu je zadal njegov lastni prijatelj. Uboj je kljub temu, da so domnevni krivci že pod ključem, še vedno precej nepojasnjen ter ga bo razvozljala preiskava, ki jo vodi okrožno sodišče v Mariboru.

Uboj je bil posledica glavnega dobitka, katerega je zadel v nedeljo popoldne 19 letni sin viničarja Franc Pondelak. V nedeljo je bila v Mariboru na telovadnem prostoru Sokola I. tombola, na katero je prišla tudi družba iz Laznice; bili so to Edvard Lilek, Franc Pondelak, 18 letni sin viničarja Vincenc Ajlec in sestra Franca Pondelaka. Na tomboli je imel Franc Pondelak izredno srečo, da je zadel enega izmed glavnih dobitkov — 1000 din v gotovini. Ta dogodek je družba primerno proslavila v raznih gostilnah ter se je ponoči precej dobre volje vračala na kolesih domov v Laznico. Ob tri četrt na 12 so prispeli vsi do stanovanj Lileka in Ajleca v Laznici. Oba sta šla domov ter pustila tam kolesi, Pondelak in sestra pa sta čakala na oba, da se vrneta ter bodo potem vsi šli skupaj na Pondelakov dom, ki je še pol ure proč od Laznice. Med tem čakanjem je potegnil Pondelak strašilno pištolo ter z njo ustrelil v zrak. V tihi noči je strel daleč odmeval. Slišal ga je tudi 32 letni železniški delavec Novak Jožef, ki je šel s svojo ženo Pavlo po lazniškem jarku. Novak je pohitel naprej, da vidi, kdo strelja. Videl je Pondelaka ter pristopil k njemu, da mu vzame pištolo. Pondelak pa je pištolo vrgel v travo ter klical Lileka in Ajleca na pomoč. Oba sta že prihajala po poti. Ko je Novak videl, da prihaja pomoč Pondelaku, je začel bežati. Preskočil je bližnjo pot ter se hotel skriti za svinjskimi hlevi. Tu pa so ga preganjalci že dohiteli ter ga je Lilek udaril z verigo kolesa po glavi, da se je nezavesten zgrudil na tla. V tem trenutku pa je zamahnil eden izmed preganjalcev z debelim kolom. Udarec je bil namenjen Novaku, po nesrečnem slučaju pa ga je prestregel Edvard Lilek s svojo glavo. S tako močjo ga je zadel kol na teme, da mu je počila lobanja ter je padel na mestu nezavesten na tla. Prepeljali so ga v bolnišnico v Maribor, kjer pa sploh ni prišel k zavesti. Danes zjutraj ob 6 je poškodbam podlegel. V zvezi s tem žalostnim dogodkom so aretirali orožniki 32 letnega delavca drž. žel. Jožefa Novaka, 18 letnega viničarjevega sina Vincenca Ajleca ter 19 letnega viničarjevega sina Franca Pondelaka iz Vrhovdola. Vse tri so oddali sodišču, kjer pa vsi trije zatrjujejo svoj nedolžnost.

Novo mesto

Dva avtomobila sta trčila v nedeljo okoli ene popoldne na cestnem križišču v Kandiji. Prvi, avtobus Jadran-Ekspress, je privozil v smeri proti Ljubljani, drugi, neki tovorni avto, pa iz mesta čez most. Na križišču se je tovorni avto z vso silo zaletel v avtobus. Obe vozili sta bili močno poškodovani in je škoda precejšnja. Koga izmed obeh šoferjev zadene krivda, bo dognala oblast, nesporno pa je, da je nesrečo zakrivila prenagla vožnja. Križišče samo pa je tudi nepregledno in se tod trčenja vozil često ponavljajo. Potrebni bi bili zato tod tudi večji varnostni ukrepi, da bi se vozila izognila takim nesrečam.

Akademija DMK. Tiho in neopazno je delo novomeških dijakov in dijakinj, ki se zbirajo v Dijaški Marijini kongregaciji pri oo. frančiškanih. Tem več pozornosti zaslužijo zato njihove akademije, ki jih prirejajo vsako leto dvakrat, 8. decembra in v maju. Preteklo nedeljo so nas dijaki-kongreganisti zopet presenetili z lepo akademijo, pri kateri je dovršeno zapel pevski kvintet sedem pesmi, dijakinje pa so nastopile z deklamacijo, govorom in igro. Prireditev bi zaslužila večjega odra, kot je v tesni frančiškanski dvorani, in bi morala pritegniti tudi širšo javnost.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Umrl je za pljučnico v 78. letu starosti kmet vdovec Urleb Valentin p. d. Kovač iz Št. Primoža. Rajnki je bil pristna kmečka korenina, mož-značaj in priznano dober gospodar. Vse ga je spoštovalo daleč naokrog. Živel je 50 let v srečnem krščanskem zakonu s svojo dobro ženko Uršo, ki ga je zapustila pred dvema letoma. Imela sta šestero otrok, med njimi je zaradi neumorne delavnosti občestoštovani in priljubljeni g. župnik Franjo Urleb na Dobrni. Tudi vsi drugi otroci so dobro preskrbljeni in pričajo s svojim življenjem o skrbni vzgoji, ki sta jim jo dala starša. K svojemu ljubljencu g. župniku jo je Valentin včasih mahnil kar peš celih 20 km. Vse ga je zato občudovalo. Gotovo bi bil še zaradi krepkega zdravja učakal mnogo višjo starost, da ga ni prijela tako huda bolezen.

Vrlemu krščanskemu možu, ki je bil kremenit krščanski značaj, poln navdušenja za narodno in versko stvar, svetila večna luč! Bog mu daj srečno svidenje z zvesto družico v življenju!

Mavčiče

Prosvetno društvo »Šmonca« bo praznovalo 21. maja 20 letnico svoje ustanovitve po sledečem sporedu: Dopoldne zbiranje na Podreči pri Jenkovem spomeniku, ob 8. uri odhod v Mavčiče, sv. maša na prostem, nato prosvetni tabor. Popoldne ob 3 telovadni nastop, šaljiva pošta, ribolov, prosta zabava. Igra godba s Svetja. Bratska društva in prijatelji krščanske omike povabljeni!

Najdaljša senca na svetu

se vidi na otoku Teneriffa. Tu je ognjenik El Piton, ki je visok 3730 m. Ob sončnem vzhodu ali zahodu vrže senco, ki je dolga 220 km.

Darovi za kongres Kristusa Kralja v Ljubljani

Za KKK so v zadnjem času darovali sledeči:

2000 din: Župni urad Vič; 1588 din: Župni urad Trnovo v Ljubljani; 1300 din: Župni urad Mengeš; 1120 din: Župni urad Komenda; 1095.75 din: Župni urad Borovnica; 1093 din: Cerkev Srca Jezusovega v Ljubljani; po 1100 din: Župni urad Smartno pri Litiji, Gozdni urad K. A. Auersperga, Kočevje, dr. Juro Adlešič, župan ljubljanski, Tretji red pri oo. frančiškanih v Ljubljani; po 950 din: Župni urad Vodice, Župni urad Železniki; 800 din: Župni urad sv. Jakoba v Ljubljani; 771 din: Župni urad v Selcih; po 700 din: Župni urad Radovljica, Župni urad Dob pri Domžalah, Župni urad Črnomelj, Župni urad Dovje, Župnija Stranje pri Kamniku; 732.75 din: Župni urad Litija; 701.50 din: Kapucinska cerkev v Šk. Loki; 680 din: Duhovnija Dravlje, Zg. Šiška; 650 din: Župni urad Dol pri Ljubljani; 620 din: Župni urad Črnuče; 600 din: Župni urad Preska; 631 din: Župni urad Preddvor; 543 din: Župni urad Poljane n/Šk. Loko; po 500 din: dr. Aleš Ušeničnik, univ. prof., Ljubljana, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana; 550 din: Župni urad Dev. Mar. v Polju; 500 din: Župni urad St. Vid nad Ljubljano; 540 din: Župni urad Stična; 500 din: Samostan oo. trapistov, Rajhenburg; 586.25 din: Župni urad St. Jernej; 550 din: Župni urad Boh. Bistrica; 500 din: Župni urad Zužemberk; 400 din: Salezijanski zavod na Rakovniku pri Ljubljani; 465 din: Župni urad Višnja gora; 497.50 din: Občina Jesenice; 470 din: Župni urad Šmarje; 472 din: Župni urad St. Jakob ob Savi; 470 din: Župni urad Sv. Križ ob Krki; po 400 din: Župni urad Vel. Lašče, Juzefinum, Ljubljana; 402 din: Župni urad Smlednik; 454.25 din: Župni urad Sodražica; 450 din: Župni urad Šmartno pod Šmarno goro; 430 din: Župni urad sv. Družine, Ljubljana-Moste; 420.75 din: Župni urad St. Vid pri Stični; 415 din: Župni urad Mokronog; 400 din: Duhovni urad Radomlje; 320 din: Župni urad Podbrezje; 353.50 din: Župni urad Goriče; 340 din: Župni urad Sv. Gregor; 360 din: Župni urad Javorje nad Šk. Loko; 330 din: Župnija St. Janž na Dol.; po 350 din: Župni urad Boh. Bela, Župni urad Bukovščica; 351.75 din: Župni urad Sostro; 356 din: Župni urad v Leskovcu pri Krškem; po 300 din: dr. Dolinar Anton, prof., Ljubljana, inž. Božič Cvetko, Ljubljana, Košir Rozalija, Kozarje 83, Finžgar Franja, Brezje, zbirka rodbine Tomažič, Ljubljana, Kavka Karel, stavbenik, Ljubljana, Hranilnica in posojilnica za Višnjo goro, Dolinar Jakob, Hotovlje, p. Poljane, dr. Lambert Ehrlich, univ. prof., Ljubljana, Remec Bogumil, gimn. ravnatelj v p., Ljubljana, inž. Majce Lojze, Ljubljana, Markeš Alojzij, zavod sv. Stanislava, St. Vid, Janežič Rado, učitelj, Polica, dr. Jereb Peter, javni notar, Radeče, Društvo sv. Marte v Ljubljani, Detela Oton, Turn-Preddvor, Česenj Andrej, zlatomašnik, Vavta vas, Povše Henrik, župnik, Čatež pod Zaplazom, Premk Vinko, davčni nadupr. v p., Vrhnika, dr. P. F., Dobrova, Mladič Marija, Ljubljana, Kopore Franc, posestnik, Dobrniče 7, Železny Al., župnik, Goriče, Župni urad Kresnice, Tomelj Anton, župnik, Črnuče, Zaplotnik Ignacij, katehet v Ljubljani, Zupanc Andrej, Sv. Križ ob Krki, Blizjak Peter, Ljubljana VII., Župni urad Raka, Župni urad Kranjska gora, N. N., Mengeš, Župni urad Krašnja, N. N., Kranjska gora dr. Pečjak Grgorij, gimn. prof. v pok. v Ljubljani, Župni urad Koprivnik pri Kočevju, prof. Moder Anton, St. Vid n. Ljublj., Červena Kristina, Ljubljana, Janko Miakar, Ljubljana, dr. Vraber, Maks, stolni prošt v Mariboru, dr. Jakob Kotnik, prof. v Ljubljani, dr. Avguštin Kostelec, opat v Stični.

Vsem darovalcem se pripravljalni odbor za KKK toplo zahvaljuje. — Bog plačaj stotero.

Prosimo pa, da bi se prošnjam za kritje velikih stroškov, ki jih bo zahteval veličastni mednarodni kongres KKK, odzvalo še mnogo velikodušnih darovalcev.

Prispevke za kongres lahko pošljete po čekovni položnici. Naslov čekovnega računa je:

Pripravljalni odbor za kongres Kristusa Kralja, Ljubljana

Številka čekovnega računa je 11.711.

KATERA IZMED VAS ŽELI IZGLEDATI MLADA?

Senzacionalna iznajdba s pomočjo katere **IZGINJAJO GUBE**

Žene 50 let lahko izgledajo kakor da štejejo samo 35 let.

Nov dragocen ekstrakt kožnih celic — ravno tak kakor vitalni elementi v koži zdravega mladega dekleta. Odkril ga je znameniti profesor dunajskega vseučilišča, ki ga je pridobil iz skrbno izbranih mladih živali. Ta ekstrakt, imenovan »Biocel«, je zdaj v rožnati hrani za kožo Tokalon. Uporabljajte jo vsak večer. V vsakem trenutku Vašega spanja bo Vaša koža srkala te vitalne elemente. Vsako jutro, ko se zbudite, je Vaša koža jasnejša, svežja, bolj gladka — **mlajša.** Čez dan uporabljajte belo, nemastno kremo Tokalon. S to preprosto nego lepote lahko vsaka žena doseže, da bo videti za deset let mlajša, ter lahko dobi čudovito kožo in polt, s kakršno bi se mogla ponašati vsaka mladenka. S hranami za kožo Tokalon so uspešni učinki vsekakor zajamčeni, ali pa se denar vrne.

Napravite ta POIZKUS!

Na odprtem morju padel v vodo

Italijanski čezoceanski parnik »Conte Verde« je plul proti Ameriki in je bil že na odprtem morju. V viharju, ko je ladjo zibalo sem in tja, je po nesreči s krova padel v morje neki natakar. Ker je bil sam na krovu, morje pa je bučalo v viharju, ga niso slišali in nihče prvi trenutek niti opazil ni, kaj se je zgodilo. Ko so ga pogrešali, so preiskali vso ladjo, klicali so ga po vseh prostorih, pa ga ni bilo. Sprijazniti so se morali s mislijo, da je le padel v morje. Med tem iskanjem pa so minile že ure in ladja se je že precej oddaljila od mesta, na katerem so ga prvič pogrešali. Kljub temu pa je kapitan dal ladjo obrniti in zapeljati proti tistemu nezaznamovanemu mestu na odprtem morju in razburkanem morju, kjer so domnevali, da je natakar padel s krova. Zaradi viharja in množine velikih morskih rib sicer ni bilo veliko upanja, da bi svojega ladijskega tovariša še našli živega, pa kljub temu je ladja plula nazaj in moštvo je po morju iskalo, kje bi se sredi penečih valov prikazal — človek. Pa se je zgodilo pravo čudo — štiri ure pozneje, odkar je natakar padel v morje, so ga našli med valovi, kjer se je pogumno boril za svoje življenje in se s poslednjimi močmi držal na površini. Sicer je že zdavnaj opustil vsako upanje, da bi še kdaj prišel med ljudi, pa se je vendar boril z valovi, da bi ne ušel v morsko globino. Na ladji si je kmalu opomogel od svojega doživetja; naslednji dan je že ročno prenašal krožnike po ladijskih obednicah, kakor da ni prejšnji dan že pobegnil »na prosto«.

Smrt pod vozom

Posestnika Milošič Ignac iz Repišč, občina Leskovec v Halozah, in Emeršič Ivan iz Trdoboje, občina Leskovec, sta peljala iz gozda voz, ki je bil visoko naložen z listjem. Ko sta ga izpeljala iz Milošičevega gozda v Trdobojcih in ga peljala po bregu navzdol, se je voz naenkrat prevrnil in pokopal pod seboj Emeršiča. Milošič je tako priskočil na pomoč, toda ni mu mogel pomagati, ker Emeršiča sploh videl ni in ker sam ni mogel vzdigniti težko naloženega voza. Klical je na pomoč. Ko so to slišali v bližini se nahajajoči ljudje, so takoj prihiteli in z največjo težavo se jim je posrečilo voz dvigniti in izvleči iz gomile listja Emeršiča, ki pa je bil že mrtev. V listju se je zadušil, poleg tega pa mu je zlomilo še desno nogo nad kolenom in zdrobilo prsni koš.

Otroški kotiček. 39

Konči Ahačič:

Nosan in Zalika

Luni se zdi zamalo, da je Čirečare ne spoštuje — saj bi še zdaj ta bradata žabica v knjigi spala, če je ona ne bi zbudila. Zdaj se pa tako nesramno napihuje! Zato je Luna huda in zavratne misli ji roje po glavi. Skrito pokuka na uro: tričetrt na eno! Kmalu — čez četrt ure — bo minula moč vsemogočne brade in vsega, kar bi zakrivila. Zato reče: »Strašno hudo je tu viseti, zato ju hočem s sabo vzeti.«

Iz Julijske Krajine

Devinski dekanat odpravljen. Z nadškofijskim odlokom je bil dekanat v Devinu ukinjen. Namesto njega je ustanovljen nov dekanat v Nabrežini. Za dekana je imenovan sedanji prodekan g. Anton Grbec. Dubovnija Devin je priključena dekanatu v Tržiču.

»Svetogorska Kraljica« za mesec maj prinaša med drugim tudi seznam dekanijskih in stanovskih romanj, ki se bodo letos ob 40 letnici vršila k Marijinemu svetišču. Romanja so se začela že v aprilu in se bodo zaključila v oktobru. V tem času bo vsaka dekanija v vladikovini priredila posebno romanje. Posebna romanja bodo tudi za dekleta, fante, žene, može in Marijine družbe.

Tri poroke v isti rodbini smo doživeli v soboto in ponedeljek v Mirnu. Bogomil Klančič, zaveden in nekdanji delaven prosvetni delavec se je v soboto poročil z gospodično Nemec Marijo. — V ponedeljek pa je peljal pred oltar svojo nevesto bratranec prvega, vsej okolici znan organist in posojilnični tajnik g. Venceslav Budin. Nevesta Ivanka je iz ugledne družine Kogojeve in sestra g. župnika v Kredu. — Naslednji par je pa Ivankin brat, splošno spoštovani fant Milan Kogoj, ki je prisegel zvestobo gdč. Butkovič. — Novoporočencem iskreno čestitamo!

»Dantejeva jama« pri Tolminu. Znano nacionalno društvo »Dante Alighieri« praznuje letos svojo 50 letnico. Ustanovljeno je bilo v prvi vrsti za razširjenje in obrambo italijanske misli in besede v Stari Avstriji, zato je njegovo živo delovanje v naših krajih starejšemu rodu gotovo še dobro v spominu. Sedaj ima svoj glavni sedež v Firencah in je zaposleno v drugi smeri, najbolj v Tunisu. V Gorici ima podružnico, v kateri ima dijaški oddelek 2350 članov, odraslih članov pa je veliko manj. Svojo 50 letnico hoče tukajšnji oddelek praznovati s slovesnim obiskom znane »Dantejeve jame« pri Tolminu.

»Soške zadružne mlekarne«. V tem naslovu so zajete številne mlekarne v tolminskih hribih, ki še vedno samostojno delujejo in imajo svoje lastne odbore, seveda v okviru tozadevnih državnih organizacij. V zadnjih dneh so imele volitve novih odborov. V naslednjem navajamo po tržaškem »Piccolu« od 29. aprila sedež vsake teh mlekarn in njenega predsednika: 1. Prapetno, g. Peter Makac; 2. Polje pri Šentviški gori, g. Tomaž Feltrin; 3. Zadlog pri Črnem vrhu, g. Filip Kosmač; 4. Jagerščič, g. Pavel Rejec; 5. Straža, g. Fr. Sinkovec; 6. Laborje, g. Al. Kosmač; 7. Kojca, g. Fr. Mavri; 8. Bukovo, g. Viktor Brelih; 9. Travnik pod Otaležem, g. Jernej Lapajna; 10. Plužnje, g. Ciril Gruden; 11. Vrh, g. Lovrenc Božič; 12. Lazec, g. Jožef Kofol! 13. Novaki, g. Štefan Prezelj. Seveda niso to vse mlekarne v naših Gorah.

V rudnike na Sardiniji! Pred dnevi je odpotovalo v premogovnik v Iglesiasu v bližini glavnega mesta Cagliari na Sardiniji 50 rudarjev-minerjev iz naše pokrajine. So to naši ljudje, ki so priznani minerji.

Aleksij Pelipenko: 20

Ukrajina joka . . .

»Sedi, tovariš duhovnik,« je ukazal sodnik kot navadno. Sedaj nam končno povej, kam si stvari skril.«

Župnik Nikander zopet ni hotel povedati. Tedaj je postal sodnik zaripel od jeze in poskočil ter gel naočnika raz nosa na mizo. S škilavimi in mrzlimi očmi je pobliskal proti župniku kakor zlobna žival.

»Sedaj je dosti igranja,« je zakričal in njegov glas je postal od razburjenja hripav. »Zadnjič vprašam: Kje so stvari!«

»In jaz odgovarjam zadnjič, da vam ne bom tega nikdar povedal,« je mirno odgovoril Nikander.

»Tovariš očka,« se je vmešal eden prisotnih čekistov. Nikander je sodil, da je bil Rus. »Svetujem vam,« je Rus nadaljeval, »da ne zlorabljate potrpežljivosti preiskovalnega sodnika. Zakaj se hočete tu izpostavljati trpljenju, ko bi se pa mogli še danes peljati domov? Komu kaj koristi, če ste predmete skrili in ste sedaj zaprti. Mislite li, da bo kdo hvalil vašo smrt. Le zasmehovali vas bodo in vaši verniki bodo uvideli, da ste storili neumnost. Premislite si še enkrat prav dobro in jutri nam končno odgovorite.«

»Torej dobro, do jutri,« je tudi rekel preiskovalni sodnik. »Še enkrat bom počakal. Če pa ne boste jutri govorili, boste nekaj doživeli. To vam obljubim.«

Ko je župnik Nikander poročal v celici častnikom o svojem zaslišanju, se je ustrašil ob pogledu nanje. Razburjeni svoje mzaslišanju, se je ustvašil ob pogledu nanje. Razburjeni so bili kot še nikdar. Niti trenutka niso mogli biti mirni. Niti stati, niti sedeti niso mogli, temveč so tekali iz enega kota v drugega, kakor da bi iskali izhoda. Komaj da so govorili. Imeli so težke slutnje.

Župnik se je stisnil v kot, zatopil se je vase in molil:

»O Bog, moči nam daj, da bomo hodili svojo pot mirno do konca!«

Noč je prešla v veliki napetosti. Nihče ni zatisnil oči. Tovariši župnika Nikandra so skoro obupali, ko je napočila zora. Vso noč so bili na nogah. Tudi Nikandru je tolklo srce, da ga je bolelo. Kar z rokami je moral nanj tiščati.

Ta dan ni bil Nikander poklican k sodniku kot navadno ob devetih, temveč šele malo pred poldne. Dobil ga je v pisarni z obema čekistoma in znova se je pričelo zasliševanje kot vedno. Sodnik je kričal s hripavim glasom, tolkel s pestjo po mizi in copotal z nogami ob tla. Oba čekista sta se vmešavala v pogovor, vendar je župnik Nikander ostal stanoviten.

Tedaj se je preiskovalni sodnik dvignil, dal enemu izmed čekistov znak, nakar se je ta odstranil.

»Dobro,« je kričal sodnik, »pa boste videli, česa sem zmožen.«

Župnika Nikandra so peljali na dvorišče. Tam je bilo nekaj čekistov, po večini so bili Mongoli. Strmeli so v župnika s povešenimi očmi, njihov pogled ni pomenil nič dobrega in župnika je kar zazeblo.

»Tu me bodo mrcvarili in mučili, morda celo ubili?« si je misli in se pokrižal. V tem trenutku je videl, da so iz nekega hodnika pripeljali na dvorišče tudi enega častnika. Bil je njegov jetniški tovariš. Povedli so ga do kola, ki je stal sredi dvorišča. Za častnikom so stopali preiskovalni sodnik in oba njegova spremljevalca.

»Kaj pa bo sedaj?« si je mislil župnik Nikander. Ali naj bo častnik prisoten pri mojem mučenju, da ga bodo oplašili?«

Preiskovalni sodnik je stopil bližje h kolu in je zasmehljivo kričal:

»Tovariš častnik, veselo novico vam moram sporočiti. Sovjetska oblast je sklenila, da vas za vaše zasluge poviša v generala.«

Častnika so privezali na kol. Čekisti so ga obstopili in mu raz telesa strgali obleko. Enega izmed mučiteljev, velikanskega Tatara ni župnik mogel pozabiti. Imel je majhno, črno zmršeno bradico. Njegove oči so bile kakor volčje. Zavihal si je visoko rokave in vzel iz žepa britev. Nato je začel. Z vidnim zadovoljstvom je prerezal z nožem častniku kožo ob strani, od stegna do kolen. Nekaj col stran je zarezal podobno črto in zgoraj je preko obeh črt zarezal še eno prečno.

Kri je privrela iz rane in je curljala na tla. Zgoraj je rabelj ločil kožo od mesa in jo sunkoma potegnil do kolen. Mučenec je zakričal, toda zamašili so mu usta. Župnik Nikander ni mogel gledati tega prizora, obrnil se je stran.

Tedaj je nanj zakričal preiskovalni sodnik:

»Ali boste gledali. Spoznali boste, v kakšnih rokah ste!«

Iz ran je lila kri in se zlivala na tla. Zverine v človeški podobi so si z užitkom ogledovale svoje delo in eden izmed njih je smejoč se vzkliknil:

»Tako tovariš častnik, tako ste sedaj povišani v generala, sedaj imate generalske trakove. Ampak general mora nositi tudi generalske našive!«

In zarezali so mu na ramenih podobne trakove.

Častnik je trepetal po vsem telesu, le tiho je stokal. Premagoval se je junaško, videlo se je, da mu je srce tolklo, da so mu prsa kar valovila.

Župnik Nikander ni stal daleč vstran in je s častnikom trpel vse bolečine. Hotel je na glas zakričati, pa mu je glas odpovedal. Vendar kadar se je hotel obrniti v stran je nanj planil preiskovalni sodnik in mu grozil:

»Glejte naravnost, oglejte si dobro! Kar poglejte kaj vas čaka!«

Potem, ko so bili »našivi« že izrezani, se je spomnil eden izmed Mongolov, da mora biti to napredovanje tudi dobro zalito. Prinesli so steklenico z alkoholom in ga vlivali v sveže rane na nogah in ramah.

Avtobusna proga

LJUBLJANA—SUŠAK

dnevni vozni red veljaven od 15. maja 1939.

5·45	9·15	odh.	LJUBLJANA UNION	prih.	20·10	23·00
6·00	9·30		LJUBLJANA METROPOL		20·00	22·51
7·41			ŽUŽEMBERK			21·10
	11·10		RIBNICA		18·20	
8·50	11·42		KOČEVJE		17·32	19·55
12·15	15·00	prih.	SUŠAK	odh.	14·30	16·30

„JADRAN" avtobusno podjetje d. d. Ljubljana.

PROMETNA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Stritarjeva 2 — Ugodni trgovski krediti — Telefon 21-49

Eskompt menic • Nakazila v inozemstvo • Obrestovanje vlog od 4% do 5%

Stare in nove vloge izplačuje brez vsake omejitve.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Iščem mesto hišnika

položim 4000 din kavcije. Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Hišnik« 738/7461. (a)

Kontoristinja

z znanjem slovenskega in nemškega jezika, išče službo, event. tudi samo dopoldne ali popoldne. - Ponudbe poslati v upr. »Slov.« pod »Dobra pisarniška moč«. (a)

Službo dobe

Zastopnika

avtovozača s kavcijo, konsumne stroke, takoj sprejmemo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7456. (b)

Služkinja

vajena samostojne kuhe, se sprejme k manjši družini s takojšnjim nastopom službe. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7453. (b)

Kuharica

ki je zmožna nemščine, se išče za boljšo rodbino v Bački. Plača 300—350 din. Točne ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sombor« 7440. (b)

Pošteno dekle

zanesljivo, katera zna kuhati in opravljati vsa hišna dela, sprejmem. — Plača 150 din. Ponudbe po možnosti s sliko na Zora Grote, Novska. (b)

Hlapec

za vsa gospodarska dela se sprejme. Rečna ul. 6, Ljubljana. (b)

Mesarskega pomočnika

vajenega vsega gospodarskega dela, sprejmem takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7452.

Kemična tovarna

išče zastopnika za dravsko banovino. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Inicijativa« 7430. (b)

Kupimo

Kolobarje

mehke, za podkurjavo, suhe, kupim več vagonov. Navesti zadnjo ceno. Plačam takoj! — R. Velepič, Ljubljana VII., Sv. Jerneja cesta 25. (k

Posestva

Hiša z gostilno

z velikim vrtom, v sredini mesta, takoj naprodaj. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 7387.

LEPA HIŠA V BELI CERKVI (pri Novem mestu)

pripravna za gostilno in trgovino, z lepim sadonosnikom, ležeča poleg cerkve in šole - ugodno naprodaj. Obrniti se na Zadružno zvezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 38.

Vnajem

Tovarniške prostore

v Ljubljani, primerne za vsako industrijo, oddamo s 1. junijem. Naslov v upravi »Slov.« pod 7149.

Lokal

z inventarjem za špecerijsko trgovino na prometnem kraju v Ljubljani oddam v najem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Prometna točka« št. 7429. (n)

Stanovanja

Trisobno stanovanje

sončno, kopalnica, pritikline, oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7472. (č)

Dvosobno stanovanje

s kabinetom, vsem komfortom in centralno kurjavo, v novi hiši, v centrumu, zamenjam za podobno stanovanje isto v centrumu. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 7454.

Nemškega bokserja

mladega, čistokrvnega, z rodovnikom, prodam. — Rožna dolina, cesta IX. št. 29. (j)

Glasba

Nov pianino

krasen glas, pod ceno naprodaj. — Ljubljana, Komenskega ulica 36/II.

Tega ne more nikdo

Poljubne najnovejše plošče samo po Din 30·—. Razen tega vzamemo tudi stare v račun. Zahtevajte seznam.

elektroton PASAŽA NEBOTIČNIKA

Razno

Gumbnice, gumbe, entel, ažur, monograme izvrši **ekspres**

Matek & Mikeš

LJUBLJANA

Frančiškanska ulica

Prodamo

Mlekarna

takoj ugodno naprodaj. Sv. Petra cesta 53. (l)

Moške srajce

že od 14 din. I. Tomšič, Sv. Petra c. 38. (l)

Cepljeno trsje

na raznih podlogah nudi Žiher Franjo, Zamušani, Sv. Anton, Moškanjci. — Zahtevajte cenik! (l)

Usnje

iz tovarne »Inđus«, na veliko in malo, po najnižjih cenah — samo v Ljubljani, Fügnerjeva 3. (prej Škofja ulica). (l)

Dva para smuči

moške in damske, s stremeni, skoraj nove, prodam. Rožna dolina, cesta IX. št. 29. (l)

Rabljeno embalažo

tehtnice, peči itd., proda Gospodarska zveza, Tyrševa cesta, Ljubljana.

Cvetlični med

zajamčeno čist, ročke po 10 kg 170 din, po 30 kg 460 din, franko voznina, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Predno kupite kolo

oglejte si zalogo prvovrstnih tovarniških znamk Viktor Bohinec, Ljubljana, Tyrševa c. 12, dvorišče. (l)

Večji štedilnik

voz zapravljivec, pisalno mizo, klavir (štucfligel) proda Marinšek, Prečna ulica 6. (l)

Manufakturna trgovina

z inventarjem in zalogo naprodaj za 100.000 din. Ponudbe na Aloma Company d. z o. z., Ljubljana, Aleksandrova c. 2/I., pod »Center Ljubljane«.

Brusni kamni

(osle) pravi bergamaški, iz naravnega kamna v vseh kvalitetah in vseh velikostih samo pri Alojziji Hočevar, agentura — Ljubljana, Beethovnova ulica 14/I. (l)

»Presto« kolesa

večletna tovarniška garancija. - Na ugodne obroke. - Na zalogi tudi kolesa drugih znamk. Rabljena kolesa vzameme v račun.

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36

(Nasproti Gospodarske zveze).

Premog

koks, drva nudi

I. Pogačnik

Ljubljana, Bohoričeva 5

telefon 20-59

Postrežba brezhibna

Cviček

pravi, dolenjski, dobite pri

Centralni vinarni v Ljubljani.

Telefon štev. 25-73

CONTINENTAL

mesečno po Din 200·— za državne uslužbence po Din 100·—

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44

Maribor, Vetrinjska 30

Stroje za obdelavo lesa

t.j. za **mizarstvo, kolarstvo** itd. ter **žagine naprave**

dobavi slej ko prej v najboljši izvedbi tvrdka

Peter Angelo

d. z o. z., Ljubljana

Miklošičeva cesta 30

vhod Pražakova 8/I

Čitajte in širite »Slovenca«!

Gnojnične črpalke brzoparilniki štedilniki **GAMA**

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje

Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

KOLESA

kupite dobro in poceni tudi na obroke pri

H. SUTTNER — Brezobvezen ogled! — **Ljubljana** Aleksandrova 6.

Vzajemna posojilnica

r. z. z o. z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po **4%** do **5%** po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

Zahvala

Za izraze srčnega sočustvovanja ob priliki bolezni in smrti naše predrage mame, ozir. tašče in tete, gospe

Katarine Harbich

za poklonjene številne krasne vence in šopke, ter obilno spremstvo na njeni zadnji poti, se vsem in vsakemu posameznemu iskreno zahvaljujemo.

Sv. maša zadušnica za blagopokojno bo v stolni cerkvi sv. Nikolaja v četrtek, dne 11. maja 1939, ob 7 zjutraj.

Ljubljana, Kassel, Lwow, 10. maja 1939.

Žalujoča rodbina Harbich in sorodstvo.

Oglas

Uprava Oficirskega doma v Ljubljani bo imela na dan 15. maja t. l. popoldne pismeno ofertalno pogodbo za oddajo v najem **menaže in bufeta** Oficirskega doma.

Pogodba se bo vršila v dvorani Oficir. doma. Pogoji se dobe pri hišniku Oficirskega doma.

Ljubljana, 2. maja 1939.

UPRAVA.

✝

Združenje pekov v Ljubljani obvešča svoje članstvo in p. n. občinstvo, da je umrl njegov dolgoletni član, gospod

Karel Bele

pekovski mojster v Ljubljani

Rožna dolina, cesta II/14

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 10. t. m. ob pol 4 popoldne na pokopališče na Viču.

Ohranimo dragega pokojnika v trajnem spominu.

Ljubljana, 9. maja 1939.

Uprava.

✝

Žalostnega srca sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustil naš ljubljeni in skrbni soprog, oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Tone Križnik ml.

sodni oficial

dne 9. maja 1939, po kratki mučni bolezni v Žužemberku.

Blagopokojnika prepeljemo iz Žužemberka v Ljubljano, kjer bo pogreb v četrtek, 11. maja 1939 ob 5 popoldne od stare mitnice na Tržaški cesti na pokopališče na Viču.

Žužemberk, Ljubljana, Koseze, dne 9. maja 1939.

Globoko žalujoča soproga Mara s hčerko Vido in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi našega srčno dobrega očeta, tasta in brata, gospoda

Viktorja Rohrmanna

smo prejeli toliko izrazov iskrenega, globoko občutenega sočutja, da nam ni mogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Zlasti se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, podpredsedniku mestne občine ljubljanske, podpredsedniku CMD dr. Dolarju in starosti sokolske župe Novo mesto dr. Vašiču, za prisrčne poslovilne besede ob odprtem grobu, predstavnikom ljubljanskega in novomeškega Sokolstva in gasilske župe, predstavnikom Zbornice za TOI, številnemu odposlanstvu šempetrske podružnice CMD, gg. zastopnikom raznih oblasti, korporacij, zavodov in društev, združenim pevcem Glasbene Matice in Sloge za v srce segajoče žalno petje, železničarski godbi Slogi, vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov, ter vsem prijateljem in znancem, ki so blagopokojnika v res častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Maša zadušnica se bo darovala dne 12. maja ob 7 zjutraj v šempetrski cerkvi.

Ljubljana, dne 9. maja 1939.

Globoko žalujoči ostali.

✝

Potrti od neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš ljubljeni soprog, oče, stari oče, brat, stric in svak, gospod

Ivan Kapelj

kotlarski mojster in posestnik

dne 9. maja 1939, ob 6 zjutraj, v 73. letu starosti, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, po dolgi in mukapolni bolezni umrl. Pogreb predragega pokojnika bo danes, 10. maja ob pol 4 popoldne iz mrliške veže, Stara pot 2, na farno pokopališče Dev. Mar. v Polju.

Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Kranj, Ljubljana, dne 9. maja 1939.

Žalujoči ostali

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič — Izdajatelj: inž. Jože Sodja — Urednik: Viktor Cenčič